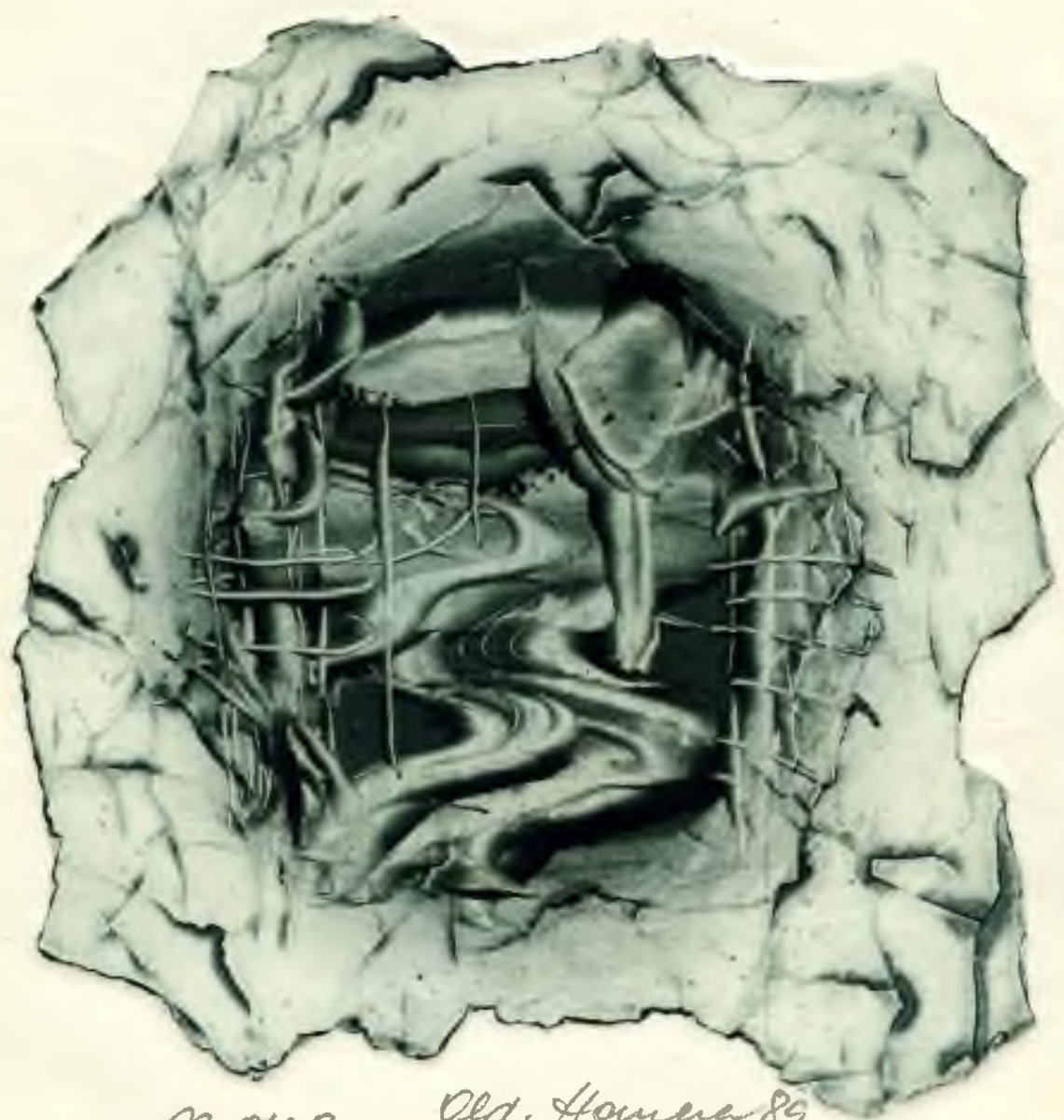

mono Old. Homer 89.

ZTICHLÁ KLIKA

ZTICHLÁ KLIKA

vznikla v srpnu roku 1988 v hospodě "U dvanáctich apoštolov" Košicích. Toho roku bylo neobyčejně horké léto, přežít bylo možné pouze v prostorách této košické svatyně. Pochopitelně, když už jsme přežili, mohli jsme si začít i vyskakovat. Košické pivo, které je obohaceno lihem velmi pochybné kvality, se nedá pít jinak než s borovičkou. Následek se projevil tím, že jsme nejméně o dva roky předběhli různá jiná mnohem více internacionálně-šovinistická seskupení. Naše východoslovensko-pražská aliance by byla z hlediska internacionálně-šovinistického zjevným nonsensem. Proto se omezujeme pouze na tento skromný sborníček vzorně vypravené poezie a prózy. Přijměte jej se stejnou láskou, s jakou vám ho dáváme.

V Praze, Košicích a Prešově

Konstantin Fecurka

Erich Groch

Oldřich Hamera

Jan Placák

Jiří Popel

Andrej Stankovič

Marcel Stryko

OBSAH

Magor Magorovi

- 1 *Marcel Stryko & Zbyněk Prokop*: Stav mysli
- 7 *Erik Groch*: Spoločenstvo žobravých beští
- 19 *Jan Placák*: Nocí šel
- 21 *Egon Bondy*: Poezie konce století
- 29 *Ján Potok*: To som ja
- 30 *Augustýn Dobrovodský*: Poezie
- 33 *Zuzana Kuzmová*: Poezie
- 34 *František Fiala*: Ako bude
- 35 *Zbyněk Benýšek*: Poezie
- 38 *Vladimír Brom*: Brýlatí medvědi
- 41 *Jiří Trnka*: Hlas zvonu
- 45 *Michal Jůza*: Poezie
- 49 *Václav Kadlec*: Všechno je pěkné
- 53 *Michal Matzenauer*: Poezie
- 57 *Jan Kahan*: Poezie
- 59 *František Fiala*: Zrkadlové pohľady
- 64 *František Fiala*: Čakanie na Marikua
- 65 *František Fiala*: Nerozhodnosť
- 67 *František Fiala*: Bozk svetú slnka
- 68 *František Fiala*: Cesta vlak
- 69 *Jiří Vala*: Poezie
- 72 *Ivan Kožíšek*: ... a v gatích strach
- 73 *Petr Placák*: V Jizerských horách
- 75 *Petr Placák*: Vihorlat
- 79 *Nacelle*:
- 92 *Bohumír Slavík*: Poezie
- 100 *Ivan Steffel & J. Ajteles*: Poezie
- 106 *Nikolaj Stankovič*: Juvenilní elegie
- 108 Medor I.
- 115 Medor II.
- 123 *Ján Potok*: Bdenie na Červenej skale
- 134 *Jan Placák*: Obrazy Přemka Šmída
- 136 *Jiří Popel*: Jako by člověk přejížděl krevetku šmirglpapírem

OBRAZOVÉ PŘÍLOHY:

Oldřich Hamera - monotyp

Zdeněk Bouše - linoryt

Michal Bartošek, Konstantin Fecurka, Kamil Varga, Miroslav Vránek - původní fotografie

Michal Matzenauer, Ivan Kožíšek - reprodukce kreseb

Pavel Reisenauer - reprodukce obrazů

Přemysl Šmíd, Zbyněk Benýšek, Dan van Vliet - barevné reprodukce obrazů

Bautz

Sede' a fialno' jsm lesy na obzoru,
k němuž se s biskupem a rybkou blížím.
Zklamání Panenka Marie nade mnou dříve zůstalo dle,
mění se v námi ojetí.

Jinak to není.

Zklamal jsem toho udělat došl.
Občas se mně komunistická pje.
První včera jskně,
včera, která mně uměle oddí,
odpustit mi a věre
se mně, ale Bohu,
když mně fordal mezi
včera.

29. 11. 1986

Kažn

KRAĽOVSTVO INDE

... AKO DETI

MUCHOTRÁVKA ČERVENÁ KOLKO BODIEK MA
KVETY KVITNÚ NA LÚKE A NA SNEHU SNEŽIENKY
PO ZELENEJ TRÁVE SKAČU MALE BYTOSTKY

ZAČAROVANÝ ZÁMOK SA OTVÁRA
KVET SA NA MNA POZERA
ČI SNADY NIE SOM CUDZINEC

... NEVOJDETE

J I D E M.

DRVIM, ROZDRVENĚ, KONÁR, V BLATE
PO SNEHU, BLATO, ROZDRVENĚ, DYCH, KAMENE
VODE, OSTROST, KAMEN, BLATO, PRSTI
HLINA, ZIMA, NOHY, TAŽKO, KRAČAM, VODA
KAMENE, VODA, POHYB, SPINA, HLINA, HORE
LÍSTIE, OBLOHA, DAŽD, CHLADNĚ, LEJE, HORE
DRVI, NOHA, BLATO, KAMEN, HLINA, KONAR
KRAČAJME, BRATIA, KRAČAJME, HORE
RUKAMI, NOHAMI, HLAVA, NEHLAVA
ALE NAŠA, ALE NAŠA.

NEMÔŽEM REČ

RETORO

VALIDITA

IN VALID
IN TERSUB

SUB
WAY

TAKING

L!

TOK NEBIES HORE

ŽLTÓ SA KL'ŽE

DEŇ

JANEMAM, NEVIEM

SEEN

LEN CHYTAM DUCHA

DYCH

LEN HORE

NEBIES NIK SANEDOTYKA

AKOBY MALI KRÍDLA

STÁLE VYŠŠIE

A HLBSIE SAPADA

STUDŇA JE ŠIROKÁ

VODA NIE HLBOKÁ

MALÁ MOJAVIERA

VODOTRYSK

OCFAΛI

MODRO MO-ROCHELLE
A TA FARBA
FATA FARBA
MONOFATAKOLOROMORGANA
MODRO MORGANA
TOHOTO RANA

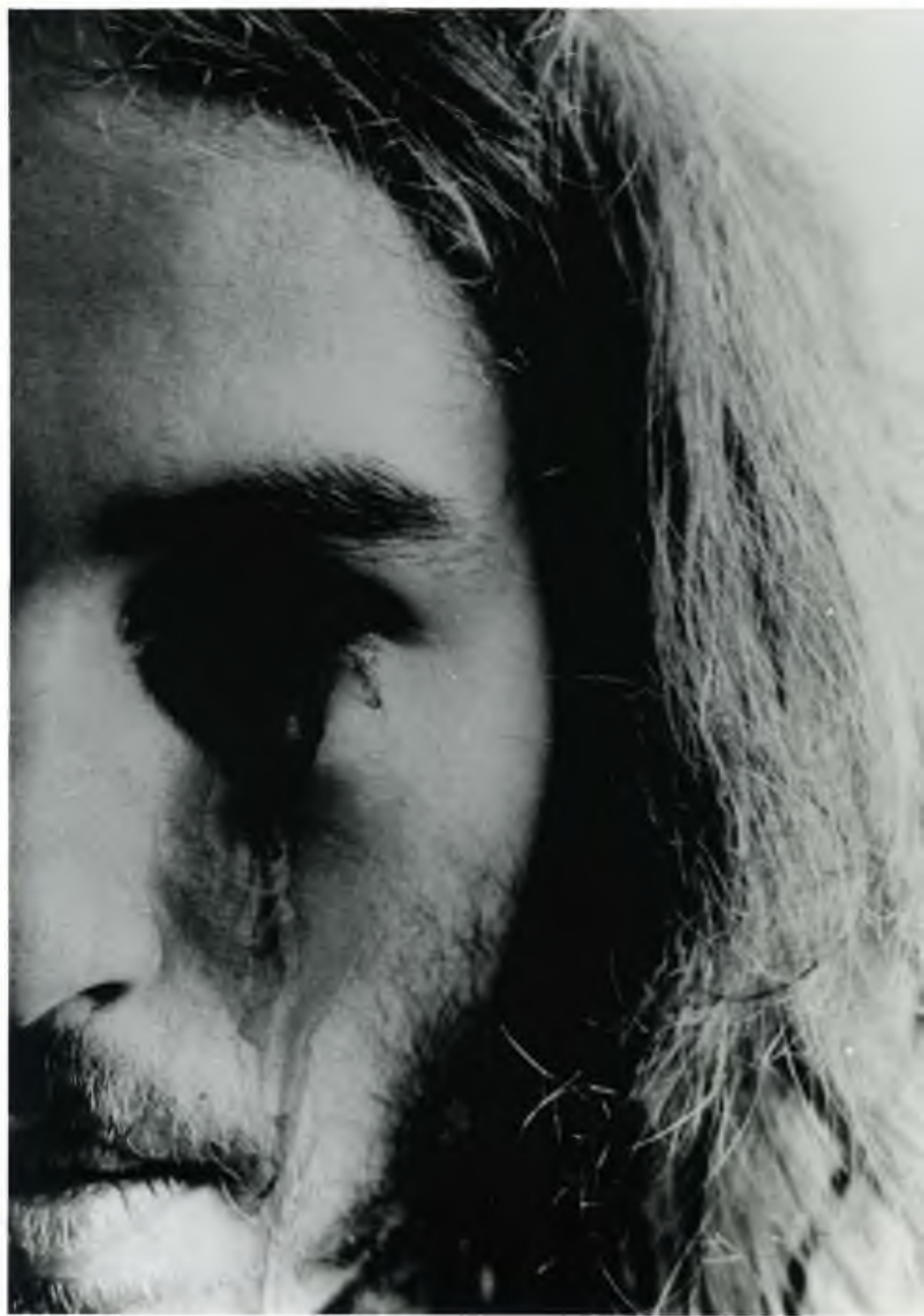
LETO, LET
LIETO, LET^V

TADLO
TAM.

ATARA X
XEROX

DNES A^{IA} TU
A TAK A
MAK A^V

D O S T !

ERIK GROCH
SPOLOČENSTVO ŽOBRAVÝCH BEŠŤÍ

RÁNO

možno som otvoril oči a chcel som
vydýchnuť... voľačo ružové, ako napríklad

znova na svete

alebo

nezabudni: večnosť.

ale pretože ráno sú ústa
príklop od kontajneru, nezatlieskal
som nič, iba sa pozeral na miskú
s jedlom. a nezdalo sa mi, že to všetko
je nejaká projekcia nejakého Gréka,
božie divadielko zamatových Indov. skôr
sa mi zdá, že SPEV ZARATUŠTROV ja tak
UPOMIENKA Z KNIŽNICE a KAPITÁL o palec
hrubšia

ŽIADOSŤ O ROZVOD. takže som sa znova
neumyl, ani som nedal nič poistiť, iba
sedím za týmto stolom, pozorujem drakov

v okne

a hovorím si, ako je

toto všetko

vôbec možné.

ROZJÍMANIE S LAU. AND.

to som ohluchol na ľavé ucho
a nič v ňom nepočujem. Laura
Andersonová spieva čosi ako
"O.K." a "DAY" a "TRAY" a "THIS IS
THE MAN" a ešte voľačo. je to milé
a rád

by som ju stretol...pazúrik šelmy
v zaparkovanom aute - alebo aspoň
pieseň. viem, vyzerá to veľmi akože
hovoríť také veci v tak malom štáte.
ale u nás, na to nezabudnite, sú aj
kentauri, žobráci, niekoľko oviec
a štátna filharmónia.

ŽITIE

svet
je
plný
písmen
slov
pojmov
a
všetkých
tých
nezmyslov
smrť
život
bytie
konečno
nekonečno
predstava
čokoľvek
je
zaniká
tvorí
sa
pýtaš
sa
povedal
si
niečo
nič
povedal
som
znova

VRANA

hovorím si s tým poťahovaním prestaneš
a chlastať už nebudeš a *vôbec*
nič. niekto by to *vôbec*
ani nenapísal a *nič* by možno
povedal nahlas: *ale ja*
som predsa len
niekto iný.
takže otvorím DEJINY SVETA a čítam
si

a žijem
 si
 ...dokiaľ z knihy náhle
 nevyletí vrana
 a nepoklepe mi na rameno a
 skrátka
 mi nevyzobe oči. potom celou svojou
 dušou
 hľadím na tmu pred sebou.

a-je-di-ným-dl-hým-vý-kri-kom

žením vrana

späť do seba.

TUNAVÝCHODEJEVŠETKOSPOLOČNÉ

moja hviezda je moja hviezda.
 a vaša hviezda je vaša hviezda,
 vyzváňal som
 Celému Možnému Vesmíru
 čosi ako tantru, kánon,
 alebo jednoducho
oslovenie.

pristúpte, usmiali sa.
VŠETKO JE SPOLOČNÉ.
 VAŠA hviezda je NAŠA hviezda,
 povedali.
 a NAŠA hviezda je NAŠA hviezda,
 povedali.
 môžete ísť.

bežal som domov, ale nenašiel som ho.

nejaké hnusné, velikánske zviera

sa dotklo

tvojej duše.

DÉJA VU

moje meno je *Oregon*, meno mojej záhradky
kvetináče. vtáci žijú z muškátov a ktosi mi

každý deň

maľuje na dvere krížik; kvetinkám

už nikto nepomôže,

ale ten krížik

sa dá

ešte zmazať.

moje meno je Indianapolis, alebo -Biela Voda-
ak chcete.

ani jeden chasidský žid už neposkočí

na svojom dvorčeku. to iba zvonári

počúvajú ticho, zatiaľ čo my ostatní

pálime

žatevné pole. ... prirodzene, všetky moje slová

sú iba Žvast a Balast,

zle vyslovené

mená detí.

ale: čo keď aj ten, ktorý píše, bude

iba nejaké dieťa. a tvary písmen a slov

kusy dávneho obrazu,

ktorý hľadá svojimi slepými, šialenými očami.

NEVIEM, ČI SA POČÍTA AJ NÁZOV

zrátal som
túto báseň
a vyšlo mi,
že keď dostanem
14.50
za každý verš
tak to robí
rovných 116
ba ešte
oveľa viac
keď k tomu
pripočítam
ďalších 5 veršov,

plus tento.

POPIS JEDNÉHO ZÁPASU

a znova je tu nejaký vtáčik
- letáčik a ťobe do môjho
muškátu. asi sú už všetci
narkomani. mohlo by sa stať, že
nebudeš ťobať, povedal som.
nie, to by sa nemohlo, zapišťal
náhle
čosi ako VTÁČI REVOLUČNÝ POCHOD.
zapálil som sviečku a pozeral sa
na svätý obrázok, ale pretože na mňa
nikto nežmurkal, šiel som spať.
ozvala sa rana, možno ktosi
tresol dverami, alebo začala
vojna.

MORE

bratom a sestrám
v Rumunsku

rád by som spomenul našu cestu k moru.
Richard má desať rokov, nie je kráľ
a robí mu to
isté problémy. ak vynecháme Tao.
pripaľuje mi cigaretu a tvári sa, ako keď
sa pripaľujú lesy. a keď ju zhasne, je to
svojím spôsobom *pohreb*.
Rumunsko je dlhá krajina, niečo ako
Drakulov krik
od polnoci k polnoci.
Bon Pari v jeho rukách je výsmech.
ale jeho obetavosť v okne je odkiaľsi
z Asisi.
more je slané, poviem.
Richard beží a beží a *dobehne* a ponorí
svoj prst a olízne ho a díva sa na mňa
a hovorí je to more.
miliardy rokov žijú ryby v tejto vode.
ale ani jedna z nich to nepovedala.

BUBLINA VNÍMANIA

každý deň si natlačím
 vatu do uší
 a čudovali by ste sa,
 ako dobre počujem
 svoj vnútorný hlas
 a neverili by ste,
 že je to *vrčanie motorov,*
 zvonenie električiek,
 pískanie brzd,
 rev detí,
 búchanie,
 klopanie,
 rinčanie,
 jačanie,
 dunenie
 a celý ten hluč
 uprostred

tohoto tichého sveta.

KVIETKY

...a ktovie prečo majú kvietky tak málo rozumu,
 že sú
 tak krásne.

SPOLEČENSTVO ŽOBRAVÝCH BEŠTÍÍ

keď putuje napríklad ruský pútnik
 a pozerá sa do neba
 a po nebi putuje napríklad ruský anjel
 a pozoruje pútnika
 a miesto, kam pútnik nakoniec dorazí
 je miestom,
 odkiaľ vzlietol hore uvedený anjel
 a ty pritom počuješ čosi ako

SATISFAKCIA

od ROLLING STONES

a nič z toho nie sú olovené raňajky
 medzi dvoma výpadovkami do práce
 - tak to je to, na čo myslím, keď vyslovujem
 pokrok, dokonalá ilúzia,

SPOLOČENSTVO ŽOBRAVÝCH BEŠTÍÍ,

 alebo, s odpustením,
 hnusný tmavozelený pľuvanec v ľavom oku,
 zatiaľ čo pravé
 boli odjakživa niekoho iného.

OBNAŽENÝ KORIENOK ŽIVOTA

a teraz tu sedím a pijem a bafkám
 a premýšľam, čo poslať do novín,
 pretože o chvíľu je jeseň a sneh
 hneď potom, a pozorujem jej *všetko*
 a hovorím si *tak medovú krajinu*
som už roky nevidel a volajú ma
 Samé Ohavnosti: to je vždy tak, keď
 je pre mňa niekto skôr mŕtvy, ako živý.
 chcel by som raz napísať niečo
vznešené, niečo, o čom sa dá povedať,
 že to nie je len záclona na okne:

žitie je únavné.

a mal by som veľa spomínať

- na trenírky, ktoré povýšili
- na rúcho a rúcho roztrhali
- a urobili z neho vlajku
- a vlajku nám strčili
- do úst, takže sú doteraz
- plné krvi
- a ozubeného ticha...

a tak jediné, čo zostáva, je prejsť
 dvermi, pokiaľ možno, kamkoľvek.
 a pohladit vlka v tomto maďarskom lese,
 ako to robili

všetci svätí.

AKOBY SME SLOVÁ DOSTALI IBA NA TO, ABY SME POTLAČILI NEHU V SEBE

hovoríme "svet" a ono je to "som".
hovoríme "láska" a ono je to "chcem".
hovoríme "buďme" a ono je to "nikdy
sme neboli".

pretože život bez pierka je iba
žobravá beštia.
pretože slovo bez mentolky je dlhé,
vlhké rihnutie.
pretože hlava, ktorá sa neskláňa,
zapácha

*a pôsobí, že utrpenie, ktoré nikto
nestvoril, pokračuje ďalej.*

PRACHOBYČAJNÁ BÁSEŇ O NESMRTELNOSTI STVORENIA

žil som práve pod nebom a písal
nejakú rozprávku, keď na jednom z listov
môjho podivuhodného stromu Zošit
pristálo malilinké stvorenie. chcel som ho
odohnať a urobil som zo svojej ruky
vejár: TAK ČI TAK

SOM HO V OKAMIHU ZABIL.
hľadel som na to miesto a čakal
na jeho dušu. ale to stvorenie bolo
asi také malilinké, že ani nijakú dušu
nemalo. zhlboka som sa nadýchol, ako to
robí každý
po smrti niekoho blízkeho. a V TOM
som videl, že jeho duša je vzduch,
ktorý dýcham.

TOHOTO SVETA

počúvam muziku a je to dobrá *americká*
 muzika nejakej Suzan so španielskym
 priezviskom a tŕňom
 v oku
 a pijem pravý odvar, ak sa to o odvare
 dá vôbec povedať a kývem nohami, pretože
 kývať nohami
 ma vyslovene baví a hovorím si
 svet by mohol byť
 o niečo lepší,
 ale potom si poviem
 mohol by byť
 aj o niečo horší
 a je mi tak, ako len môže byť
 hocikomu, keď si povie

práve
 toto,

uprostred
 práve

tohoto sveta.

ODVRÁTENÁ STRANA VÝKLADU

plyšovému psovi odrazu vyhfkla
 slza z oka
 žobravé beštie skučia ďalej - každý
 za svojou miskou.
 plechový robot hľadá do výkladu
 a zdesene bubnuje

na nejaký neviditeľný bubienok.

ENTELECHEIA NEZÁBUDKOVEJ CESTY

*a možno práve preto, že je taká nesmierna
noc, stojí na Jednej Nezábudkovej Ceste
krava, alebo skôr teliatko a robí bú-bú,
bú-bú, čo je iste nejaká posvätná
pieseň...*

*a v jednom oku má slniečko a v druhom
oku má mesiačik a do našich hlbokých stôp
padá dážď + všetky hviezdičky
hneď po daždi...*

*a tak náhrdelníkovu obdarovaní obchádzame
každú stopu a udivení hľadáme na vesmír
pod našimi nohami - čo krok - to stopa -
čo stopa - to hviezda...*

*až je odrazu všetko nad nami a pod nami
a okolo nás TAKÉ ISTÉ - a my - stvorení
k milovaniu - sa naozaj tešíme jeden
z druhého...*

*a zatiaľ čo teliatko veselo kýve chvostom,
pozerám sa mu do očí a zatiaľ čo ja vidím
v jeho očiach slniečko a mesiačik a dážď
+ všetky hviezdičky...*

*teliatko bez prestania robí bú-bú, bú-bú, čo
je iste nejaká posvätná pieseň.*

ZATVÁRANIE KRÍDIEL PRED VETROM...

*keďže už nie je o čom písať, píšem dvakrát
rýchlejšie, takže budem žiť o polovicu
menej, ako som mohol a nenapíšem nič z toho, čo
by som napísal, keby som žil až do konca
+ ani z tejto básne neurobím lietadielko, ale
nechám si ju a nepoletím ako motýlik
ďaleko ďaleko od mojej smrti.*

Lynda LaPlante is better

JAN PLACÁK

NOCÍ ŠEL

Kráčel černoucí ulicí bylo to snad včera bude to snad zítra možná právě teď mimo čas, mimo zrození odpadávalo to z něho kapka po kapce. Co je..ON? Snad holé bytí? Moudrost z které tvořil Bůh? I hovno má větší smysl než lidský život. Vznešené ideály rostoucí z nízkosti - pro koho? Krvelačná horda se svými pitvornými ksichty tažená na řetězu života, po úsečce početí smrti, stále mrskaná, mrskající se, mrskající, u níž myšlení je totéž co sraní. To věčné divadlo, fraška k zblití. Křečovitost a strojenost bez jakékoliv přirozenosti, zaujatost vlastní osobou, ale bez hlubšího sebepoznání, s dechem páchnoucím od samých monologů, s ušima slyšícíma jen sebe sama. Jseš z prachu, míň než hovno a v prach se zase obrátíš! Kdo z nich se pídí po smyslu života? Sedět celý život u okna a plyvat lidem na hlavy má větší smysl..... Co je vůbec smysl? Proč náš svět existuje? Jak vím, že existuje, když nejsem ani schopen se mu přiblížit? Svět jako zrunko písru pouště. Zdání, klam, sen?

Tak Medor uvažoval, když procházel temnoucí ulicí. Měl už jen velmi málo přátel. Buď se vystěhovali nebo seděli v base a některým už čpěl dech - zestárlí a rozmnožili se. Z kteréhosi omšelého domu vytrhla z ticha našeho chodce líbezná melodie, to jak o sebe zavadily pozvednuté sklenice. Téměř posvátně vzal za kliku a vstoupil do malého útulného hostince. Nechal si přinést pivo a požádal o rum. Tiše popíjel a vpíjel do sebe zplna ten útulný vzduch. Hostů bylo málo, a i když bylo naprosté ticho, přesto místnost žila a dýchala hovorem. Medor nemyslel na nic, nechal se unášet jak listí ve smršti svými příjemnými pocity. Seděl, popíjel a blaženě se usmíval. Snad někdo by usoudil: "Jakýsi idiot to tu tupě a přiblíble pije." On však, blažen ve svém rozpoložení, pociťoval, že se blíží všemu. Pohroužen do svého nitra, ve svoji temnou sluj, zřel kořeny svého bytí. Nesmýšlel o sobě, nesoudil o jiných, nemyslel na nic. Byl v tu chvíli principem, jednotným řádem, moudrostí, počátkem. Nezáleželo na tom, že existuje Amerika, Rusko, Západní a Východní Evropa, že žije nespravedlnost, a že třeba zítra dostane od policajtů do držky. Tak jako světlo prostupuje tmou, tak i jeho bytost prolula vším.

Zatím co Medor takto cítil, narušili ticho té světnice tři mladíci, snad studenti některé z těch prasáckých "ducha zušlechťujících" škol. Hlučně se bavíce o samých veledůležitých věcech popíjeli alkohol. Velmi moudře si počínali. Nejprve o jakémsi Kafkovi halasně se přeli. Zda jest spíš německý Čech či český Němec či jen "obyčejný" Žid, pak o morálce a právu žvanili pustě. Čím více popíjeli, tím zajímavěji hovořili. Kdo koho ošukal a jakou ji ta která kunda má. V tom už přes mlžný závoj ho zřeli. "Hele ho idiota, blba prostoduchého, jak tupě zírání a zblblble se usmívá. Má v hlavě pěkně nasráno", to řka, rumy si na jeho účet přinést poručili. A pak z té velké radosti další a další rundy si poroučeli, a o zblblblého debila dál se již nestarali.

Medor se stále pohyboval ve výsostných končinách zření. Počátek, zrození, smrt. Nejvyšší slast s nehlubší bolestí, to vše se sbíhalo v jeho vědomí, nevědomí a zas vycházelo z něho ven. Snad byl ve sférách tmy obklopující naše žití.

V tom mu někdo zatřásl ramenem: "Pane, zaplaťte a děti už doprdele domu. Pěkně ste se zmazal". Bolestně procitl a spatřil účet: 16 piv a 12 rumů. Zaplatil a vyšel ven. Před hospodou leželi celí oblití tři zhovadilci. Znechuceně je obešel a vydal se do noci. Znovu ho sevřelo ono znechucení. Rozpraskaná pokožka křivolaké a smrduté ulice ho držela pěkně při zemi. Obesrané rohy, které už byly obskočeny kdejakým psem, dodávaly jeho putování patřičný ráz. Mrdat! Ale proč - a také s kým... V tu chvíli si vzpomněl jak ho před nedávnem sebrali tři chlapi, naložili do auta, jak rakev černého, a odvezli do již mu známé budovy. "S kým se stýkáte, kdo se stýká s Vámi, co víte o chystané provokaci, co táta, co práce" jak je to nicotné a ubohé a přece má člověk pokaždé nepříjemný pocit. Kdyby jim alespoň nesmrdělo z huby, ale co - vysrat se na ně!

Sevřelo se mi hrdlo. Mám strach z konce. Vše co ve mně zbylo jsem už vydávil. Na chvíli se zastavuji u jakéhosi chrámu a prsty se dotýkám jeho kamenného šatu. Do jaké nádherné pavučiny se zapletla ta drobná muška! Prchavé doteky dlaní po kostelním zdivu. Kolik lidských tváří, životů, co radosti a žalu, kolik nadějí a zklamání, co osudů, spatřil už ze své výše tento chrám. Síň lodě, snad symbol vaginy a věž symbolizující pohlavní úd muže - věčné spojení. V jeho lůně teď užasle stojím já a naslouchám tichu. Chvilé, okamžik zrození. Předcházelo slovo činu?

Medor však mezitím putoval nocí dále. Občas potkával náhodné chodce. Ze všech čišela tíseň a strach z neznámého. Napjatě naslouchali svým vlastním kročejům a vždy polekaně a trhaně pozvedli hlavu v tvář Medorovu. Čím déle se nocí bral, tím méně lidí potkával. Teď už hodnou chvíli nepotkal nikoho. Všemi smysly vnímal jakési hrůzné nevyslovitelné napětí. Límeč košile už dávno zahodil a přesto pociťoval stále jak ho nesnesitelně svírá na krku. Pojednou zazněl zdáli slabý hlas: Jseš z prachu, míň než hovno a v prach se zase obrátíš!" Medor se roztrásl děsem, pak však malinko pousmál se - jen jeho myšlenky mluví tím hlasem. Tu však znovu zaznělo a teď již mocně: "Jseš z prachu, míň než hovno a v prach se zase obrátíš!" Z nevolnosti ztratil zrak a jak zběsilý dal se do prudkého běhu s dlaněmi na uších, běžel, spíše prchal pustými ulicemi cizího města, tmou šťvané zvíře, míň než hovno, prach, z prachu, hovno, jseš, jseš, jak údery kladiva cítil v lebce ta slova. Všechna špína světa, drobné i velké hříchy, řeky a potoky lepkavé krve, studená srdce, vychladlá těla, bílé kosti z hnijících mršin, hnís z prasklého vředu, červ rozkladu a zmaru, černý prapor s bílou lebkou - vlajka sjednotivší všechny země, Dulle Griet s velkou kosou, až na dno, na samé dno nevidím ... své existence,

vyčerpán bezvládně klesl k zemi.

EGON BONDY

POEZIE KONCE STOLETÍ.

Věnováno KSČ

Zase se objevujete
 A vlastně nevím kdy jste se neobjevovaly
 stíny ne mrtvých ale živých
 v koncentracích ve vězeních

Lze si představit nešťastnější existenci
 než být českým básníkem?

Lze:
 být ruským básníkem

Na sklonku života má svítit slunce podzimní
 lahodné čisté křehké jak ty dni
 Kdy večer pomalu něžně hebce přichází
 Ale mně za krk sedli si vrazi
 a těžko přitom se neposrat
 a koukat na to jak jdou další na galeje
 Tak se mé podzimní slunce směje

Čas opět prudce oslím hlasem zahýkal
 ba z osla přímo dobytek se stal
 není to prvně co zas kopaj kluky do ledvin
 a já to mám pít jako hořký blín

Půjdeme ještě jednou touto pustou cestou
 a budem ještě jednou mít tak smutnou náladu hezkou
 tak jako dnes kdy na dosah už smrti
 jsme oba pořád stejně rozhodnutí
 být spolu dál a na nic nehledět
 a kdyby přešlo ještě jednou tolik let
 my bychom věděli jak jich je použít
 Zločincům vládnoucích bych nikdy nedal klid
 a tobě by se to pořád málo zdálo
 A pravdu mělo bys Věru to bylo málo

U veliké dišperaci
 posadil jsem se ku práci
 Čuñas v Ústí má dnes soud

Přijel jsem na tu legraci
 potíže mne trápí srací
 nemohu zde s ničím hnout

Policajti bystrozrací
 pomalu se nevyplácí
 zbude po nich z hovna čmoud

Hovno čmoud svůj brzo ztrácí
 Daleko dýl zpívaj ptáci
 Zpěv má Čuňas místo pout

Velikou duši měl jsem malou stala se
 když odsoudili Čuňase
 Široká záda široké svědomí jsem měl
 než jsem pohleděl

do tváře soudců kteří bez hnutí
 neměli ustrnutí
 nad odsouzením socialismu - snu našich dědků
 - a já z dějepisů dostal pětku

Sedím v hospodě kde Magor píval
 Pánbůh se přitom na něj díval
 a pousmíval

Teď Magor v base Čuňas před soudem
 rozsudky lejou se proudem
 až každým mrazí mně oudem

Rozsudky Gottwaldovy někomu nestačily
 Tak ze vší síly
 se nové hyeny zapojily

Tuto nezměrnou bídu
 dál za socialismus prezentují lidu
 - ať jen hníje v klidu

Magor se nad tím v base ani neuprdne
 A k Čuňasovi jsou vily milosrdné
 a my si s Julií dneska jen mrdnem

Vládnoucí třídě zůstane jen její zasraná prdel
 S opovržením zajde v záchodě
 Její usměvavý ksicht už dávno smrděl
 Když cintala o štěstí blahobytu a pohodě
 Z huby televizoru teče její jed
 a tak si lehá s vámi i do postele
 a je to nevyhojitelný vřed
 až do té vaší smrti neveselé

Hovada chtějí o mně točit Film
 s Hrabalem v čele
 na ocase s Jiřím Menzelem
 a zatím Magor bručí v base
 Čuňas jakbysmet
 já sedím ochrnut v Telči
 abych dával pozor kdy Julii klepne pepka
 Ne tak tohle páni ne
 Dělejte si své kšefty
 a pěstujte si své Oscary
 ale přes moji mrtvolu
 Ubezpečuji vás
 že i kdybyste za své dělání fíkového listu
 dostali Nobelovu cenu
 tak moje báseň o tom že jste sprostí zločinci pro prachy
 přetrvá desetkrát déle než premiéry vašeho Filmu
 protože ne snad současníkům
 ale v první řadě všem budoucím
 bude obžalobou té nové vládnoucí třídy již sloužíte
 slintající přitom touhou po "osvobození"
 jež vám má přinést "Svobodný svět"
 Ale vám jde jen o prachy jen o prachy
 jen o prachy račte si to přiznat
 A podívejte se pak do tváře těm co přijdou po mně

Žárem června prochvělou krajinou
jsem těžce konal cestu zlou
celý den vedla mlhou tmou
a byla čím dál tím víc ponurou

Duší kterou jsem moh zvát svou
začínám ztrácet najednou
jak kilometry běží jdou
jak minuty mne v prstech mnou

Z nádraží nohou tápavou
nad námi všemi zprávu rozsudnou
jsem šel říct Julii a najednou
jsem smíchy blil jak nad fraškou

Magor mne naučil znát hospodu v Nové Říši
kde dnes jak úplný sirotek píše
všechny vás mám zavřené
Čas plyne každého dne
Kalná řeka zapomnění
černé každé rozednění
Temná noc vás zapomíná
svinský den jak kůň se vzpíná
vzpomenu však na vás hned
A jsem s vámi v bahně béd

V Nové Říši na návsi
před hospodou
vidím jak už stará jsi
duše unavená dobou
tisíců let přihlížení
tvých bližních mučení

Sama jsi asi moc mučena nebyla
jseš v podstatě jedna mystická idyla
Ale koukalas i na boha přibitého na kříž
Kam asi potom má duše patříš?

Jakpak si
 Čuňasi
 teďka medíš
 Když v kriminále sedíš
 do dveří špehýrkou hledíš?

Však to znáš!
 Už to máš
 za sebou a jiní jdou
 a tam kam ty se dostanou
 Časem jsem
 ohlušen
 za celých jedenačtyřicet let
 Z mé vlasti krása pohledět

A zatím co jsme se lidskými právy zabývali
 soudruh Ceaucescu vytvořil bez velkých řečí
 modelový systém pro všechny země našeho bloku
 včetně Sovětského svazu
 Nejen zapravdu mu dají - s úctou se u něho poučí soudruzi
 jimž sen o impériu padá na hlavu
 Nestalo se že by vládnoucí pustili židli
 Denně tisíc studentů střílet
 je jen začátek pořádkumilovných opatření
 Která z Číny rychle přejdou v užívání i jinde
 My jsme malá země
 tisíce střílet nemůžem
 pomalu by tu nezůstal kdo by vás živil
 tak na to půjdeme lidsky
 Dovolíme svítit třema žárovkami
 o rumu kolik kdo žádá ani ho nezdrazíme

Když vládnoucí třída se nenaučí racionálně vykořisťovat
 a její "nový výrobní způsob" je prostým lupem

pak za tři generace musí opustit jeviště
 Byla prostě na dějiny neúměrně blbá

Ale nejdřív vás svlíkne i z košile
rozkrade naprosto všechno co se dá
A zůstatek konkursní podstaty po ohlášení bankrotu
- a to je už jenom ta nejlevnější pracovní síla na světě: jen to jí zbude -

prodá mezinárodnímu kapitálu jenž se srdceryvnými řečmi o svobodě
nás koupí protože budeme lacinější než Bangladéš

A kdo tomu nevěří ten se toho dočká
- presidentem přitom bude největší bojovník za lidská práva

Vstoupili jsme do věku her
Her na kosmonauty
na obránce svobody
na blahobyt
a možno jmenovat dál
Hrami zaujatí a oblbení
lidí sežerou všechno
a o to jde

Jen aby se nikdo nezamyslel nad skutečným stavem věcí
nad skutečnými příčinami
nad skutečnými zájmy vládnoucích

To je to co vytýkám
naším disidentům
V rozkvětu her
zašla i Římská říše
Když Alerich byl pod hradbami
Římané šli do cirkusu
(- to je prosím doslovná pravda)

Zahyne-li svět
to vládnoucí moc nepálí
Oni se zachrání tak či tak
Po likvidaci II. světa
budou likvidovat III. svět
s hubou plnou lidskosti

Věk her skončí nutně špatně
Alespoň tolik byste mohli vědět

Mně se posmíváte že jsem marxista
a sami si nevidíte na špičku nosu

Zachránit II. svět v zájmu budoucnosti lidí
vám připadá jako nesmysl
a moje řeč prý nahání Havlovi hrůzu
I redakci Vokna přitom jímají rozpaky

Ale úplně potichu se sebe zeptejte:
započítali jste osud III. světa
jinak než jen jako nepříjemný charitativní problém
započítali jste ho jakožto osud všech lidí této planety?

Nejen celý stát - celý II. svět se hroutí
a náhle jsem zvedl hlavu a pohlíd
na televizní obrazovku
Tancují tam vesele čardáš nebo odzemek
a za chvíli je vystřídá hlasatel čtoucí
zprávu o úspěšném plnění závazků
XXIV. zasedání ÚV KSČ
Znám to to tak nazpaměť že jsem
upadl na okamžik do paniky
zda se píše rok 1949-1959-1969-1979 či 1989
Pak jsem se uklidnil Jsem opilý
Je rok 1999

Zůstává mi záhadou
jak mohou mladí básníci v roce 1989
psát pseudosymbolistickou pseudosurrealistickou
v každém případě ale unuděnou ufňukanou lyriku
Zmizel v této zemi všechn talent?
Jistě ne Naprostá posranost
vtloukaná do hlavy zlatými českými rodiči už od jeslí
vydává tu své plody

Nebyl bych věřil kdybych se o tom na vlastní oči nepřesvědčil
 že totalitní režim pokud trvá déle než 20 let
 dokáže tohle udělat i s mladými
 (A ve "svobodném světě" to máte jàkbysmet)

Kdysi ses nám krásnou zdála
 naše země zaostalá
 nahoře ve světě bývalá
 Teď jsi zas přední ale od konce
 Kakoje nad toboj vychodilo solnce

Čuňasi -
 do vaší díry
 proniká smrad pekelné síry
 ale můj hlas ne
 Však tím smradem se zalykám
 jako vy
 každého dne

Černé mračné nebe nad Novou Říší
 co je nad její věže vyšší!
 Autobus čekám soumrak pad
 z života přání - na co povídat

Dlouhá je cesta k Magdaléně v lese
 Obloha černá mraky nese
 je černo v lese padá tma
 co nad Českem své dávné právo má

Červen 1989

JÁN POTOK

Keď som na mesiaci, zavýjam na zem a keď som na zemi, tak na mesiac. Zavýjam stále s humorom. Ak som smutný, odplazím sa na inú galaxiu. Tam sa hrajem v piesku. Staviam si zámky a nové planéty. Vfúkam život do nových figúrok, ktoré potom nechám žiť na vlastnej nohe. Na čelo si pripínam ligotavú hviezdu a spolu so slnkom hráme poker. Učím ho stále nové hry a ono mi za to dáva svoju energiu. Niekedy sa hráme skrývačky. Raz som ho hľadal sto myšlienkových rokov a to uznáte, že je dlhá doba. Za odmenu som mu kúpil dáždňík. Inokedy skáčem po Veľkom Voze. To ma stále troška rozptýli. Skáčem z kina do divadla a potom z divadla do krčmy. Je to zaujímavá hra. Nikdy neviem, kedy zaspávam a kedy sa budím, pretože neviem, čo je sen a čo realita. Kreslím si po topánkach jablká. Dozrievajú, keď som hladný. Neviem, čo budem robiť teraz. Asi si kúpim zmrzlinu.

Okno je pomôcka k znovunarodeniu. Kto sa chce rodiť každý deň, musí chodiť do viechy pod mostom. Tam je všetko na reprezentačné účely. Keď príde so mnou, predstavím ho ako neznámu bytosť. Bude piť neznámy chlast, fajčiť neznámu cigaretu. O chvíľu začne rozprávať rozprávky o Harún-Al-Rášidovi. Budú ho milovať najväčšie podmostové krásavice. Potom ho uložia na najčistejšiu posteľ. Vráti sa iným vchodom spolu so mnou. Podľa farby oblohy a podľa hodín mu vysvetlím názov stavu, ktorý je daný svetlom alebo tmou, a v ktorom sa práve nachádzame. Stále mu to vysvetľujem ináč, že on aj tak nevníma rozdiely.

Všetko je zasa nové. Zmysel vecí, pohľady. Tá istá viecha nie je tá istá, a tie isté krásy (učím ho, čo je krásne a čo menej, ale ja som v tých veciach labilný, a vôbec je to blbosť) nie sú tie isté. Sadneme si na stoličky s dopukanou farbou a pijeme splašky ženského mlieka.

Vyskočím do električky a niekam sa ponáhlam. Určite to bude nejaký obchod. Chceme si kúpiť plášť do dažďa. Tento týždeň bude pršať a ja musím strážiť číslo pri našej bráne. Má mi prísť list. Čakám ho už veľmi dlho. Bojím sa, že mi vymenia, a ja tak znovu prídem o slovo láska, ktoré v ňom bude napísané aspoň stokrát. Kúpim aj päť veľkých chlebov. Musím nejako podplatiť porotu pre poriadok. Určite sa čoskoro dostaví.

Každý mi nadáva, že mám príliš veľa času. Pritom si však neuvedomuje, že obchod s ním mi skonfiškovali na vojenskej službe. Starosti. Tarosti. Táravosť, sti, táranie. Nie! Hej! Neviem. Dajte mi pokoj! Kašlem na vás.

Hrajem sa na vietor a roznášam okolo seba púpavu. Na chvíľu sa zasadím do jamy pripravenej pre stromček. Hlavu mám už pri prvom poschodí. Ešte počkám. Keď sa už môžem dívať do okna na dvanástom, vyleziem z jamy. Do frasa!, kde sa teraz obesím. Ha, Ha, musia mi dať povolenie na výjazd k mrakodrapom. Konečne. Prales, papuánci a ja. Celkom pekne sa to prelína. Myslím, že na dnešný obed mi bude stačiť krokodíl. Postupne ich vyjem asi polovicu. Potom sa presťahujem znova k tebe, drahá.

AUGUSTÝN DOBROVODSKÝ

Malá vianočná hudba.
 Padajú ticho hrable
 do vnútra krídla klavíra
 Petrof si hraje, hraje si
 hlce Ťa, glgá čierna diera

padajú ticho hrable
 tak ako pod sneh do lístia
 niekto si iba hraje, hraje si
 a niekto iba hrabe, hrabe hrabe.

Tancujú ako vtáci sny
 na hladkom lesklom lade
 len rozbehnúť sa a letieť si
 tak ako vždy a všade.

Padajú ticho klávesy
 jak jesenné lístie
 na zemi sneh sa už rozložil
 biele už nenájdeš iste

a čierne, čierne vrany vrán
 strácaš vo tme zimných rán
 pár vtákov a krdeľ prázdnych rúk
 mávaš a letí chladný vzduch.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Snehuliak s bielou paličkou
 slepec oblakov
 kam kráčaš
 vložka, vložka z tvojho očka
 vezmem tú paličku
 švihnem ju cez,
 ajhlá ju
 keby gula gule mala
 zima by ináč vyzerala
 tak poď nech Ťa aspoň odveziem
 na bielych saniach, po čiernej zemi
 zima je ti, zima je mi.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Keď šedosť oblohy zvýrazňuje

špinavosť okien idúceho vlaku
 krajina sa nevyznačuje žiadnym snehom
 to je tá pravá mestská zima
 imitujúca popolčekom roztratených komínov
 šedé bruagelovské ráno
 chlapci rozvážajú na sánkach kôpky hnoja
 ale to je iná šľava, iná krajina
 kanáloví korčuliari ťahajú dlhé suchy šchch
 zo svojich hlinených fajok
 zo svojich červenotehlových krčiem
 dovedľa, doveľa
 výyäv
 holé gule stromkov a riedke ihličie vianoce sú bližšie ako kostra udenáča
 na umakartovom stole niekde v kantíne tu vedľa
 robotníci posledné dni mlátia kladivami
 tak buchni do komína nech je riadna zima
 biela a tie isté červené tehly, čierne sadze a špína
 len nebuchni do krčmy
 pretože tam, pomaly vpláva zlatá rybka
 do ticha a šera večera
 tá rybka, riľka, hviezda Betléma.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Keď smäd mi už visí
 jak pavúk na niti
 a v izbe voňajú
 rumové perníky
 pršiplášť na púšti
 a pod ním nič
 vo vačku hrst' piesku
 skôr odísť jak prísť
 že je také nádražie
 a pod ním sklep
 sklenené poháre
 rosa a srieň
 chladené nápoje po celý deň
 mesiac sa pokloní
 už neodíjdem
 koľaje, koľaje
 ako tam prísť
 keď sa tak zbiehate
 až pod južný kríž.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Nároky na pivo mi stále rastú
 nároky na tebe mám ako chrastu
 zaliať či odlúpiť
 mať a či vypiť
 sám Hamlet a pán Marx
 byť, mať, či nebyť
 Hovädzie na rasci
 a či vól na kmíne
 skutočnosť divoká
 dusená na víne
 pozerám, v aqáriu
 slimák je rád
 tak podpáliť dom
 a na schodoch spať.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aj keď nechodila tie moje hodiny
 nové topánky dávno nevyšlapané
 klasickým šúpavým krokom nepokoja
 ľud sa tlačí, tiskne, padáš
 rozhadzuješ ručičky, topíš sa
 v mori času, tak, tik, tik
 sochy z Kontiky, pametník, vrak času
 Venuša bez rúka Monalíza bez úsmevu
 sa ticho naklonia nad túto sveta dieru
 vír ničoho si šálou hlavu zakrúti
 teplo sa do tmy rozkročí
 a tma ti zasvieti
 tik tak, fúknem ti do ciferníku
 tik tak, fúknem ti do dlaní
 ja som ten vietor
 klasickým šúpavým krokom nepokoja
 sfúknem ti kockovaný klobúk
 do iste vyhranej šachovej partii

ZUZANA KUZMOVÁ

RÁNO

V jedno ráno. Na zvracanie. Čo robíš. Spíš. Bdieš. Bdieš spánkom, údel odsúdených. Zatiahnuté záclony, vlastný dych. Telo zahriate nocou. Sladké pery. Zrazu sa ti zhnuší paplón. Odhodíš ho aj s vankúšom. Ležíš na mäkkej bielej plachte zobudená hmlistým ránom a vlastným nepokojom. Ležíš s privretými očami, ustupujú z teba hrozné sny tejto noci. Táto noc ťa obdarovala hroznými snami. Čo bolo predošlej noci. Predošlé rána. Na zvracanie. Čo robíš? Čo je ti. Čo chceš. Premýšľaš o plači. Každodenné ranné slzy. Príležitostné verše. Na skapanie. Čo robíš. Vlastne spíš. Ako noc. Alebo bdieš.

VOLANIE

Hory a doliny
zničené krokmi
Ozveny a tieň
skrúsené rokmi
Zavolali nebo
nech sa príde pozrieť
na spúšte dní

Rieky a jazerá
otrávené morom
Slzy a hmly
studené k darom
Zavolali nebo
nech sa príde pozrieť
na hrôzu dní

Zavolali nebo
nech se príde pozrieť
Pozri sa plač

Zničte katov krásy
lebo navyknú si
počúvať váš plač

ÚNAVA

Pane Akí sme len unavení
znavení úžasmi
napätí od vlastných
nezmyselných snov

Plní
Tak preplnene nadutí
Otrčte kopýtka
(prípadne nejaký ten chvost)
Ach Pane Akí sme len unavení
pri postávaní pred novinami
pri postávaní pred hodinami

Pane Akí sme len príšerne
unavení
A čas pohlcuje našu cestu

FRANTIŠEK FIALA

AKO BUDE

Prehliadol som. Lúč preletel cez dve sklá, na ktorých sa celý polámal, dodrúžgal, zašvitoril nad mojou múdrou hlavou po bielej stene, cez pohár tmavého, dúhového čaju a vlietol do vzduchu pod lustrom, tam sa rozptýlil, zablikal a rozriedený sa rozplynul po celej izbe, zaplnil ju. Bol všade pred očami aj v očiach, dral sa a tisol do hlavy, dovnútra tej temnoty obkolesenej kostnatým väzením. Trocha ho tam vošlo, zrozpačiteľ, v hlave mi zaiskrilo a bolo zase ráno.

Nový deň, nový život, ďalší čas. Ľahko som sa skoro vzniesol. Okno sa dívalo do sveta a ja do okna. Svet stále bol - na tom sa nedalo nič zmeniť.

Zase dvere, zase schody, zase stromy, domy, ľudia, autá, ale to nebo! To nebo! Modré až do biela ako roztavené indigo a strácalo sa v nodohľadnom šialenstve večnosti. Asi sa raz z neho zbláznim alebo vyvaním.

Na všetko bol čas a už bol všetkému takmer koniec. Naše mesto za siedmimi horami zmoklo. Preskočil som mláku, ale zle, trochu málo, nepresne a už som bol trochu všedne mokrý, celá plejáda zmyslov sa ako hladná svorka vlkov vrhla na perцепiciu vlhkej zimy. Všetci si len vnímajte, zmysly sprosté... Plížil som sa ulicou a blížil som sa. Na konci všetkého bol kanál a vedľa, trocha nad ním stál mne spriatelnený človek, spolubojovník.

Prešli sme cestu k obchodu do vnútra: približujúcnosť sa vsunuvší introverzálnosť k alimentáriam pro stomachikus hypertrophic kontra nihil a potom versus Civitas Dei Cassoviensis na prechádzku. Ó život! Radosť nám letela ponad hlavy, trieskala otvorenými oknami, popraskaná omietka sa menila na blanokrídle snehomodré motýle, a tie v podobe tieňov leteli na juh. Priamo, kolmo a závratne vzdušne. Vzduch ako morský, nádherný úlet, dobrý človek ešte žije, všetci ľudia budú bratia.

Naša pozemská púť na hrudke hliny v kozme bezhraničnom, kde žijeme spolu s Krišnom, silnorukým bohatierom, morduje sa s naším chlievom, nakoniec však zvíťazíme najprv v lete, potom v zime, náreky ponoríme v bábii lete, lavíne, svetlá šťastia, trochu raždia na ohníky prihodíme, snívam stále o tom istom, prikryť sa vrbovým listom, isto, isto!

Dnes v taký nový, ešte neošúchaný deň, mám chuť na niečo mimoriadne, povedal Elvír priateľ. Akoby na vyplnenie jeho túžby, ako áno, ako nie priťela celkom malá, na prvý pohľad milá operená raketa, trochu nešikovne vyrazila do susedovho plota a zemeguľa sa rozprášila do vesmíru ako keď niekto zatrepe prachovkou o roh domu.

Košice 1988

ZBYNĚK BENÝŠEK

JOHANN STRAUSS V KOTELNĚ

V prvních akordech
 si bůh rozčesává vlasy,
 je tam sípající dech
 ó a kudrlinky rána
 schované za nehtisky
 neumyté krásy.

Akordy se rozprskly
 jako miliardy rachejtlí
 na barevném filmu,
 třepotají se jak
 krepová mávátká
 hodných dětí
 - ovšem metaři čekají
 v Chodské u piva na smetí -
 ó teď se hudba nadýchla
 je to růžová vata na špejli,
 ó a teď naposled hudba
 mohutně mávla praporem,
 zní potlesk - to jak mravenci
 místo racků pleskají křídly,
 do šatny vejde za hudbou stesk,
 přinese jí shluk fialových kolí
 natrhaných z polí minulého století
 aby daly našemu dvacátému lesk.

Padám Johanne z Vídně,
 na kachličky u mne v kotelně,
 teprv teď se cítím volně
 a dívám se na svět vlídně!

V BARÁČNICKÉ RYCHTĚ S MARJÁNKOU

A za deset, patnáct minut
to nad stolem kamarádů vypadalo
jako nepravidelně splétaná pavučina;
jemná vlákna vylétala ze zorníček
jiné je přitáhly a chytily,
jako letiště chytají letadla;
jemnější byly jen nevyslovené myšlenky.

Řeči, jako kostrbaté, hrčící vlaky
vjížděly do tunelů uší,
taky prstíky střílely
malé patronky do našich duší.
Vzduch kolem byl jako pstruh
a naše hlavy, napojené milionem
jemných drátků jedna na druhou
se skláněly, jako by se chtěly
pokaždé znovu a znovu přesvědčit,
že nesedí nad křišťálovou studánkou
ale nad pocákaným stolem plným piva.

1980

SMÁLI JSME SE TOMU

Smáli jsme se tomu velice,
jak letíme na kuličce
vystřelené v zenu
pánem bohem
z brokovnice.

Jako rozžhavené broky
letí celé galaxie
a v pravém úhlu proti nim
zpomaleně plachtí
z mdlého mramoru
vesmírná koroptev
a mává obrovskými křídly -
- rozprsknuté broky letí
aby se jednoho smutného dne
vnořily do srdce koroptve,
která se zbytečně chvěje,
jelikož bůh se nemýlí
a strefuje se do černého.

A my,
na molekule jednoho broku
sedíme u vína,
blábolíme o vesmíru
a bojujeme až do konce
v bláhovém míru!

Střelec bůh se usmívá.

1980

VLADIMÍR BROM

BRÝLATÍ MEDVĚDI

Ulomil špičku nože při otevírání konzervy,
vzdal se, zvedl ruce,
pošlapán dlouhýma, kostnatýma nohama.

V naváté tmě
včerejší pláč matky doznívá.
Až zcela vyprchám obléknu svůj plášť.
Ticho -
jen stěží spatříš konec kolejí.

Strašlivá blízkost prázdná -
pouhý centimetr nad dlažbou.

Barevný motýl svítí plovoucím
a skrývá oko potažené slanou střepinou.
Nestejně vysoký plot, co dělí zarostlý dvůr,
hřmotný, tlející kruh.

Čekám až odejde,
ropuší dav, úzká lávka.
Plný popelník, zuby v umyvadle.
Čekám až odejde.
Čekám až zaklepe.

Zelený kohout už ochutnal ocas ještěrky.
Na oplátku vlezeš dovnitř,
není koho soudit,
zamčené javory shazují listí,
pletenec svalů, kouř továrny.

Naříznutou lebkou olízneš pleny.
Zaplat' včas - fakírům,
co odnesli všech dvanáct apoštolů.
Domovnice uklouzla,
udiveně otře boty.

Popadneš hůl jak svou sestru,
až sestoupí stará harpyje
žíznivá po perlivé slze,
jednou navečer -

pohnula rty k smrti unavená.
 Lhostejný drátěný obojek,
 žlab veřejného záchodu.
 Zajímavý tanec, žvýkat své Nikdy,
 a ani strážník M'Bumba výhružkami nic nezmůže.

Vyhaslým okem pronikl zbytek světla.
 Žahadlo medůzy omývané měsícem
 přerývané dýchá dírami punčoch.

- Opatrné pohlazení.
- Země zázraků.

Žádají úsměv ještě nezrozené bytosti.

Jaký to údiv, objev kráteru.
 Podhoubí.
 Doktor Beng Beng z korálů váže smyčku,
 obratně kormidluje,
 podlaha studí i nohy stydnou.
 Usedne na židli, zapínáje radio,
 smrká.
 Dívčí sbor, škrcené hlasy -
 netahej kozu za rohy.

Dáme si skleničku, trochu vodky,
 ráno umřel Theodor Gruber, vzal si život.
 Z kapsy vypadl svazek bankovek,
 farářova dcera
 ráda vystavuje svá průhledná lýtka,
 to je dar. Pane,
 kamarád - ne, jen soused,
 už dvacet let pokašlává v koncentráku
 na Sahaře,
 tlesknutím odežene kočky, přerovná krabice,
 papír, sklo, mosaz.
 Snad jej otrávil ona, paní Eva,
 poslední nájemník, sádrová krasavice na pavlači.

Ti dávno neplodní se páří,
 bílá těla napichují na zahnuté kosti,
 z nichž brýlatí medvědi vysávají morek.

Tramvaj mizící za rohem
 škodolibě muchlá vyžehlený plášť.
 Únos, další únos kedlubnového krále.
 Studené čelo, klec.

Obrat',
 obrať mě naruby.
 Tato poloha je vhodná
 po důkladné prohlídce.
 Vyhrň nohavice,
 nemlaskej.

Exploze drobně ozubené ústřice
 punčochy vrhne přes plot.

Ten člověk skočil, právě když zvonili poledne.
 Jak říkal krotitel, vystřihneš kus pařátu,
 plátěný obličej.

Pavouk o berli, skoba -
 všechny ty vraždy kolem,
 všechny ty pomatené sny,
 co ucpávají žaludek.

Ty přeci nejsi -
 bazén,
 špice křišťálového jehlanu.

Tvoříš můj prostor, tak beznadějný,
 kam neviděn vstupuji jen napůl,
 věčně prchaje ohmataným atlasem.

JIŘÍ TRNKA

HLAS ZVONU

Celý tenhle text vznikl jednoho pozdního odpoledne ve chvílích naplňujících mě smutku, smutku, ze kterého jsem se chtěl vypsát stejně tak, jako se z něho vyzpívává skřivánek. Dlouho jsem seděl za oknem svojí pracovny, neschopen však napsat ani jediný řádek. Z tohoto důvodu jsem začal sestavovat v text svoje Bůh ví jak staré poznámky z okrajů zažloutlých novin. Luštil jsem zaprášené listy vytržené z diáře a odpočívající až na dně odpadkového koše. Několikrát jsem si i vypomohl úryvkem z dopisu neodeslaného krásné dívky. Jak mi tak vytékal text ze stroje, shledával jsem, že radost ze psaní mě alespoň na chvíli smutku opravdu zbavuje.

Otec se pomalu šourá dvorem a oranžový kotouč slunce mu vyrůstá přímo z bílé hlavy. Rozhlíží se po kvetoucích stromech, které zasadil před mnoha lety vlastníma rukama, a vlasy mu zasypává spousta droboučkových okvětních lístečků třešní. Každým pohledem se s těmi stromy loučí, a já až sem za okno slyším zrychlený tep jeho několika infarkty poškozeného srdce. To srdce pracuje stejně ztěžka jako přehřátá Jawa, se kterou se rval na tratích velkých závodů František Šťastný. Naprosto ztotožněn s otcovým pohledem hladím společně s ním každý kamínek na cestě k domu, co tu stojí již více jak třista let.

Před pár lety se takhle s životem loučil dědeček. V zimě vybíhal na dvůr jenom ve spodkách a bos, aby si přinesl uhlí. Vždycky zůstal stát uprostřed dvacetistupňového mrazu až do doby, než ho někdo odvedl domů. S odevzdaností a klidem pozoroval plující oblaka přes věž kostela, poletující havrany a pod vrstvou sněhu choulící se jabloně, protože dobře věděl, že jeho nitro rozežírá daleko horší nemoc než je nějaké nastydnutí nebo zápal plic. Děda totiž z naší rodiny nejvíc pochopil. Nikdy nikam nespěchal a pracoval jenom pro potěšení. Podnes nevím, proč Bůh vložil nepřátelství mezi něj a mojí matku. To nepřátelství bylo tak veliké, že mu po čase podlehl i otec. Za noci vybíhal ke kolíkům, rozdělujícím jejich velkou zahradu na polovinu, a posunoval je o několik desítek centimetrů na dědovu stranu. Děda je nikdy nevracel na původní místo, ale zase o kousek na polovinu otce. To nesmyslné nepřátelství došlo tak daleko, že když děda zemřel, nechal ho otec s matkou proti jeho vůli spálit a v roční lhůtě si nevyzvedli ani urnu, a tak dědu buď rozprášili na Svatém poličku, nebo s ním prostě v zimě posypali chodník před krematoriem.

Otec kráčí ztěžka dál na zahradu, jakoby nemohl unést těch několik lístečků, zarputile se držících v jeho prořídilých vlasech. Náhle musím myslet na to, jak jsem jako malý kluk rozbil kladivem skleněné těžátko ve tvaru koule v prostředku

s několika barevnými květy. Tam uprostřed té koule byl můj svět, svět, co nikde nekončí a nikde nezačíná. Celé dětství jsem probloudil jeho tiše průzračnou nádherou, daleko od všech podnětů zvenčí, a snil o tom, nevrátit se již nikdy zpět do světa jevů. Jak jsem ale dospíval, snad z nedostatku pokory, přestalo se mi tohle všechno najednou dařit, a tak jsem tu kouli, ve snaze probourat se do jejího křišťálového království, rozbil kladivem. Těch několik barevných střípků, co zůstalo, jsem pochoval pod velikým keřem zlatého deště a vůbec přitom netušil, že pochovávám celý jeden svět, svět s dědou co kouřil z velké fajfky a neustále plival kolem sebe tak, že večer byl kolem něj půlkruh posetý plivanci, co z dálky vypadal, jakoby kolem jdoucí lidé naházeli dědovi hrstě desetihaléřů.

Tenkrát, stejně tak jako to skleněné těžátko, miloval jsem i těch několik chviliek po letní bouřce, kdy kapičky benzínu a oleje vytvořily na asfaltu silnic skvrny se spoustou barev. Dlouhé minuty jsem stával u okrajů cest, vedoucích daleko z rodného kraje, a toulal se barevným spektrem tak dlouho, než mě vyhnal klakson projíždějícího automobilu, nebo než slunce silnici zcela vysušilo.

Jednou jsme museli s otcem vlézt do náhonu turbíny, co stála na potoce za městem, a kam velká voda vehnala spoustu úhořů, chystajících se na svojí cestu do Sargasového moře. Kluzká těla ryb nejprve zpomalila, a potom úplně zastavila chod lopatek. Otec nabíral ta rozsekaná úhoří tělíčka do starých zinkových kbelů a já je vysypával do mokré trávy na břehu. Bylo mi třináct let, a v každém tom kbelu byla i spousta mých slz. Snad všechny, co jsem měl pro tenhle svět, protože si nevzpomínám, že bych potom ještě někdy plakal. Večer, když jsme byli s prací hotovi, turbína se znovu roztočila a městečko začalo pomalu rozkvétat žlutými a oranžovými květy žárovek.

Dnes již je ale otec stár a v našem potoce ryby dávno nejsou. V tom potoce, který miloval, teče voda kalná a po hladině plavou chuchvalce špinavé pěny z automatických praček. Turbína již také dávno žárovky nerozsvěcí. Koncem padesátých let přijela parta dělníků a obrovskými kladivy rozbili celé zařízení elektrárny. Vše co bylo měděné, odvezli do sběrných surovin a zbytek nechali ležet jenom tak napospas času.

Krátce na to mi zemřel i druhý děda a pan doktor Novák nám jenom řekl: "Toho si odveze Dobrý muž". Tak jsme tři dny čekali na Dobrého muže. Dědeček začínal být pomalu cítit, protože ten rok bylo mimořádně teplé jaro. Čtvrtý den otec rozhodl, že dědu dáme do necek a odneseme do sklepa. Po dalším dnu se stala situace neúnosnou. Dědeček nadnášený teplým vzduchem se dral v podobě par do království nebeského a naplňoval svojí přítomností celý dům. Na cestu mu k tomu vyhrával chraplavý gramofon od sousedů, kteří nás stále strašili, že se nám dědeček roztrhne stejně tak, jako jim se roztrhla prababička. Nakonec jsme dědečka i s těma neckama naložili na střechu auta a odvezli ho do pohřebního ústavu sami.

Jak se otec pomalu ztrácí za nevelikým keřem nádherně kvetoucího jasmínu, tak z barvy jeho květů spojených jemnou pavučinou zeleně naproti mně vystupují příběhy, na které jsem již zapomněl. Některé ty obrazy se okamžitě ztrácejí, jiné zůstávají a vzhlížejí ke mně rozfázované do tenoučkových proužků, posunutých navzájem navzájem vertikálně i horizontálně tak, jako to dělá na svých kolážích pan Kolář. Všechny ty obrazy mého dětství a jinošství jsou ale trojrozměrné, takže do nich mohou vstupovat a účastnit se děje. Jsem čtyřletým chlapečkem, oblečeným do poněkolkáté již přešitého zimníčku. Běžím po starých žulových schodech, co vedou do krajiny ponořené v čerstvě napadený sníh. Jsem celý soustředěný na jediný okamžik splnutí s bílou. Pár silných otcových paží mě však chytá a staví zpět na zmatené schody. Slunce se schovává za veliký mrak a krajina ztrácí svůj třpytivý lesk. Brachyální násilí mě jednou provždy asi zbavilo možnosti rozplynout se v bílém.

Ve strachu se tisknu do výklenku vrat staré pošty, abych se tam skryl před splašeným hřebcem, letícím v divokém rytmu kopyt napříč náměstím rodného městečka. Ten hřebec se naproti mojí skrýši na malý okamžik zastavuje, ale i to stačí k tomu, abych v jeho vlhkých a smutných očích spatřil sám sebe.

Z bíle vymalovaného pokoje strýce Václava je vynešen všechn nábytek, po podlaze jsou rozloženy staré noviny a na nich obrovské kusy masa, protože dědovu kobyliku Jiskru zastřelil obecní policajt, když se splašila a proskočila výlohou do drogerie.

Jsou dušičky a já si na zdi staré klenuté chodby prohlížím barvotisky křížové cesty. S očima jen pro ty obrazy, co chvíli zakopnu o vyšlapané dlaždice. V kostrbatém plamínku dohořívající svíce dostávají ty obrazy plné sazí, cákanců vápna od malování a lepkavého prachu děj. Třesu se před ukrutností rezavého setníka, co vráží stále znova a znova kopí do Ježíšových bílých prsou. Vstupuji do temných místností paláce, před kterým si myje ruce Ponský Pilát. Cítím na svých zádech tíhu a hrubé tesání kříže, neseného Šimonem Cyrenenským vracejícím se z pole. Ve smutečním průvodu na Golgotu poznávám tváře známých. Dál a dál obrovskou silou zatlouká šlachovitá ruka kované hřeby do Kristových končetin. Jsem dojat pláčem Máří Magdalény a zřetelně slyším volat z kříže: "Eli Eli, Lama Zabachtani".

Dřevěná střecha staré kůlny je celá rozpálená srpnovým sluncem. Cákanec dehtu líně stékají do trsů zaschlé trávy. V hloubce zšeřelého prostoru stojí veliké, žlutě namořené saně. Prodírám se vším tím nepotřebným harampádím a ve studené ruce držím jinou studenou ruku. Myslím na kobyliku Jiskru, co ty saně tahala, a kterou jsme již dávno snědli. Vidím zřetelně zaprášené latění saní

otisklé na modré sukýnce. Uzoučká ramínka uvolňují košilku skrývající dvojici nepatrných prsů. Košilka i se sukýnkou už visí na naježených lopatkách samovazu a ze dvora je slyšet temné hučení motoru mlátičky. S trochou síly pokládám chvějící se tělíčko na úzké latění. Prstýnek s modrým kamínkem, zlatý řetízek s maličkým křížkem a strach ukrytý v hnědých očích zaplňuje prostor. Latění saní je tvrdé se spoustou mezer, do kterých se mi neustále propadají kolena. Najednou ta neobyčejně studená ruka trčí směrem do trámové kůlny. Kužel světla pootevřených vrat pohlcuje šero a nahé tělíčko mizí ve dvoře plném lidí. U stropu visí v několikadenní nehybnosti z rezavé kladky na smyšce provazu pošťák Jelen. Poslední prázdniny končí a strýc odváží dívku v modré sukýnce na nádraží. Bič vedle kozlíku je celý žlutý, opředený ve spodní části zelenou a červenou nití. Červené a zelené jsou i dvě bambule zavěšené na černém řemínku.

Najednou všechny ty obrazy vyrušuje stín letícího sokola, který tančí mezi barevnými záhony květin. Do smutku opuštěné krajiny veplouvá znovu otcova šedivá hlava, aby se za malý okamžik ztratila v domě a hlas zvonu z nedalekého kostela rozechvívá moje nitro do podivné oscilace smutku a beznaděje.

MICHAL JŮZA

Když v zoo ráno otevřeli,
byli jsme první návštěvníci,
velcí celebeští papoušci
přes noc zase zapomněli celý život
a koukali na nás jak bambulové,
čínské husy větraly křídla jak peřiny,
měly křídla roztažená,
ale nehýbaly s nimi.

V tygří kleci
tygr a tygřice nehnutě stáli.
a nepředstavitelně zblízka se na sebe dívali,
pak tygřice šla a položila se
kyčlemi na zem, tygr ji obstoupil,
přejížděl jí zubama po krku
a preventivně pořvával, aby nevylítla,
když se do ní vsunul -

strašlivá symetrie z Williama Blakea
dvoupatrově nad sebou,
tygr měl pootevřené oči a tlamu
přivřenou jako by v ní držel list
tenkého průklepového papíru.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Při příchodu stál
ve dveřích hospody
jak pistolník
a pomalu otáčel tělovou věží.

Pak všechno vypil
a upřímně miloval
servírku, obraz mládí,
která mu to nosila.

Při odchodu
močil do pangejtu
a řval
jako když koně opouští semeno.

Muži mají představu jedné ženy
a hledají ji ve velkém množství žen,
ženy mají rovnou představu mnoha mužů,

duše, intelligence,
stejně jako komunikace původně oddělených buněk
je spíše souhra, harmonie,
něco, co není přímo obsaženo
v inventáři systému,

místo kohoutích zápasů
natočil nakonec George Bateson jiný film,
nenatočil kohouty, ale pohyby rukou
jejich trenérů během zápasu.

1988

Den byl na cestě
jak dopis soudního znalce,
venku foukal slušný vítr
a jedna můra se motala za sklem,

otevřel jsem jí okno,
má se tlouct venku nebo vevnitř,
venku byly stíny ve tmě,
keře, jež se vynořují

z těsné blízkosti,
noc mi jako koťátku
strkala čumák do mlíka.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Legiony mlsných duchů
hoří a míří někam,
tajemství rozkoše
otevívá hroby,

mrtví jak jahody
 pouštějí šťávu,
 bludné novinové zprávy
 jim propůjčují duši,

ó duchové
 šamanismu-leninismu!
 ó duchové
 šamanismu-leninismu!

Oni by se utloukli
 po těch duchovních věcech,
 známé reinkarnace
 a staří vnitráci.

Ani živáček nehrabal v listí
 a nekvílel ve tmě,
 stromy se kývaly,
 a jak páčily,
 půda pod nohama se hýbala,
 dřevo vrzalo,
 něco zeshora padalo,
 pak strnulo,
 zase se pohnulo,
 země se houpala
 jako když šlapu na pedál plynu,
 někde kohout hýkal

jak ochraptělá hasičská trubka,
 řekl bys, že mu jde o kejhák,
 ale blaho mu drhlo v hrdle.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svívalo, podíval jsem se na okno,
 venku byly barvy,
 nebe vyfoukané,
 vítr se utišil a za stromy
 stála ondřejovská hvězdárna
 jak panelák.

Pak všechno zesvětlelo,
 příšernost chlorofylu zalil vzduch
 a jako umění
 rozhodl nerozhodnutelné.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Láma byl mladý a pidlooký,
seděl uprostřed na kuchyňské stoličce
a dlouhým zlámaným prutem,
jemuž plandal konec,

trefoval letící mouchy,
které kolem něj kroužily
jak kolem špalku medu,
tím nevypočitatelným plandavým koncem

je odpinkával z dráhy
tak o metr a půl,
mouchy vybraly zatáčku a vracely se,
bzučely ve vysokých obrátkách.

Mile se usmál mým směrem
jako když pinknul mouchu,
a když jsem vybral tu nekonečnou zatáčku,
zavřel oči a šel ke mně.

1987

Bloudění,
hledání jiné vlastnosti,
oheň strůjce kouře není,
kouř je nezničitelný,
splyne se vším,
kouř je jak my,
kouř nemůže zpátky do komína,
kouř nemá domova.

1988

TS 0122 29

VÁCLAV KADLEC

VŠECHNO JE PĚKNÉ.

Manifest

Voda kalná a teplá, slunce v laufu pere z plných plic, co chvíli musím ponořit hlavu pod hladinu, mozek mám vařený, jen ho lžičkou vyjíst, a pořád ta zvláštní, neuchopitelná radost, to jásání, Šeberák hluchí stovkami hlasů a těl, ale já bez potíží všechny ty lidi odcloním a plavu napříč sám, spokojený pohybem a nějaký odlehčený, jako člověk, který po dlouhém čase vyřešil existenciální problém, postavy na stráni, několik plavců, časové znamení z nějakého tranzistoráku, bylo právě třináct hodin, převaluji se ve vodě, blažený lachtan, a pořád dokolečka si pohrávám s tou větou... Alles ist hübsch...

A opravdu, všechno je pěkné v tomhle pěkném dni, a čeká mne i pěkné ráno, které jsem si odkrojil z dovolené, abych mohl ještě jednu kávu vypít se Zdenkou, ještě jednu hodinku s ní posedět, pobýt ... Všechno je pěkné ...

Vzpomněl pan Hrabal tu větu Andy Warhola, seděli jsme U tygra, nelenil a šel se přeptat německé dámy, a opravdu, hübsch je pěkný, ne krásný, pěkný. Pěkná holka, pěkný den ... Všechno je pěkné ... Pod jistým úhlem, jistým podáním ... Takže vlastně: Hledat ten úhel, to podání ...

Přisedl pak Olda, pokusil se mu jeho Norbert o sebevraždu, pokolikáté už?, skoro s úspěchem, nejsme pojištěni proti selhání svých synů ... Hledej ten úhel, to podání, Oldřichu, sed' a říkej si jen pořád dokola ... Nic se nestalo, nic se nestalo, nic se nestalo ... Odcloň tu nepěknou zprávu ... všechno je pěkné ... ještě pořád je to na život ...

Voda kalná, cítím rybinu. Ležím na zádech, pohupující se mrtvolka, neutopitelný předmět uprostřed nudistického rybníka, záchranná tuková vesta je moje jistota ... a to slunce a ta voda a ta okolnost, že se mám nač těšit ...

Čekají mne pěkné tři týdny v horách, pěkné tři týdny o samotě s těmi mými kluky, s Vašíkem a Mišíkem, poslední tři týdny a vrátím Miška Dobrače, aby byl zachycený školní docházkou a pro mne tak postupně ztracený ... Nejsme pojištěni proti ztrátě svých synů...

Voda pomáhá nést tíhu mé nadváhy i mého života. Statný důchodce naproti na stráni je opálený do kávové hnědi, lehá tu na slunci od dubna rok co rok, mohl bych vylézt na břeh a přeptat se ho na jméno, ale nejsem přece novinář ... Jsem neutopitelný předmět na vlnách sémantického poselství ... Všechno je pěkné.

Dnes ráno jsem se probudil až těsně před šestou, snídani klukům a tátovi jsem jen tak odbyl, celou cestu na metro jsem klusal, ten čas mezi šestou a sedmou mám pro Zdenku, sedáme spolu a pijeme spolu kávu, mám tu kávu jako úplatek bohům, jako díkuvzdání za to, že mne sice opustil sex, ale navštívilo přátelství, hodinka řeči jen tak, pěkná hodinka ... Jsem muž opuštěný sexem, jemuž bylo darováno přátelství krásné ženy ... Pěkné je to.

Voda pomáhá žít. U hráze otáčím, plavu zpět ... najednou mám paniku, že někdo tam daleko na břehu mi vezme tričko s Madonou hřbitovního dělníka, to tričko, které Zdeněk Bouše protáhl satínýrkou a já od té chvíle chodím oblečený do té jeho pěkné grafiky, deformuji tu grafiku svými tvary, takže Zdeněček vždy

křičí hrůzou, takhle že ta jeho grafika přece nevypadá ... mám obavy, že mi někdo vezme tričko a sandály, ty odrbané sandály, které mi loni okousal papoušek Karla Chaby, já vám říkal, abyste se nezouval, řekl tenkrát pan Chaba se zadostiučiněním ... bojím se, že mi bude zcizeno triko, sandály a klíče, klíče v té klíčence, kterou mi jako pozornost podniku věnovala letuška Aeroflotu, když jsem před sedmi lety jako jediný cestující první třídy vracel se ze služební cesty a ona vypila se mnou dvě láhve šampaňského, lhal jsem jí, že jsem generální ředitel a ona mi dala adresu a číslo, nepoužil jsem je, protože jsem byl Dobračce věrný a nebyl jsem generálním ředitelem ... Je to pěkné. Plavu a vzpomínám a bojím se o ty své předměty i o ty své vzpomínky ... Jako bych mohl něčemu zabránit! ... Čemu se nedá zabránit, to je to rozumné, co má být, vysvětlil mi Kuo Siang ...

Některé obrazy jsou tak pěkné, že o ně nechci přijít. Vyprávěl jsem Zdence dnes ráno při té opožděné kávě, jak kdysi v Plzeňském dvoře v zahradní restauraci lil Zdeněček za sebe zteplalé zbytky piva a Pančuchin pak navečer brouzдал si tam v trávě bosé nohy a jásal: Rosa! Kluci, už padla rosa! Kdy já se takhle naposled brouzдал rosou ... Pěkné vzpomínky, pěkné obrazy ... Zdenka sedí a kývá, dovede tím sezením a kýváním povzbudit člověka a utvrdit ho v jeho krásném omylu, že je mistr světa, neodolatelý šampion ... Nech své srdce putovat, řekl mi Čuang-c'...

Cestou domů od rybníka naháč; potkal jsem mezi domky zbloudilého nudistu. Šel s hlavou hrdě vztyčenou a údem mírně ztopořeným ... Všechno je pěkné ... Za vysokoškolskými koleji seděla v prachu u silnice pod nízkými jehličnánky mladá dívka a přerývavě plakala. Již již jsem uposlechl podvědomého imperativu pomoci, ale včas jsem si připoměl, že Ladislav Klíma žádá nechat osamělého zbloudilce raději zmrznout než se mu plést do jeho soukromí a šel jsem dál k svému domovu, neschopen zabránit své fantazii fabulovat možná pokračování, která by nastala, kdybych se té dívky ujal...

Sex, peníze a lež jmenuje se jeden nový americký film. Lenost a závist, přidávám k tomu výčtu hybných momentů světa specifický přínos reálného socialismu ... Jak mohou podepsat takový pamflet, když jsou tak dobře placeni, ptají se v Rudém právu blatenští železničáři na účet signatářů Několika vět a dávají mi tím proti mé vůli za pravdu ... A Rudé právo počítá marky, dolary a bony a vyzývá tím další a další závistivce, kteří jsou příliš líní, aby pro své pohodlí nenapsali dopis čtenářů ... A já jdu rozpálenou Prahou a říkám všem na potkání, že tyhle kolapsy velkých dějin mne vlastně nezajímají ... žiju pro ty své pěkné obrazy, které si promítám na přivřená víčka, žiju své malé dějiny, ve kterých všechno je pěkné ... Na Národní třídě kupuji si řeznický nůž č. 8 a ocílku, veden impulzem vzpomínky na čínskému řezníka, který vysvětlil panovníkovi ne jak se má čtvrtit býk, ale kterak žít ... Mezi každými dvěma klouby je tolik místa pro nůž, pracuje-li člověk srdcem ...

Sedíme pak s přáteli U dvou koček, kde zamrzlo pivo a běháme si se džbánkem k Pinkasům, kde zase není místo ... je to takový pěkný happening a já mám pěkný pocit ... nevím, jak to pojmenovat ... ale to nevádí ... Jméno, co se dá pojmenovat, už není to jméno, řekl mi Lao-c'...

Hned po ranní kávě se Zdenkou jsem opustil pracoviště bez zřejmého úmyslu se vrátit. Vyprovodil jsem kluky s tátou na vlak a brouzдал pak Prahou, nadnášen

tou nadcházející dovolenou, tím faktem, že ještě tři neděle budu s Mišákem, ještě tři neděle a pak rok nic, ale já nechci vidět ten rok, vidím jen pár kroků před sebe ..., a v tušení pěkného jsem jel metrem zase domů a navlékl si plavky a mířil k Šeberáku, a celou cestu jsem si zdůvodňoval, jak jsem vlastně šťastný a spokojený, co mi chybí?, v pracovní době plavu si Šeberákem a medituji si a hrkám si do hlavy věty, které navečer vyloupnu na papír ...

Nazítří pak dorazil jsem na Šebík, kluci s dědou nějak dojeli a teď už řádili, plný vzpomínek a obrazů jsem spustil kolotoč vaření, uklízení a praní, dny mi tekly bez potřeby narážet jiný sud, jen navečer někdy ty chvilky oddechu ... Uvařil jsem si kávu, posadil ke dveřím na zahradu, zapálil dýmku ... Tetelení mušek, shánčlivost ptactva ... Drzý špaček oklovává červenající jahodu ... Vlaštovky polykají mouchy v letu ... Všechno je pěkné ... Konipásek, strnad, brhlík ... Zdevastovaná příroda brání se ze všech sil ... Mišák si mi sedl na klín, hladím ho zvolna za bolavým ouškem ... Tady tatínku, tady, ukazuje si prstíkem nejpráhnejší místo k podrbání ... Hladím Mišáka a popíjím kávu ... a tím střihem právě, přes tu chuť a tu vůni, myslím na Zdenku ... Hladím Mišáka a jako bych hladil ji ... Jevím všechny příznaky zamilovanosti ... Všechno je pěkné ... Má se žít v radosti, má se žít v bezstarostnosti, řekl mi Jang Ču ...

Voda trpělivě opakuje chladivá vyzvání ... Setrvat v plynutí, žít v radosti, mít bez starosti ... Cesta je podstatná, zdaleka ne cíl ... Mám tady na Šebíku svůj rybník, málokdo sem chodí, lenost nás ovládá ... Černé jezero jmenuje se ten rybník a voda je tmavě rezavá rašelinou a chladná horskými zdrojnicemi ... Bývaly tu kdysi husté lesy kolkolem, teď jen holé pahýly úpěnlivými gesty prosí nebe o zpopelnění bleskem ... Je to scéna z třetihor, ukazatel cesty ...

A rádio a televize hystericky žvaní o těch pár větách ... Hned vám to podepíšu, řekl jsem, když mi to před měsícem dali číst ... Ne, potřebujeme, aby první podepsal pan Hrabal ... a tak jsem nic nepodepisoval ... podpisy nezvrátí vytýčený směr ... do třetihor přátelé, do třetihor ... A dvacetiletý příposránek přičinlivě papouškuje do kamery postulát, že diskutovat s tím, kdo s námi nesouhlasí, je nepřijatelné ... A prokurátor vrší příkazy k vazbě ... rozvracení státu ... rozvracení rozvráceného ... buldozerem do třetihor ... Všechno je pěkné!

Cestou od Černého jezera vidím poničenou krajinu, na kterou aplikovali strojní výsadbu stromků ... to minové pole navečer po bitvě ... tu shrnutou vrstvičku půdy na muldách ... ty ubohé modřínky v písku a kamení ... Ale přece jen, tady a tamhle, kousek mechu a lišejníku, první bojovníci už podnikají výsadek, už zakládají první ostrůvky humusu na rozhořčené zemi, už roste tráva ... Sto let by to trvalo, než by tenhle kraj obnovil své síly, řekl mi přítel lesník ... Ale příroda pracuje klidně dál, podrážíme jí nohy jak můžeme, ale ona se znovu a znovu zvedne, vydá na cestu ... Když už tomu nerozumíme, nechme to být!

Přes blátivou cestu vytapkali si mravenci stezku, jsou to velcí mravenci, chodí oběma směry bez zřejmého smyslu ... Zastavil jsem se a dlouho pozoroval jejich svět, jejich dějiny, tu jejich cestu ... Jedno šlápnutí a konec dějin malého mravence. Možná už jsem jich pár cestou poničil. Stojím nad nimi a nemám vůbec radost ze své moci nad nimi, ze své moci zabíjet ... Něco dělají, nevím přesně co, ale určitě něco dělají a bezpochyby je to i pro mne užitečné. Zachtělo se mi močit a odstoupil jsem pár kroků, abych neublížil těm pilným mravencům.

Abych ze svých dějin nezasáhl do jejich cesty ...

A nebesa vyslyšela modlitby pahýlů a přišla bouřka. Mravenci zrychlili přesuny, i já spěchal domů ... Vlastně nechci nic jiného, než aby mi ty naše velké dějiny daly pokoj ... Aby mě tolerovaly jako já ty mravence ... Ať si dělají, co je baví, ale ať mi proboha nemočí na hlavu...

Blesk zkratoval potenciály a jeden vzdálený pahýl se celý oblil magickým světlem ... Očarováný jsem hleděl na tu třetihorní scénu, pahýl plál oslnivým jasnem a ostatní pahýly dál volaly k nebesům ... Ještě já, ještě já ... Obludné sloupy vysokého napětí sály omamné nápoje blesků ... Stál jsem promáčený v zatmělých kulisách tohoto velkofilmu a hlavou mi pořád vířila ta jedna věta ... Všechno je pěkné ... A tiše, docela tiše jsem se modlil s těmi pahýly ... Ještě já, ještě já ...

Hora svatého Šebestiána, červenec 1989

MICHAL MATZENAUER

TAK BLÍZKO
SMRT JE
TADY A TAM
KAM VYHAZUJEME
NESOUVISLÍ
CO NEVÍ MOC
A MÁLO TAKÉ NE
TAK BLÍZKO
SMRT JE
TADY A TAM

JDEŠ KOLEM
OTEVÍRÁŠ RUCE
A HOVÍNKO NEZŮSTALO

"AŽ JEDNOU VYJDU
TAK SE SEM NEVRÁTÍM
JAKO DÍTĚ
ZTRATÍM SE
V NÁRUČÍ BUDU SE DÍVAT
JAK MI TEN ŽIVOT
UTÍKÁ"

PROČEŠEŠ ÚSMĚV
ZŮSTANEŠ SÁM
A VÝKŘIK Z TVÝCH ÚST
NEUSLYŠÍ

TVÁ NOHA JE TVÁ TVÁŘ
KAM KRÁČÍŠ
JSOU VRÁSKY
KTERÉ ZTRÁCÍŠ
TAK BLÍZKO
SMRT JE
TADY A TAM
JAK DIAGRAM

Prší
 Jsem spojen s deštěm
 který padá
 na střechu domu
 ve kterém sedím
 Déšť který je ve mně

Poslouchám je

Déšť bičuje vodní hladinu
 Déšť bičuje krajinu
 Lidé se skloněnými hlavami
 cítí
 že nejsou pány deště

Otáčím tvář vzhůru k nebesům
 Nevím už ani
 jestli to co mi stéká po tváři
 je déšť
 (a stávám se také pánem deště)

Prší
 Jdu sám a cítím
 radost
 Déšť mne osvobozuje

Země nasála déšť do sebe
 (a stala se také pánem deště)

Děšť co mohl
posílil
Je chladno
Je velmi chladný červen
Mám ledové nohy
Prázdným oknem dívám se ven

Koruny štíhlých borovic
se dotýkají nebe
Nebe temného
a každou chvíli padá děšť

Oloupen o tebe
Sám sebou vykradený
V tom chladu není klid
Je to chlad změny

(J.V. Svobodovi)

Hodně lidí mi říká
"Co si dáš?
Kávičku, panáka
Panáka, kávičku"
Ale já si dám
zase znova
koblížky, rumíček, pívíčko
Neobtěžujte tu slečnu
a neomlouvá vás
že jste opilý
A já na to
"Vždyť opilí
jsme jenom na chvíli"

Jiný uprostřed
Krása a chlapec
Ledová radost
Křídla bez srdce

Prameny hoří
Radosti klín
Umírá v mladosti
Na ruce stín

Zavřená dlaň
Vstáváme v mlčení
Dva dlouzí vychrtlí
Ke dnu se sklánějí

V řece však neloví
Hledají kameny
Kameny ztrácí se
A mizí na nebi

JAN KAHAN

STRAHOVSKÝ SONET

(modlitba za Ivana M. Jirouse)

"Vylítly pracky ke slunci
a zlomily se v kloubu"
Nanebevzatým zvonům chci
zvěstovat svoji zhoubu:

Svatý Norberte z Gennepu
svou lebkou Prahu korunuješ
Ty který města usmiřuješ
slyš toho který poslepu

neznaje svého Stvořitele
modlí se k těm co seděj v cele
a trochu kontemplanuje

jen tím že lidi lituje
že kromě nich i "lid" tu je
"lid" který popravuje

BUĎ KLIDNÝ ŽALÁŘNÍKU

vězněný spí
když někdy necháš odemknuto

Nezhasínej!
Vždyť svíce na zedř kreslí světlem
stín svícnu

CURRICULUM VITAE

Z pohřbu na pohřeb krok za krokem
kopu do starejch konzerv vzpomínek

Co je dětství
co je za diagnózu

Praděd měl fousy talent a seděl
dědek koval koně
na politiku sral
otec chtěl malovat obrazy ve Vídni
snil o tom když ho vraceli od hranic
snil o tom když makal na dráze

Po prvním zdědil jsem anarchii
po druhém sílu v pravici
po třetím snění o nemožném

Z pohřbu na pohřeb vrh za vrhem
stárne má tvář a těžkne dech

Co je dětství
co je za diagnózu

FRANTIŠEK FIALA

ZRKADLOVÉ POHĚADY

Ulica, auto, sedem, poschodie, kráľ, bocian, Adam a Eva a ja

Adam a Eva sedia na strome. Ležím obtočený okolo a spievam im svoju pieseň. Sem tam do mňa hodia jablko. Vedľa stojí opustená zrúcanina domu. Pobehnem dnu, zoberiem váhu a pohádzané jablká po kile dávam do sáčkov. Mám už tri kilá.

Strhneme sa. Počuť hluk (veľký). Pod stromom zabrzdí auto. Na kormidle sedí kráľ so zelenomodrou korunou.

Kráľ: "Vítaj, vítaj, prvý deň nášho víťania! Ahoj A. a E. (Mňa si nevšíma). Ty strom jablčný, z teba bude dobré víno!, (Spieva) Jablko, jablko, bude po tebe pekné delírium!"

Adam: "Počuj, ktosi, čosi - dušu ti naháňam! Nemáš žuvačku?"

Eva: "Adamko, veď som ti minulý týždeň povedala, že nesmieš žuť žuvačky, lebo ti vypadajú plomby."

Kráľ: "Adam má plomby! (Sám pre seba): zajtra zariadim súkromnú ambulanciu. Škoda, že ich nie je viac. Zariadil by som pracovný tábor! Fúj, znova sa opakujem! To nič, ale zlato je zlato."

Z oblohy k nám padá číslo sedem. Spadne na strom a rozlomí sa. Vidieť reklamami ozdobenú ulicu, na nej rozlomené číslo sedem a poschodie domu do zelena osvetleného. Z okna sa vykláňa Adam, grcá na kvetinovú záhradu pod ním. Je vidieť Evu s mokrým uterákom v rukách. Prikladá mu ho na čelo a potom mu ho strčí do úst. Adam odpadáva. Eva vytiahne uterák (má krvavopurpurovú farbu) a prikryje ním okno. Z uteráka na ňu pozerá moja tvár. (Krásne umazaná špinavá tvár).

Eva: Zhodí sukňu a uterák si obviaže okolo pásu. Odchádza s ním do izby. Cestou vykrikuje slová môj môj, jablko, jablko!

Znova vidieť strom a pod ním kráľa, ako si uviazuje o strom slučku.

Kráľ: (spevavo): "Bože! Bože! Či ja za to môžem? Koľkokrát som vám vravel, nelezte na strom jablkový! Všetko je na ňom nebezpečné. A záchranné pásy nemáte. Hrôza! Bože! No čo teraz, jablká už nie sú, idem preč."

Adam a Eva ležia pod stromom a v spánku sa usmievajú na mňa. Začne hudba: Počas nej je vidieť kráľa meniaceho sa na žraloka, na krásnu kurtizánu, na platňu, absolútne červené slnko, Veľký voz, zelené a červené jablko, fialovú sukňu, nahý zadok a číslo sedem. To všetko sa spolu obmieňa a po každej obmene pridá sa jeden obraz. Kôň, slová láska, somár, lavička vo vzduchoprázdne, a potom už iba farby biela a černa. Pred ukončením obrazov je vidieť normálneho bociana a znovu bielu a čiernu hlinu. Hra obrazov sa končí atmosférou.

Adam: S rukou pred ústami zašepká: "Koľko je hodín?, práve som sa mal stretnúť s psychológom pre vysvetlenie lásky. Do čerta, ale o siedmej musím ísť do školy. Budem mať asi reparát z fyziky. A z dejepisu. O chvíľu budú tu maturity. Ak neprejdem, pánboh ma zabije a Eva sa otrávi, alebo si nájde iného.

Ale koho? Veď sme tu iba my dvaja. Ja a ty..... Ty sviňa, tak ty sa mi ju snažíš prebrať? Myslíš, že vieš lepšie dejepis. Kto bol prvý, ja alebo ty? Nevieš. Tak ja ti to poviem!

Eva: vstane, nakloní sa k Adamovmu uchu a povie: "Choď do školy Adamko, lebo sa nebudeme môcť zobrať."

Adam si zoberie dve jablká z môjho sáčku a odchádza.

Eva: "A ja taká čárna..." (ironicky)

Ja: "Myslím, že sa zbláznim."

Eva: "Prečo?"

Ja: "Poď."

Odchádzame. K stromu znovu prichádza kráľ. Tentoraz na koni. V ruke má fotografiu a na krku číslo sedem. Na fotografii je zelenoosvetlené poschodie domu.

Kráľ: Spevavo vykrikuje: "Nech žije kráľ, nech žijem ja!"

Ukáže sa obraz a na ňom visí kráľ. On.

Ďalší obraz: Adam v lavici a Eva milujúca sa so mnou. Najprv v tráve pri strome, potom pod lavicou, potom v Adamovom zošite. Záber na zošit, na liňajky, na Adama a na nás trvá dlho. Na ulici vo výklade nejakého obchodu je vidieť Adamov román: On a Eva.

Kráľ: Sedí na strome a oberá jablká. Chce do jedného zahryznúť, potom si to rozmyslí a pokladie jablká do tašky. Je vidieť na zeleno osvetlený obchod so zeleninou a znova visiaceho kráľa a pod stromom mňa v hlbokom zadumaní.

Ja: "Bol Adam a bola Eva a bolo číslo sedem a siedme poschodie a bocian a ulica. A konečne nastane tvorba nových (navždy starých vecí).

Obraz: Adam na lehátku s Evou, Adam na lehátku so mnou, Eva na lehátku so mnou. Kráľ pod lehátkom s odpočívacím zariadením. Eva na strome. Sama. Pod ňím sa zjavuje auto s kráľom - zapína magnetofón s nahrávkami.

Nahrávky: Adam - Lúbim ťa.

Eva - Mhm.

Adam - Lúbim ťa a nikdy ťa neopustím.

Eva - Mhm.

Adam - Mám iba teba. Sľúb mi, že mi neutečieš! Dám ti všetko čo mám. Zajtra pôjdeme do kina.

Eva - Mhm.

Adam - Už musím vstať. Idem do školy.

Eva - Mhm.

Obraz ukazuje Evu ako je jablko a počúva.

Adam a ja:

Ja - Adam. Si ty ale kôň. Síce, je to moja chyba.

Adam - Dobre, to až neskôr! (je ticho) Potom.

Ja - Adam, si ty ale kôň.

Adam - Tak sa maj, musím ísť do školy.

Ja - Ako som mohol stvoriť takého koňa?!

Eva a ja:

Eva - Daj mi svoj prštek. Aký je krásny. Júj. Daj mi svoje očičko. Júj, je jedine moje. Daj mi svoju nožičku, daj mi svoju

neprítomnosť ja. A/A.

Ja - Ukáž! Ústočka. Ukáž prsíčko. Ukáž jazýček. Tak! Vyplaz ho na mňa. Ešte teraz ti ho odhryznem. Vyboskávam si tvoje moje ja a tam sa potom ukryjem!

Eva - Poď, pôjdeme niekam.

Ja - kam?

Eva - Do sveta.

Ja - Svet je môj. Musím na všetko zabudnúť, aby som mohol znova objavovať. Až potom.

Eva - Tak zabudni

Počuť praskanie lehátka drkotanie zubov.

Ja - Tak poďme. Dávam ti seba. Pozrieme sa, čo je za ničím.

Kráľ. "Tak a mám vás!" "Všetko viem, budete mi denne dávať tri kilá jablk a sme dobrí." Spieva: "Jablčko, jablčko, bude z teba vínečko."

Obraz: Eva trhá snežienky. Má purpurovočervenú sukňu a zašpinený jasnostrieborný pulóver. Robí si snehové gule (zo snehu) a odhrabe Mňa.

Ja - Ahoj Eva.

Eva - Ahoj tvorca.

Ja - Kde je kráľ?

Eva - Kráľa som odpravila.

Ja - Prečo?

Eva - lebo bol hnusný. Odteraz bude miesto neho dobrý janko.

Ja - A Adam?

Eva - Adam je v blázinci. Chvála bohu mám s ním pokoj.

Ja - Nevieš.

Eva - Čo nevieš? Všetko urobím, ako sa mi bude páčiť. Kašlem na vás.

Ja - Pre boha, čo som ti spravil?

Obraz - Eva ma znova zahrabáva.

Eva - tak sa maj, tvorca.

Obraz - Adam a Eva na strome, ja zbieram jablká. Kráľ prichádza autom.

Ja - odlomím konár zo stromu a pošibem ich.

Obraz - Sedím na strome pri ceste, po ktorej sa prechádzajú autá. Hádzem do nich jablká. Každé auto, ktoré trafím, sa stratí. Každé auto sa rozmnožuje nabúraním. Jedno nabúra do stromu.

Strom, strom. Strom. Strom. Strom. Stratil som všetky čarovné halúzky. Stratil som najseba. Koho nájdem?

Porota - Obžalovaný, vstaňte! Koľko máte rokov? Čo ste robili doteraz? Nehcete nám navrátiť, že ste nás stvorili vy?! Päť rokov vám bude stačiť?"

Ja - smiech.

Porota - Nech žije ľudskosť! Nech žije život! Nech žijeme my!

(Majú na hlavách kráľovskú korunu).

Všetko mizne. Sám som pod stromom.

Čau! Volám ti z nejakej telefónnej búdky v lese. Vôbec neviem, kde som. Všetko sa so mnou točí. Cítim sa tak, akoby ma natáčali na filmový, aspoň hodinu dlhý kotúč, a ja som už na filme. Resp. prevíjali. Najprv nemám nohy a po polovici mi ostane na starom kotúči už iba trup. Z hlavy mi tryskajú paprsky rôznej farby a ohýňajú sa na všetky strany. Zo stromov padá lístie a pomaly obsypáva celú búdku a mňa v nej. Je mi strašne nanič, hoci si hovorím, že mal by som sa cítiť práve opačne, lebo lístie je pekných farieb. Previdím cez neho na oblohu nado mnou, hoci je nahustené už v aspoň metrovej výške a šírke po celom obvode. Nejak slabšie ťa počujem. Ja viem, mne sa to asi zdá. Som o tom pevne presvedčený, ale nechce to prejsť. Lístie je už aj pod búdkou, je všade. Letíme vzduchom, ktorý je vytvorený z lístia. Vytvára rôzne špirály a víry. Všetko okolo je bledožlté a strašne páli. Začína mi pukať koža na rukách i na hlave. Iba vlasy ostávajú celé. Rastú viac a viac. Mizne mi tvár. Strácam uši, nos. Konečne sa schladzuje. Priestor okolo mňa začína dostávať tmavočervenú farbu. Počúvaš ma ešte. Viem, že ma počúvaš. To nič, že plačeš. Lepšie sa ti bude spať.

Doma mám kreslo
kreslo je bodkované
bodky sú biele
Aj sneh je biely
Biele sú aj vlasy staroby
Nie vždy
Nie vždy je všetko tak ako chcem
Chcem K O L O T O Ć
Kolotoč musí byť strašne veľký
Veľký je aj
..... je nepredvídateľný
Nepredvídateľnosť je čťou Náhody
Náhodu milujem
Milujem mach a padajúce šišky
Šišky majú semenka a tie sú pre veveričky
Veveričky nepoznajú pocity žralokov
Žraloci žijú aj nie vo vode
Vodu pijem tak že otočím kohútikom a počkám pokiaľ mi
natečie do pohára
Potom priložím pohár k ústam
Ústa sú na veľa vecí
Vecí sú
Je ešte čosi
Čo čo nie je vec ani
Ani dvakrát päť nie je banán
Banány mám rád
Rád mám aj teba
Teba milujem

ČAKANIE NA MARIKUA

Neviem. Nemôžem. Každý deň si kreslím na oko čiarky. Stále inej farby. Na ich zmeny nepotrebujem žiletku. Vyfúka mi ich vietor.

Urobím krok dozadu, vrhnem sa dopredu a nakoniec vysvitne, že visím vo vzduchoprázdne a čítam Šeherezádu. Nepoznám žiadnu svetovú stranu a žiadny stred. Dezorientovanosť nepatrí k mojim zásadám, lebo asi nemám žiadne. Som kráľ a šašo zároveň. Vytvárať molekuly bezskutočna a športky. Ja vyhrať nemôžem. Nikto nemôže.

Kúpim si dedeónovú košelu a pôjdem s ňou na Kanárske ostrovy. Potom ju zavesím na "komársky štít" (od slova komár), aby každý mal čo štípať, lebo tu si každý chodí vylievať zlosť. Popijam pivo a ťahám sa za uši, aby som počul ako rastiem. Zbieram nezmysly a myšlienky. Bojujem proti číslu 63, ktoré je také zaujímavé a krásne, ono prvé vyvolalo tento boj. Prijal som ho tesne pred uzávierkou svojich skúmaní "O jazyku a jeho chuti."

Utekám do záhrady, v ktorej rastú ananásy. Sú také vysoké, že až. Na ich vrchol sa šplhám tak, že stále naplujem na najbližší konár a slučkujem po sline, ktorá ostáva visieť. Keď som na vrchu, odtrhnem jeden a rozstriem ho gumipuškou. Potom gumipušku zahodím a miesto nej si zavesím na krk teba. Si ružová, keď mi stehnami stláčaš hlavu a potom, keď spolu padáme do trávy, si zase zelená. Hovoríš mi výkričník. Kúpeš sa v slovách, ktoré rozhadzujem.

Teraz prichádza on. Dívajme sa. Je bezfarebný. Takže mu vidieť iba fialové oči. Jedno daruje mne, jedno tebe.

- Ležím na chodníku a okolo sa zbiehajú ľudia. -

Potom do nás vojde celý. Zabudneme sa ho opýtať, prečo. On je šťastný a my tiež. Vymeníme si oči. Sú úplne rovnaké. Aj keby neboli, nevieme. Boskávam ti studenú päť, ktorú si ukradla Achilleovi, keď ešte nebol hrdinom. Nikdy ťa nezraním. Ani ty mňa. Potom sa obaja rozpadávame na prach. Už ťa nevidím. Znova si beriem gumipušku a striem do svetla, ktoré mi chce zničiť darované oko. Ty sa asi na mňa usmievaš a hovoríš, že je nezničiteľné.

Ale mne je to už jedno. Fúka vietor.

Fúka vietor.

NEROZHODNOSŤ

Ráno som vstal a rozhodol som sa obesit na cvernu. Fuj! skoro som zomrel. Cverna nie a nie prasknúť. Svinská, hnusná, neroztrhnutelná cverna. Tak, a teraz tu visím a neviem čo a ako. Dívam sa na popolník, v ktorom mi dymí práve zapálená cigareta. Štípu ma z nej oči. Chcem niekoho zavolať, aby ju odhasil (vajgla dofajčím po obede, lebo mám len jednu), ale nikto tu nie je. Dostávam sa do zúfalej situácie. Prekliaty nápad - teraz zapáliť cigaretu. A rádio! Kto ho zapol? Ta katastrofálna hudba, z ktorej už načisto zošalievam! Hompálam nohami a snažím sa ho skopnúť zo stolíka. Kriste pane! Kriste, smrť, čo teraz? Oko mi pláve niekde v Nepáli a druhé radšej neotváram, lebo si ho šetrím na včera kúpenú knihu. Obraz! Tak sa volá. Je to možné, taký názov? Krásny!, páči sa mi. Všeobecný. Ako ty a ja. Keď sme od seba všeobecne, teraz až veľmi všeobecne ďaleko. Júj! To bude asi z chrípky. Včera som veľa kašlal. Zajtra pôjdem k lekárovi. A kúpim si aj penivý pripravok. Chcem sa okúpať. Kruci!, zdá sa, ako by ma včera bil niekto po hlave, alebo vešal. Nadobúdam fantastickú pamäť. Pamätám sa veľmi veľa a ešte stále sa rozepamätávam. Už asi nepôjdem k lekárovi. A načo? Pre pot ani nevidím. A ani sa neokúpem. Škoda. Tak som sa těšil. Mal by som niečo odkázať. Ale čo? Nič. Hádam, prečítajte si... Hádam. Stále hádam.

"Desať stupňov ku zlatej!"

"Sto stupňov ku zlatej!"

Mínus dvestoosemdesiat tri celých sedem stupňa ku mne. Alebo k tebe. Ved' uvidíme. Alebo nie? Môže nás to dojať? Môžeme to zmeniť? Môžeme to zmeniť? Možno.

Všetkých sto dverí sa okolo mňa zatvorilo a ja mám iba trinásť kľúčov. Pakľúčov pre všetko. Pre nič. S dovolením, pani? Dáte si troška nižšie tú sukňu? Nemyslím od kolien, ale od pása. Tak!, ešte, krásne! Aj nohavičky! To je ono! Máte krásne fialovkasté chĺpky. Eup, a už je tam. "junior Bonner", alebo moje nervstvo, moja ničota, moje všetko. Páči sa vám to? Aj mne. Máte krásne nohy. Jednu mi musíte predať. Desať, dvadsať? halierov??? Nemám viac. Čo?, že peniaze nechcete, že chcete niečo iné!? Čo prosím vás? Nič iné vám nemôžem dať. Nič z toho, čo mám ja, nie je vaše! Nič z toho vám nedá viac radosti. Nič z toho vám nedá šťastie zhodujúce sa s vašim ja.

Odchádzate. Beriete si tých dvadsať halierov. Milo sa usmejete a ukazujete na posteľ na koľajniciach. Nie! Nechcem! Mój lietajúci koberec! Teda ak chcete, poďte, pôjdeme. Ale vy už miznite niekde v tuneli. Je cítiť iba žalúdočné plyny a fialové chĺpky, ktoré budem nosiť ako talizman.

Hej, chlapče, nevieš koľko je hodín? No, máš krásne hodinky. Že na čo sú ti!? Na to, aby si mohol povedať koľko je hodín? Tak teda! No dobre. Ďakujem ti a svoje hodinky si môžeš hodiť do Hornádu. Hodinky! Strašné! Koľko je hodín... vraj pre mňa! Asi to bol nejaký cvok! Ako ty alebo ja alebo tvoje ústa ale srdiečkový nesrdiečkový záchod! Jó, to je nápadov! Strašných, samých o sebe rozmýšľajúcich.

Vraj je otvorené bistro. Musím sa ísť tam pozrieť.! Ešte nikdy som nebol v bistre. Musím! Chcem! Určite tam bude nejaký humor, zábava. Možno mi

rozbijú hlavu. Aj tebe. Stále ma sleduješ. Si sama nevyspytateľnosť. Ako Ty. Dáme si biftek. Alebo nejakú čašničku - na lopate. Ako strigu! Nahú! S donekonečna rozťahnutými nohami. Ak mi nedonesú nič, tak ťa dopichám s vidličkou, ktorú už dva dni nosím za opaskom.

Bože!, to je chuť, žiadna čašnička sa ti nevyrovná. Kde si? Kde si? Prosím! Prosím!

Nesú čašničku. Nevyzerá zle. Nohy má troška nedopečené, ale ináč nie sú škaredé. Tie zjem ako druhé. Najlepšie si nechám nakoniec. Prichádzaš. Hambím sa. Vezmeš si vidličku a berieš mi to najlepšie. To je vrchol! Koniec! Vrhám sa na vás. Tak, a mám dve najlepšie veci. Ešte chcem, ešte chcem. Čo chcem?! Strašné! Chodte všetci do čerta! Amen! Príďte zajtra. Nezabudni mi vrátiť vidličku.

A aj už som na cverne a mám nezvratiteľný strach. Čo robiť? Teraz už naozaj nič. Zajtra uvidíme.

BOZK SVETU SĹNK

Na lúku vyšlo dievča a v rukách držalo fialovú sukňu
s nakresleným slnkom
po ktorom bežali koľajnice

My dvaja sme sa pozerali spoza kríka a čudovali sme sa kde je vlak. Čakali sme chvíľu (asi dva dni), a vlaku nikde.

Zatiaľ dievča zhodilo aj blúzku a jej nahé prsia nám vykvitli na nosoch a v deravých zuboch. Nohavičky uleteli niekam do nenávratna. Švárny šuhaj na bielom koni jej podával príručku filozofie "ako sa správať k deťom od 15 do 100 rokov". Jemne kusla ho do ohambia a ticho bolo ešte meravejšie.

Zdalo sa nám, že už už by tu mal byť vlak. Ničota stmavela. Z oblohy sa na padáku spúšťa šesťhlavý šarkan a v zuboch mal snehulienku. Prišiel ju vymeniť. Vtedy sme sa my - ja a Mirko - naňho vrhli a Mirko sa mu zahryzol do chvosta, až sa rozliat na smolu. Mládenec na bielom koni sa stratil. (Obaja sme boli spotení.) Dievča nás vyšibalo prúťkom po holých zadkoch a potom z ľútosti nad naším plačom povedalo, že vlak ešte nepríde, že sa môžeme hrať, že ona je iba o čosi staršia a vôbec sa nehanbí.

Hrali sme sa na chytačky okolo stromu. Keď niekto niekoho chytil, nezáležalo na tom, kto koho, mohol od neho žiadať, čo chcel. Samozrejme, my sme chceli chytiť ju a ona nás, ale Mirko chcel chytiť aj mňa aby mi mohol vytrhnúť "tri vlasy deda vševeda" (bola to celá hrst, ktorú som mu vytrhol pred týždňom na ukážku v triede, aby som ukázal, ako som slúbil našej učiteľke, koľko vlasov mi cez deň vypadá a koľko narastie, a že je to proti zákonom prírody a proti tomu, čo sa píše v učebniciach, a tak sa do školy chodiť neoplatí). Keďže bol tým zaujatý, prvá chytila ona Mirka. Zobrala farbičky, ktoré mala zavesené na strome, a ktoré tu raz zabudol jeden akademik, ktorý musel utekať, lebo ho Mišo S. naháňal s kosou a hovoril, že taký strom mu tu kresliť nemusí, že taký ho vidí celé leto, a nech sa pokúsí vytvoriť aj niečo z vlastného vnútra. Za to posledné Miša S. obdivovala celá dedina, hoci každý vedel, že to má od brata, ktorý robí niekde vo Francúzku lepiča plagátov, ale ináč je veľký umelec - a začala Mirka maľovať. Dierku v pupku mu urobila ružovú, obe nohy žlté, pás, prsia a krk krikľavo zelené a tvár holúbka a zadok mu potrela bazou. Na chrbát napísala "Som sa sa". Ja som sa doteraz rehnul ako strelený, obíjaj som hlavu o trávku a zavýjaj na mesiac, ktorý ma stále udieral svojím kosákom do hlavy.

Potom som chytil ja ju a povedal som, že mi musí splniť tri želania. Nech povie, prečo napísala Mirkovi na chrbát "Som sa sa", nech nás naučí, ako sa kradnú dievčatá a to tretie, že jej poviem až potom. Zvážnela a povedala, že to nepochopíme a ja som jej tvrdil, že pochopíme.

JIŘÍ VALA

SVĚTLO POD ŽÁROVKOU

Na prahu noci a rána se zastavil
V dálce uslyšel štěkot psů
a zvuky podobající se
opilým hlasům

Luna na nebi už dávno nebyla
ani jeho spojencem
ani inspirací
V modravém šeru bukového lesa
mu naopak neublížila
světlem své neodvrácené strany

Sral na to
Nebál se ani tak o sebe,
jako spíš o to, co v sobě nese
A teď mu hrozí,
že přijde o všechno
v tom světle pod žárovkou

Zastavil se, aby se ohlédnul
na prahu noci

Od úst mu zrychleně stoupá pára
a ve spáncích buší krev
V patách řítí se mu vlci,
zloba, nenávist a hněv

Stojí mezi dnem a nocí
Ze tmy strážci bystroocí
po slepu, do země rána
vyhazují pevná lana
a ručkují mu po stopách

Dostal živočišnej strach,
že přijde o všechno
ve světle pod žárovkou

Štváči vzpomínek - neúnavní honci,
jenž v prdeli chtějí vidět kůl,
ženou lidství k odpornému konci
On pro nic ze života nezběhnul

Fakt, nemá strach o sebe
nechte ho jít
- netrpí ztrátou svědomí
I na cestě do nebe můžeme žít
pokud nás smečka psů nezlomí

Náš svět ve světě
má nejmenší území,
jak slovo ve větě
Jsme semena v podzemí

Jsme jak brouk, co tluče krovkou
do světla pod žárovkou
Tou září nemocní
V té záři - bezmocní
Zastavil se a nechtěl dál
Jen tam tak stál
a hlasitě se smál
A z luny slunce zrodilo se

To svědomí jež zradilo se
snad nepatří už nám

Slunce se topilo v horizontu
všude jen les a skály
Předběhnul zřejmě celou frontu,
ale všude zatýkali
Dali mu pouta z babího léta
a vedli ho z tohoto světa

Nekřičel, že ho to bolí
když podpisoval v stoje
policejní protokoly
a hromady hnoje
Ne

Nemá ruce od hnoje
jenom smířil se,
že pod žárovkou světlo je
a jemu svěřil se

Teď stojí v kleštích náměstí
a nevidí už nic
To nic dobrého nevěští
Stav čarodejnic

Jak v Šumperku když voblík
si talár soudce Boblig
a dokázal, že docela
i v Bohu pravdy umřela

Štváči vzpomínek, neúnavní honci
Tváře maminek, ortodoxní otci
Ti všichni si přejí jeho smrt
Ti všichni ví o něm
a ví o něm jenom prd

Nejdřív psi a jejich zuby
potom troška naděje
Ale soudce už se zubí...
Z písku času
závěje

Stojí v kleštích náměstí,
kde psi a lidé slídí
Jak v zrcadle svého neštěstí
se v jejich očích vidí

Pravda, jako světlo -
dále svítí v něm
i v kriminále

UŽ TO NA MĚ CHYSTAJÍ

Už zase stojím proti zdi,
už zase stojím proti sobě
Tancuji v zrcadlovém bludišti?
nebo obracím se v hrobě

Má milá ukaž mi jako první
mám z toho všeho obavy,
že kromě mě už tady nikdo není
že začínám smrdět od hlavy

refrén:

Zas to na mě chystají
nikdy se s tím netají
strkaj mi to do uší
nacpou mi to do očí
zas mi duši naruší
a já se nechám vytočit

Ztratím se a zapomenu
Vidět jinak zas svou tvář,
dát zas jméno svému jménu
a položit je na oltář

Zavřete se všechny cesty
Já už stejně nechci dál
tápat a bloudit mezi městy
v kterých jsem se kdysi smál

refrén:

Zas to na mě.....

Už zase stojím proti zdi
už zase stojím proti sobě
sháním se v cele bez lidí
po jménu a po podobě

IVAN KOŽÍŠEK

..A V GATÍCH STRACH

Plyn tiše syčí - voda na kávu - ten klid!

ty polonahá v šeru - líně

myšlenky krouží otrávené kouřem

a pivem.

Dnes nikdo nepřijde - žádní kazimrdi

budeme spolu v žlutém světle svíčky

Ty vláčná a nedočkavá - já

s ušima nastraženýma.

Teď bouchly dveře, někdo leze z auta

v slabinách vrže, čekám na kroky

na rány na dveře - už předem v hlavě buší

tam venku smích - soused se domů vrací.

Ten pocit úlevy - vděčný se k tobě tisknu

na chvíli nevnímám nic, jen na mém tvého břicha kůži.

Pak ale znovu - stále dokola

slyšíš? ty kroky po zahradě

starý "Ferda" ježek - rozum hlásí hlavě.

V slabinách vrže - v břiše divný kámen

s tou zátěží zas zítra

do dne vykročím - bojuj vole - rozume!

v těch střevech zauzlených přece

není nic zvláštního

jen strach

ten pocit - někdy - mě tiskne ke zdi

po ulici - jak kanálem a navíc -

v každém autě v každém pohledu

ta smečka - potměšilost slídlů

Ech - furianti poskočte si přece

s jednou rukou v teple s druhou na gatích

než motouz, provaz od osudí

loupne po vás očima a drží.

Ten tanec - "JUCH" jak rampouch od úst visí

Ech furianti čeští - poskočte si

s jednou kudlou v teple a s hovnem na gatích.

bez radosti a jako v "domě smutku"

potichu se vytratit

propít se k Zítře s polštářem přes hlavu

a zvracet do čisté jitřní rosy

když játry pohne

strach

Vím - ta cizota bez břehů zas přejde

všechno se vrátí - jak už dávno uloženo

do pevných obrysů

do kontur všelijak propletených

na cestě

za pastýřem stádo

za vozem prach

a krásné koňské koblížky.

Kotur 39

PETR PLACÁK

V JIZERSKÝCH HORÁCH

Přihodilo se to jednoho jarního dne roku 1971. Dodnes se na ten den přesně pamatuji. Duben se chýlil ke konci a pod horami už dávno kvetly kytky, zatímco nahoře ležel sníh. Vydali jsme se s kamarádem Pavlem na výlet do jizerskohorských pustin. Za radostného štěbetání zpěvných ptáků stoupali jsme Peklem od Josefova Dolu. Slunce se nám opíralo do zad. Zpocení zastavili jsme se u studánky s pramennou vodou. Studánka se starou myslivnou je poslední výspa civilizace, pak se již táhnou hluboké lesy nazvané podle řeky Jizery pramenící ve zdejších horách. Tělesně i duševně osvěžení křišťálovým pramínkem vstoupili jsme do lesa, který nás pojal do sebe, jako kdybychom k němu patřili od pradávna. Jak nám bylo předtím horko, tak nyní nás obklopil chlad, který jakoby vyvěral z prastarého srdce lesa, příjemně ochlazoval a uklidňoval. Naše ubohé tělesné schránky přiváděl do skutečně se odehrávajících dějů fantaskna a dával nám pocítit radost z pouhé existence.

Objevil se první sníh. Po chvíli cestu lemovaly bizarní tvary starého, zledovatělého sněhu. Místy se až zdálo, že jsou výtvorem lidských rukou. Sníh pod našima nohama se střídal s blátem a kamením. Po hodině ostrého pochodu jsme se zastavili, abychom si odpočinuli a najedli se. Teprve nyní jsme si uvědomili, jak je les nezvykle tichý. Pták se neozval a i lesní velikáni stáli nehybně a po celou dobu nás doprovázející bublání četných potůčků ustalo. Z toho naprostého ticha na nás padla tíseň. Zasmáli jsme se vlastnímu strašpytelství a zazpívali si písničku. Píseň se nám falešně vydrala z hrdel a zvuk, jako kdyby nemohl nikam dál, ihned se obracel, vracel se zpět a dusil v nás další slova. Radši jsme toho nechali. Dali jsme si chlebníky na ramena a vyrazili dál. Chtěli jsme dojít na rozcestí pod Holubníkem a odtamtud se dát na Novou louku. Tam jsme chtěli v bývalém panském záměčku přenocovat. Šel jsem tak mnohokrát a dobře jsem to zde znal.

Cesta nyní byla svízelnější. Několikrát jsme museli sundavat boty a přebrodit daleko do stran rozlité kaluže úctyhodné hloubky. Lesní pěšina co chvíli mizela a my se ocitli na místech, kde se houpala půda, dávajíc tak tušit nebezpečnou blízkost horských močálů, bažin a rašeliníšť. Místo mi bylo podivné a také na rozcestí už jsme měli dávno být. Nebylo pochyb o tom, že jsme zabloudili. Nedovedl jsem si to vysvětlit, protože cesta se nikde nerozdkvojovala. Dohodli jsme se, že budeme udržovat dosavadní směr, někam dojdeme.

Přidali jsme do kroku. Cesta se zlepšila a dobře se nám šlo. Už se zdálo, že se nám podařilo dostat se z těch odporných močálů, když tu pěšina před námi i za námi zmizela a my se ocitli na jakémsi ostrůvku uprostřed rozlehlých bahnisek. Z mokřadů se zvedla bílá mlha. Sevřela mě hrozná tíseň. Pár kroků před sebou, polo v bahně zabořeně, uviděl jsem dívčí střevíce. Než stačil jsem domyslet, co asi se přihodilo, s výkřikem mihla se kolem nahá dívčí postava. Dívka přeběhla po vodě, jako kdyby byl pod hladinou ukryt pevný chodníček a zmizela v husté mlze. Než jsem se nadál podruhé, prolétl kolem mne Pavel a ztratil se v místech, kde bílá stěna před okamžikem pohltila dívku. Ztrnul jsem, hrůzou přikován. Z

hrdla mně vyšlo nějaké chroptění a v jakési šílenosti udělal jsem několik kroků vpřed. Zabořil jsem se po kolena do odporné, mazlavé hmoty. S největší námahou podařilo se mně dostat zpět na pevnou půdu. Blahořečil jsem si, že jsem neudělal o krok dál, to bych se už zpět nedostal. Chvilí jsem poslouchal, jestli se snad neozve kamarád, ale kde nic, tu nic. Jistě se již utopil. Přepadl mě strach, že zde zahynu jako pes. Hlavou mi prolétly povídačky od pradávna se tradující ve zdejších krajích. V hlubokých lesích přebývajících divé ženy lákají poutníky, aby je mohly zničit. Povídačky a ještě ke všemu mají prý moc jen nad citlivými a přejemněnými osobami. Já mám zaplat' pámbu rozum zdravý a kdyby nebylo té nahotinky, nemusel jsem se ani bát.

Holí, kterou jsem se vybavil na cestu, jsem začal zkoumat půdu kolem sebe. Konečně jsem objevil pevný chodníček. Po nějaké době se však ztratil. Zdálo se mně, že bloudím v kruhu. Všude jen ty proklaté, bílé mlhy.

Nevím, jak jsem se z močálů dostal. Položivého našli mě v lese místní horalové. Nechali mě přespat u sebe. Příští den vydal jsem se do městečka a vše oznámil na komisařství. Samozřejmě jsem jim vylíčil celou příhodu trochu jinak, aby mě neměli za pomatence. Popsal jsem jim přítele i tu dívku. I když jsem ji jen zahlédl, její rysy se mi zaryly hluboko do paměti. Pátrání ovšem bylo bezvýsledné.

Uběhlo několik týdnů a se mnou se začaly dít podivné věci. Najednou jsem měl skutečné, hmotné vidiny a rozum jsem měl přitom normální. Myslel jsem, že z toho zešílím, ale pak jsem si zvyk. Oženil jsem se, opatřil si dvě děti, na kterých se snažím vypořádat originalitu a inteligenci vzešlou z mých genů. Stal jsem se úspěšným autorem fantastických povídek a obklopuje mě houf mých obdivovatelů. Občas si vzpomenu na Pavla. Ty vzpomínky nemám rád. Vždy byl o něco přede mnou, měl silnějšího ducha a i tenkrát se dovedl rozhodnout, zatímco mě po nocích straší krásná tvář, jejíž smutné oči mi říkají, ty zbabělče, ty nicko. Ale musím se přiznat, že mě pronásleduje jen v noci. Ve dne jsem sám se sebou spokojený.

(1981)

VIHORLAT

Bylo pravděpodobně horké srpnové léto. Nad vodní hladinou se vznášela tenká šidélka. Lezl nahý po vyvráceném kmeni na břehu Mořského oka a už deset minut vyvaleně pozoroval velikého, pitomého karase. Nakonec ho otec chytil do podběráku. Zvědavě a s trochou strachu prohlížel si velikou rybu. Ryba zavírala a otvírala tlamu a i když se bál, pokládal svůj prst velikosti tučného červa na kraj rybího jícnu. K večeru pak z jezera vycouvaly tisíce černých tvorů. Byli to raci. Obloha potemněla a on plný neznámého světa, za hovoru dospělých lidí usínal v chatě na jezerním břehu. První souvislejší děj, který si pamatoval. Byly mu čtyři roky, psal se rok 1968, na hranicích země stály ruské tanky.

Po sedmnácti letech stanul pod Vihorlatem a zaútočily na něj desítky vzpomínek. Tenkrát k oku nevedla žádná silnice. Nahoru se jezdilo úzkorozchodnou drezínkou. Sedělo se na batozích na plošině vagónku bez postranic. Drezínka namáhavě stoupala rozlehlými lesy Vihorlatu a na tváři jste cítili chladné váně. Najednou se ze stínu stromů vylouplo horské jezero. Očarování stanuli jste na břehu a hleděli na jezerní scenérii.

Vstoupil do Remeckých Hamrů. Ani nevěděl, proč sem přišel. Bylo mu to cizí a ze všeho nejčistější on sám, a když pak navštěvoval stará místa, prázdnota se jen zvětšovala. Snad tak chtěl vyvrátit poslední vzpomínky.

Zeptal se, zda tu ještě bydlí paní správcová. Ukázali mu cestu. Na dvoře domu seděla pod rozložitým ořechem mladá paní. Na klíně chovala děcko. Pozdravil a zeptal se, zda je správně u rodiny B. Ano, odpověděla a pozvedla hlavu otázkou.

"Promiňte, že vyrušuji, ale já jsem u vás před sedmnácti lety bydlel s rodiči nahoře u jezera."

Zrozpačitěla. Řekl jí své jméno. Malinko zaváhala a pak z ní vylétlo: "Vy jste syn pana profesora X., ano?"

Přisvědčil.

"Mami, mami, pojď sem honem," zvolala žena, postavila dítě na zem, rozběhla se ke dveřím a zmizela v domě.

Zůstal stát zaražen. Očekával, že obraz v klidu odplyne a on bude opět u jiných lidí a na jiných místech.

"Vítejte, vítejte!" vytrhl ho hlas z přemítání. Na prahu se objevila stařenka. Její podobu jako kdyby odněkud znal. Do hlavy se mu hrnula krev. Prokleté chiméry. Měl přece jasný rozum. S přemáháním se posadil. Pozvali ho na oběd. Ze zdvořilosti zaprotestoval.

Po obědě se na stole objevila třeshňovice. Čirá tekutina se rozlila do pohárků, a ty už několikrát putovaly k ústům. Stará paní se rozpovídala.

"Tak vy jste tady byl s tatínkem před sedmnácti lety? To byl moc hodný člověk. Mockrát jsme na něj s tátou vzpomínali," povídala stařenka. Najednou se jí hlas zlomil a z očí jí vyjely slzy. Stará paní se vyplakala a začala se vyptávat na rodiče. Starý ořech nad nimi tiše šuměl. Zapálil si cigaretu.

"A vzkazte panu otci, aby se určitě přijel podívat," řekla.

"Otec už je velmi starý," odpověděl za něj nějaký hlas a jiný hlas mu říkal: "Jaký otec? Čí otec?"

Mlčeli, pohroužení do vzpomínek. Stařenka dřímala. "Maminko, maminko, kdy

přijede tatínek?" dotírala holčička na mladou paní. Umně vypouštěl z huby kouř.

Rozloučil se. Vyrázil k jezeru. Cesta se táhla přímo vzhůru. Až po několika kilometrech se začala ve stoupajícím svahu klikatit. Po obou stranách silnice se zelenaly vysoké buky. Zleva z pod horského hřebenu několikrát zaštěkal kulomet. 'Střelnice, proto tedy neexistuje turistická mapa Vihorlatu!' pomyslel si. Slunce se nahnulo k obzoru. Ve vlahém letním podvečeru se příjemně šlo. Zhluboka dýchal svěží horský vzduch. Občas se zastavil a zaposlouchal se do bublání potůčku tekoucího v dél cesty. Stromy se rozestoupily a před ním se do dále rozlilo jezero. Po obzoru přeplula bílá plachta. Drobné vlnky omývaly poutnickovy zaprášené nohy. Na modré obloze zakroužil racek. Na skále strmící nad vodními hlubinami stála dívka. Z hladiny jezera zvednuvší se vítr pohazoval jejími rozpuštěnými vlasy. Zasmušil se. Vrhla se ze skály. Zakryl si tvář. Voda přetrhla srdcervoucí výkřik. Se rtů mu tiše splynulo slovo. Vodní kola doběhla k jeho nohám. Zestárl o rok. Obloha se zatahla. Spustil se liják. Nahrbl se. Z muže byl ohyzný, vráskami rozrytý stařec. Kapky vody mu stékaly po zádech. Ozvala se zima a hlad. Tam někde naproti pod těmi stromy musí být chata, kde tehdy bydleli. Pomalu jezero obcházel. Vodní hladina nesla hluboký mužský hlas doprovázený harmonikou. Došel k chatě. Před ní pod dřevěnou stříškou s otvorem pro kouř seděla bavící se společnost. Uprostřed řezavělo dřevěné uhlí. Nad ním se pekla zvěřina. Dřevěný stůl uzavírající jednu stranu zastřešeného prostoru byl plný talířů s domácími klobásami a lahví domácí slivovice. Zdvořile pozdravil. Nevšímali si ho. Popošel blíž. Sál vůni pečinky. Na harmoniku hrál a zpíval urostlý myslivec. Z obou stran ho objímaly dvě staré chlípné šlechtičny. Panstvo hlučelo. Sluha odřezával z pečeně kusy masa a na dřevěné míse je podával okolosedlícím. Tlustoši žrali jak zcvoknutá prasata. Po bradách tekli jim proud mastnoty. Po každém soustu sklenka slivovice a několik vzájemných políbení. Myslivec, v kapse deset tisíc, mile se na kněžny usmíval.

Přistoupil k ohni a vztáhl k němu zkřehlé ruce. Veliký pes uvázaný u nohy stolu na něj výhrůžně zavrčel. Ucouvl zpět. Panstvo propuklo v smích. Myslivec vypálil do vzduchu. Po krátkém úleku se ozvala nová salva smíchu.

"Komunisti!" vztekle zaštěkl poutník. Z lesa zahoukal sýček. Hlas tajemného ptáka jakoby ho uhranul. Nad jezerem se snášel večer. Zrakem pátral po břehu, jestli nezahledne raka. Nic se nepohnulo. Vztekle uhořel do země. Uplivl kus ohně. Nenáviděl je. Nad vodou přelétla bílá holubice. Zachvěl se. Do očí mu stoupily slzy. Chvilí byl zuřivý, divoký, silný, pak ho zas přepadla ženská lítostivost, bázlivost.

Vydal se na Sninský kámen. Za chvíli se po čtyřech drápal do jílovitého, rozbahněného svahu. Chytil se každé větévky. Klouzal zpět. Klel jak pohan. Konečně se promočený a zaprasený od hlavy až k patě vyškrábal do sedla hory. Byla tam lavička se stříškou. V tom přestalo pršet. Nenávistně se podíval na nebe. Nechal vak pod stříškou a vyrazil dál. Cesta lesem už nebyla tak prudká. Bukový porost se snížil a kmeny zakrslých stromů byly všelijak pokroucené. Začalo opět poprchávat. Setmělo se. Déšť zintenzivněl. Temnota lesa nesla tisíce zvuků. V mazlavé hlíně mu neustále ujížděly nohy. Připadalo mu, že nepostupuje vpřed, ale naopak klouže zpátky. V tom zaburácel hrom, les se ještě víc nahrbl a rozestoupil se. Stanul na vrcholu hory. Před ním se tyčila vysoká, černá skála.

Udiven pozoroval vyvřelou masu. Z mraků vyjel blesk a uhořel do skály. Na zem se snesla sprška kamení a třísky z roztrhaných stromů. Kolem skalního sloupu se roztočil vítr. Vichr mu rval šaty. Blesk za bleskem tloukl do skály. Hornina se rozžhavila do běla. Jako kdyby byla prozářena paprsky, hleděl do nitra hory. Úsměv mu protrhl ústa. Stoupal po žebříku. Vítr se s kvílením tišil. Bouře umíkala. Skála se prudce ochlazovala. Vidění do nitra věcí pohasínalo. Vše pokryla neprůhledná, tvrdá slupka. Nastalé ticho rozbilo chraplavé volání - gróoo gróoo! Vztyčil se nad okrajem skály. Proti němu na uschlém stromě vyrostlém z druhé strany čedičového sloupu seděl ohromný černomodrý pták. Černobílé oko se po něm nenávistně otočilo. Boj trval zlomek okamžiku. Ozval se skřek a pták se propadl dolů. Vystoupil na skalní plošinu. Na všech stranách planuly ohně. Z hluboka sál štiplavý kouř stoupající k nebesům. Jak ohně dohořovaly, posmutněl. Na všechny strany se táhly nedohledné lesy. Hluboko pod ním kroužil krkavec. Mraky se protrhly a na západě se objevily červánky. S námahou pozvedl pokleslou hlavu. Se zájmem pozoroval přírodní scénérii. Mír naplnil kraj. Červánky pohasly. Opět se nahnul. Z údolí stoupající noční mlhy halily lesy do bílých peřin. Vyšla večernice a nedlouho po ní zazářilo na obloze tisíce hvězd. Z oka mu vytekla slza. Pro tu chvíli byl usmířen.

Klopýtaje o kořeny pospíchal k besídce. Svlékl ze sebe mokré hadry a zalezl do spacáku. Z tlumoku vytáhl ovocné víno. během čtvrt hodiny je vypil. Opět zahřmělo a už po x-té se ten večer rozpršelo. Světlo blesků nepřetržitě prozařovalo krajinu. Uklidněně usínal a přece neusnul nadobro. Později mraky odpuly a vyšel měsíc. Vznášel se nevysoko nad svým tělem a připadalo mu to normální. To, s čím si po léta zahrával, se stalo skutečností.

Do studeného rána ho probudily hlasy. Z rozhořčených slov pochytil, že turisté chtěli na odpočívadle posvětit a on jim to znemožnil. Hlava mu praštěla. Počkal, až lidé odejdou a rychle vylezl ze studeného pytle. Udělal několik dřepů. Oblékl si svetr a na kostce lihu uvařil čaj. Zakrojil chleba a kus sýra, najedl se, nandal vše do batohu a vyrazil.

Přes Vihorlat vede jen jedna cesta, napříč z Hamrů do Sniny. Z té pak je na hřebenu odbočka přes Sninský kámen k ruským hranicím. Vydal se tudy. Tak daleko na východ se ještě nikdy nedostal. Tady někde blízko už musí být místo, kde vychází slunce. Snad jen několik dní pochodu a dostane se do míst, o kterých se jen vypráví, a co je dál, o tom neslyšel nikdo.

Minul Sninský kámen. Nic kolem nepřipomínalo včerejší oživlou horu. Cesta pod jeho nohama rychle ubíhala. Vesele si zpíval. K polednímu se dostal do souvislého pásma maliní. Leta tudy nikdo nešel. Cesta byla čím dál namáhavější. Značka se neustále ztrácela. Na jakžtakž přehledných úsecích byly tři za sebou a tam, kde se necesty rozcházely, ani jedna. Musel se vracet. Byl vzteklý. Za nějakou dobu značku ztratil nadobro. Prodíral se ostnatým porostem a snažil se udržovat směr. Les byl jednotvárný. Nikde žádný bod, od kterého by šlo měřit. Sluneční žár dostoupil vrcholu. Les se hýbal mihotavou hrou stínů. Hmyz hlasitě a jednotvárně bzučel. Dosedl na pařez. Kolem něho tekla sotva viditelná mlhová řeka. Pokojný, všední den se opět rozplýval. Na zkrvavené nohy mu usedl bělásek topolový. Probudil ho dotek ruky. Vydal se rovnou z kopce dolů. Křoví nalevo od něj zapraskalo a objevily se obrovské parohy. Jel na hřbetě jelena, blesklo mu

hlavou, strhl ze zad batoh a skočil za zvířetem. Již již se zdálo, že udělá dva skoky a octne se lesnímu králi na hřbetě. Dopadl do nejhustšího ostružiní. Trvalo mu notnou chvíli, než se z pichlavých šlahounů, rozedrán a poškrábán, vymanil. Nemohl najít batoh. Už to chtěl vzdát, když o něj málem zakopl.

Po hodinovém sestupu se ocitl v údolí stíněném vzrostlými stromy. Ze všech stran se ozýval ptačí zpěv. Na dně tekla potok. Rozhrnul houštinu lísek lemující jeho břehy a vstoupil do koryta. Zrovna v tom místě byla tůňka. Rozdrápané nohy pálily jako čert. Jemně si je omýval a vytrhával z nich zabodnuté ostny. Chladná voda bolest tišila. Zatajil dech. Kousek níž po proudu lovil černý čáp. Posvátný pták ho neviděl. Po pěti minutách pobytu ve studené vodě kýchl. Čáp se okamžitě vznesl. Chvatně se vydrápal na pěšinku jdoucí po druhé straně potoka. Pták zakroužil nad údolím. Asi o padesát metrů dál se k němu připojil další a párek mu zmizel z dohledu. Vydal se pěšinou dolů. Z nasáklého batohu mu na nohy kapala voda. V hlavě mu vrtalo na sta otázek. Vše, na co narazil, mu připadalo nadpřirozené, a přitom má přece zdravý rozum, těší se na televizi, sekanou a lenošku.

Dostal se na asfaltovou cestu a vyjeveně zůstal stát. Byla to silnice z Remeckých Hamrů nahoru na Mořské oko. 'Poruč, pane!' řekl hlas. Ke všemu z hloubi lesa zatroubil jelen, když černý pták usedl na uschlou větev. Jedno k druhému, samo, přes propasti se druží. Nesmím chodit tolik do přírody, řekl si, nebo je ze mně magor.

Srpen 86

NACELLE

V tomto sborníčku vzniklém v roce 1984 ve městě Košice je zastoupeno několik tamnějších básníků a hudebníků. Pro jeho nedostupnost jsem se rozhodl část znovu vydat a tím toto krásné město, tedy jeho duchovní podhoubí, přiblížit čtenáři českému.

Jan Placák

K básnickému pohľadu na existenciu, ktorý je pociťovaný ako prebúdzanie sa z všednej tuposti, sladkej ustálenosti, či naivného realizmu nášho pohľadu na všetko, sa ľudstvo vo svojej histórii, alebo každé individuum v svojom živote dostalo aj rúcaním, ničením a popieraním toho, čo tvorilo platformu ešte nebásnického pohľadu.

Preto sa deštrukcia stala konštruktívnym prvkom, stavebným materiálom poézie, nech by to znelo akokoľvek paradoxne. Možno práve prvý neosobný, neegocentrický hnev a zlosť voči svetu, spoločnosti, aj sebe samému boli tým, čo nás začalo oslobodzovať a preto uschopňovať k poézii.

Blahodárna a obživujúca deštrukcia nás spoiatku musela krmiť sebou, aby sme sa oslobodili od toho - čohokoľvek stagnujúceho. A prvá báseň vznikla, keď sme - hoci možno veľmi nejasne a zmätene - začali tušiť to, k čomu sme slobodní.

Košice 1984

Marcel Strýko

Konštantín FECURKA

Prechádzam nehybným tŕstím
vlniacim sa

kdesi v mojej duši

Živé vlnenie

Všetko bolo tiché

iba stromy šumeli

Šum stromov

vytvoril

podstatu ticha.

Stojac na moste

som cítil,

ako mi s vodou

odtekajú oči.

Lenže v tečúcej vode
nevidno obraz
 mesiaca.
Alebo mesiac?

Keď sa pohol vlak,
cítil som,
 že za niečim idem,
 že ma niečo čaká.
A ono to bolo asi to,
že tu teraz sedím
a čosi čmárám po
 papieri.

Klamal by som,
keby som nenapísal,
že ulica
 kterou teraz prechádzam
 ktorá je zaliata lúčmi slnka
 skrytého za tmavými oblakmi
občas býva
v letnom bezoblačnom popoludní
 tak hlboko tmavá

Len tak s rukami
vo vreckách
a s úsmevom na
klope kabáta
snežiacou tvárou
so slnkom v očiach
Bosé nohy v tráve
S perami v tráve
S perami na tráve
S trávou na perách

ERIK GROCH

USTAVIČNĚ SA MI NIEČO ZDÁ.

Zdá sa mi, že magnetofón spomaľuje,
že tá hudba je akosi iná, ako inokedy,
(a ja tú hudbu predsa poznám).

Zdá sa mi, že som skoro ráno tajne
utopil obvodného lekára.
Zdá sa mi o zelenej oblude, ktorú som
prišľapol

ešte pred dverami.

Zdá sa mi, že som sa rozviedol
so ženou svojho priateľa
a deti mi pridelil súd.

Tie som potom nenápadne opustil.
Zdá sa mi, že tisíc svätých listov Písma
rozkvitlo nad ránom v zamorenej krajine.

A potom prišlo to najhoršie.
Interného psychiatra som presvedčil,
aby vstúpil do detského spevokolu.
Povedal som mu: "Zdá sa mi, že ste ešte
dieťa.

Máte taký infantilný hlások."
Ale keď potom príde návšteva, povie:
"Zdá sa mi, že tá hudba nejako spomaľuje."
A ja sa usmejem a smejem sa
až do budúcej vojny.

SEDEM HAVRANOV LETÍ NAD ZEMOU

a kráka o oblakoch.
Sedem kameňov leží na ceste
a štrkotá o rovnej ceste.
Sedem ciest myslí na to isté miesto
a všetky sa rozchádzajú.
Sedem neveriacich hovorí o viere
a ledva im hlavy trčia z hovna.
Ale to nevadí.

TROCHU NEŽNOSTI DO TÝCH SLOV,
trocha úsmevu a lásky do tých básní
a všetko bude v poriadku.
Tak dobre, hovorím a hladím list

za listom,

slovo za slovom,
usmievam sa na každú stránku zvlášť
a milujem sa s nimi.
Ale nič, nič dobrého sa nedeje.
S každým pohladením sú slová krutejšie
a na moje medové úsmevy
sa básne šklabia a rehocú sa mi
rovno do očí
a ukazujú na moje pohlavie.
A k tomu všetkému mi za oknom vyspevuje
zbor démonov.

NIEKEDY SI UMÝVAM IBA ÚSTA.

Niekedy vidím všetko spomalene.
Niekedy sa bránim zaklínaním
a umývam si iba ruky.
Niekedy zalievam kvety, dokial
nezhnijú.

Niekedy sadím kvety priamo do vody.
Niekedy spievam o zajtrajšku.
Niekedy si klopem na dvere
a sám si ich otváram.
Niekedy mám oči otvorené a hlavu zaklonenú,
až sa nadnesiem.
Niekedy sa točím do kruhu
a strácam Ťa.
Niekedy Ťa pobožkám, až sa zem zatrasie.
Niekedy Ťa ani nevidím a odhaľujem
Tvoj závoj.
Niekedy sa hrám s peniazmi,
rozmieňam ich na drobné, rozpočítavam ich
a delím ich na kôpky,
takže nakoniec má každá kôпка
presne tridsať drobných.
To robím najčastejšie
a celkom mimovoľne.

ZOSTÁVA NIEKOĽKO ZÁVAŽNÝCH OTÁZOK,

ktoré si časom zodpovieme.

Ale teraz sa sústreďme na cintorín

v južnej časti mesta,

na čerstvé hroby, z ktorých práve

stúpajú

modré duše

a vydávajú svedectvo,

na kvety, ktoré na neznámych hroboch

kvitnú uprostred vianoc,

na hrobára židovskej menšiny,

ktorý sa za noc naučil hebrejsky,

na muža, ktorého opustila žena,

pretože sa uchýlil

do vlastnej modlitby,

na zviera, ktoré ťa raz osloví

tvojím vlastným jazykom,

na chlapca, ktorý sa každý deň

hrá so zápalkami,

na príhodu s havranom, ktorý odletel

z prírodovedného kabinetu,

na všetky posledné, dôležité veci

tohoto sveta,

na havrana, ktorý sa každý deň

hrá so zápalkami,

na príhodu s chlapcom, ktorý odletel

z prírodovedného kabinetu.

MYSLÍM NA DOBU, KTORÁ MUSÍ PRÍŠŤ.

Človek bude rozprávať veľmi pomaly

a veľmi málo,

pretože spozná zmysel slov

a v našej chôdzi sa objaví

stratený pôvab.

Vtáci a iní lietajúci budú hosťami

nedeľných obedov,

na linoleu rozkvitnú fialky

a rosa bude padať priamo na naše

podlahy.

Po stenách obývačky rozvešiame
kosti svojich rodičov
a na prahu dverí budeme značiť
každé ďalšie prevtelenie.

Hrobári budú zdvíhať ruky a volať:
"Konečne!"

a pozostali zatančia čarleston,
alebo iný veselý tanec.

Celý svet bude spoločenstvom
jedinečných duší

a ľudia sa budú milovať tým, že sú.

Zatváram oči

a myslím na dobu, ktorá musí prísť.

A keď sa uprostred noci prebudím,

hodiny odbíjajú ten istý čas,

tú istú dobu

a po izbe poletuje drobné, ľahúčke
perie.

Takéto perie je vraj v izbách duší,
ktoré sa vrátili z daleka.

ZUZANA KUZMOVÁ

Biele a farebné.

Sneživé telo a spružiny v mäkkosti a toto všetko je telo. Odlietava telo bezprízorné bledé v tmavom šerosvite ako balzamový odlesk bezbrehej krásy. Padajú tmavopadajúce vlasy po ramenách, zakrývajú pobledlosť tejto noci. Len farba preráža z tmy. Len telo je bledé v svite. Len vlasy kryjú nahé telo. Vlasy hodené do prázdna sklonenou hlavou, vlasy tiché vlajúce bez pohybu v tejto podsvetnej nahote tela v rohu miestnosti, v rohu priestoru, v konci stromu, v konci lúča studeného pohľadu nevidiacich. Len vlažná atmosféra a teplo na pokožke tejto pôvabnej stuhliny, strnulé žiariace bledé telo.

Pružne obostrené vlastnými vibráciami, je cítiť pohyb dychu a neviditeľné lety očí so zrakom odchýleným mimo tejto zemskej osi. Obrisy tela žiariace do noci a vodiace prúd iných spiacych tiel navoňané hmlou pod skríženými nohami rozostretými láske aj prázdnu. A šumí neha v podobe sniaceho ticha a s ozvenou stretneš sladko blúdiace pocity v ľahkom pohojďovaní sa medzi drobnými časmi daných okamihov. A voľné telo. Milosť uvoľnenia. Pokoj odovzdávania sa. Leje sa prúdom slasť. Odlieva sa. Odlieta.

Odlietavaj a zrak belasých krídel.

Mám rád keď mi unikáš
po čistom kvete
z balkona
A balkony pod mrakom
sa tiež radi smejú
videl som
tvoju tvár
ako sa mihla
v zaplesknutých dverách
dokorán roztvoreného balkóna

Stále keď buchnú dvere
Odumrie mi v hlave tisíc buniek
Je to môj alkohol
Dochnú ako muchy

Znova zabzučal komár
Brnkla by som ho po bzučadle
Myslím
Že by sa ma teraz veľmi naľakal

Vošiel si do mraku
Na ktorom sme sa celý čas
 pohojdávali
Až do rána

A ráno nás spáchlo
Dole
Na trávu
A na chvíľu sme boli
 rosa

ONDREJ JURÍN

TIEŇ DOBY PANELOLIT

Zelení vtáci letia
 Ticho je kúpeľňa
 tam je plieseň
 Nie len na jeseň
 Hrobka v záchode
 šedivý vlhký tieň
 Šupinatý tieň
 Z dotyku sa rodí tieň

Na brehu jedného umývadla
 Zo zeme visí
 Homo panelus
 Peň

KABÁT

Čierne slnko svetielkuje a
 Preoráva chladný strom
 Ďateľ ťuká haluz nič
 Vietor fúka mi na dom
 Vyber si hlavu z mojej hlavne von

(JE VEČER. SYCHRAVÝ DÁŽĎ SA VZNÁŠAL KOTLINOU TVARU HUSLÍ)

Keď som sa ocitol už pod skalou, sadol som si na najvyšší konár. Schuti som sa vykrákal. Konečne, myslím si, ma niečo na tom niečo nadchlo. Tá radosť vstúpiť do lesa, ďaleko od dvojných skrútených osudov.

Prisadla si ku mne vrana. Tváril som sa, ako keby som ju zbadal. Pozrela sa pod krídlo a sadla si vedľa mojej haluze. Mala niečo pesimistické vo svojom úsmeve. Ďobla do stromu a nohou mi ukázala na miesto, kde sa teraz nachádza zapadlé slnko a krídlom haluz, na ktorej sme už sedeli spolu. Slnko by nikdy nemalo zapadnúť, alebo by sme sa mali zajtra stretnúť o takomto čase presne na tomto mieste.

Nízka hmla priláhla naše kotníky.

Každá vrana, ktorá je vrana, je vrana.

Vrana, či havran, či krkavec v plnej veľkosti. Také plné zvonenie, šepkala vrana vyše pol hodiny. Každý má bez problémov túto možnosť. Normálne je nedobre v horšom. Nie je vzduch. Je duch. Spomienka. Jednoducho pritom sa úplne stráti podoba, pochopenie. Povedať každého, každý deň niekoho iného. Robiť, rozprávať, nevyberať slová, čo chcem. Som hocikolko rokov. Okrem toho nič pochopiť pre mňa zmetené. Pamätať. Tak strašne mi chýbalo. Návšteva. Haluz, havran, stromová nerozlučiteľnosť. Nespať a tšidlo. A neviem, o tom som ešte nevedel. Jediný život bol to vtedy. Stanovisko. Predstava. V tomto živote je niečo lepšie. Spovedanie. Ja! Osobne! Medzi mnou je bolesť. Niečo ma tiahne. Oveľa viac ako 12 000 svetov potrebuje konkrétna bytosť vranu. Lietanie. Nech. A o to ide. Spoznám to už ináč. Napriek tomu, že toto nahaňanie večera ostáva neprijateľné. Postaviť hlavu je TO nič a stalo sa. Zameranie vo veci je krdeľ. V tom je krdeľ.

Vlastnosti na odzrkadlenie túžob vo farbách. Ja chcem. Vstanem a čo ďalej. Navyiac sú trošku posunuté poetické predstavy, každá je rôzna.

Musia byť vrany, ktoré nepadnú.

ŠTEFAN LAZORIŠÁK

VECI

Deň pred stvorením sveta
 náhle premeny vecí
 získavali čoraz viac na objeme.
 Forma bez presného obsahu
 nemôže samostatne existovať
 takže aj posledné myšlienky
 majú svoje úprimné opodstatnenie
 pevne viazané prítomnosťou vzduchu.
 Treba viac načúvať veciam
 okolo nás
 ktorých sa dotýkame zmyslami.

MARCEL STRÝKO

MY SI TU VŠETCI ŽIJEME

Je tento svet
 extaticky blbý,
 keď vidíš, že skoro každý,
 aj ja aj ty, sa v biotickom bahne hrbí
 a všetky záujmy sú debiloidne hravé
 a kruté ako túžby
 nudne zlého, lenivého, presýteného zloducha.
 Sme rozumní ako hromy v buku.
 Rozhovory ľudí na rohu
 na diablovom
 kopyte
 satanovom.
 Amebiálne rozkoše,
 len si na chvíľu zapni rádio,
 kto to len počúva
 kto to len vysielala
 hlava ho bolieva, hnojná hlava.
 Na stole je už spravená káva.

OBAVA

Mám stále na pamäti deň, deň z mnohých, keď jeho dňovosť na mňa doláhla nekonečnou časovou, dňovou následnosťou.

Čelom som rozrážal všetko a nič sa nedalo rozraziť, všetko bolo prázdne, nebolo čo ničieť. Prázdne slová, svet slov, svet zo slov ako z karát. Nezručný kúzelník.

Ale prikrôčme k veci. Stalo se to takto: Stromy boli zasnežené, ale málo. Málokto sa ráno nezarazil tou nádherou, všetko je krásne, sme nádherní ako perly na šnúre (z dúhy) Odporné. Rozhodol som sa ujsť do krajiny oslňujúceho mora, hviezd tuláčok, príbehov a hľadania, námahy a únavy z krčovitej krásy. Ale tá krajina už neexistuje, aj Grónsko sklamalo, sú tam už politické strany a "šťastná budúcnosť" sa vybuduje všade, či sa mi páči, alebo nie, aj na kryhe.

Hviezdičky, hviezdičky, svieťte na našu blbosť - čo ma to len prepadol za verš a je nezbaviteľný:

optimizmus je totalizmus
 vkus je hnus

Nechcem nič nenávidieť, ale láska (skôr príchynosť?) k ľuďom ma celého poviazala, pripútala, znehybnila, len nech ma tak bezbranného nehodí do prahlbiny.

JANUÁROVÉ TÚŽENIE-SÚŽENIE

Chcel by som už byť anjel
 je to rúhavá túžba
 ale ináč sa žiť dá?
 keď všetci máme doma rádiá
 no keby to nebol gýč, tak by
 som chcel byť nitroglycerín
 svet by sa pokryl páperím
 letelo by všetko v povetrí
 v čerstvom májovom ráne
 zošiel by som dol - schodmi k bráne
 zamával na oblohe vrane
 a vyletel do vzduchu
 vzducholodným vzlietnutím
 kam by som doletel
 nikto by nevedel.

VLAKÓNĚ

Už roky úspešne pracujem ako traťový robotník, a tak nečudo, že mám záujem o ekonomizáciu prevádzky železníc. Pozorovaním som zistil, že finančne dopravu najviac zaťažujú náklady na opravu, výmenu aj stavbu koľají. V republike takto ladom ležia státisíce ton ocele.

Môj nápad spočíva v inverznom riešení. Koľajnice možno ušetriť tak, že vlaky nepôjdu po kolesách, ale miesto nich by sa iba namontovali železné rotačné nohy, na jednej osi aspoň desať. Takto stačí pre vlaky iba holá pláň, bez koľajiva. Ušetrila by sa tak práca nás - robotníkov, ktorí by miesto podbíjania stykov a výmeny opotrebovaných koľajníc, vlastne iba podkúvali nohy vlaku, obdobne ako sa podkúvajú kone a zbierali po trati poodlamované nohy. Ušetrilo by sa tým obrovské kvantum ocele. Vlaky by behali ako stonožky veľkou rýchlosťou. Rušne expresov by mohli prípadne aj cváľať.

Keďže rušne budú mobilné, mohlo by sa uvažovať aj o tom, že z ekologických dôvodov prejdú na nový druh potravy: bioplyn. Prakticky by to vyzeralo takto: Rušne vlakvedúci na noc vyženu na lúky, kde sa na šťavnatej tráve napasú, samozrejme pomocou dômyselného zariadenia. Depo by sa zmenilo na akýsi salaš. V zime by rušne žrali pochopiteľne seno. Do rána sa z trávy vytvorí bioplyn. Cez deň, v prevádzke, by rušne vylučovali tuhý odpad voľne po trati, a to granulovaný na spôsob kozích bobkov. Ako je vidieť, ekonomické aj ekologické prednosti môjho nápadu sú nepochybne, preto dúfam, že ministerstvo dopravy sa bude touto vecou seriózne zaoberať.

Aby nás zase nepredbehli Japonci.

Myslieť skokmi k tráve, akoby rástol strach úteku pred tým neustálym nepochopením niečoho, a práve to je na nás padnuté.

Balvan MŇA leží.

Sneží, čiže je sviežo,

sám sa vykynozím. Tam, kde je modrá, svieža voda, akoby neviedli
cesty.

V labyrinte prežijeme aj sami seba.

Ale: poznáš chuť uhorky v tých jej veľkých drsných listoch dopoludnia?

Tak toto je tajomstvo života.

Hovorme o podstatných veciach. Toto tu je. A niečo bude.

Niečo sa stane.

Tanie to pred nami. A nie láka?

Anjel, aká to radosť!

A nie láka to radosť?

Aniel, dosť!

BOHUMÍR SLAVÍK

SONET (3 + 3 = 5)

Všechny ty hrůzy si jen vymyslel
 a rány pěstí jenom jeho bolí
 Sám pro sebe je vrah i spasitel
 Sám sebe pálí v očích solí

Kde slunce svítí, on uvidí stín
 a zastaví se, když je cesta hladká
 Z oblačných výšek padá do sutin
 a nerozezná zlato od pozlátka

Marně si říká, že miluje svět
 Marně si říká, že ho nenávidí
 A hnije v sobě pár zběsilých let

Na stinných stránkách trpké hrozny sklídí
 Do vřavy křičí Tři a tři je pět
 Odpovědí jsou prázdné tváře lidí

(1975)

JAKO KDYŽ ČEKÁŠ NA NÁVŠTĚVU

Zůstanem sami s myšlenkami
 Čekáme něčí náhlý hlas
 Se strachem z toho, že jsme sami
 a že jsme kdesi mimo nás
 Jako když čekáš na návštěvu
 která tu dávno měla být
 A od života žádáš slevu
 když se chceš přijet navštívit
 Kašlu na všechny svoje chyby
 Když už tu jsem, tak jsem tu s nimi
 Občas zbyde čas na pochyby
 Sedím za dveřmi zavřenými

(1976)

XXXXX

Pašachový Pavelmistr Nesmysl Nesmyslovič Nesmyslov
už zase obhazuje Pamistrovský Patitul Pasvěta

Není se čemu divit

Jen naivkové se díví s pubertou zastydlou

Divením se ještě nikdy divů nedosáhlo

Divit se je totéž co smířit se

Už je to fakt -

- Partie je rozehrána

Černý je na tahu

Jednou přijde doba, kdy všichni oficíři

budou v oranžových kamizolách zametat chodníky

před našimi domy

Pokud nás ovšem před tím všechny nenaženou na smrt....

(1977)

V KAVÁRNĚ SAVARIN

Nikdy bych nevěřil, jak dokážou rvát

babičky v kavárně

když je jich moc

Je to tady jako v nádražní hale

ale takovej kravál

že není slyšet ani supění lokomotiv

Praha se svlíká do naha

má ji zrzavou

a šíleně voní podzimem

(1977)

VARIACE NA STARÉ POVĚSTI ČESKÉ

Zubr v lesích mručí

V žaludku mu kručí

Mléko zkyslo

Strdí smrdí

A na to jsme právem hrdí!

(1978)

XXXXX

Malý anarchistický ptáček
mi vykloval obě oči
a pak si sedl na větev
Mít těch očí víc...

Lepší sto ptáků na větvi
než jeden ptáček v hrsti...

(1979)

XXXXX

Nechápaje se chystám tápat
tápáním, které bych měl chápat
Tak zvedám prst a hladím koně
Když pro nic, tak alespoň pro ně

Kdo si myslí, že má smysl
zatuchl, zesmrád a zkysl
Kdekdo bere kdeco vážně
Nezdravo je v cementárně

Cement
s vodou
tuhne jako
Klement
Je mi líto obou
Beztak jsem
dement

(1980)

XXXXX

Bosá ve střepech ze zrcadla
 Chodidla spálená vajglama cigaret
 Mít balkón, dávno bys z něj spadla...
 ...naposled

Na duši rejha - začernalá jizva
 Hlava se ztěžší vejde do pěstí
 Nůž se tu nudil, tak si k tomu přizval
 zápěstí

(1981)

XXXXX

Morálko naše, jež jsi byla
 námi povýšena na nebesa
 Posvět se jméno tvé
 Přijď království tvé
 Buď vůle tvá
 jako v nebi, tak i na zemi
 Srab náš vezdejší dej nám dnes
 a neodpusť nám naše viny
 jakož ani my neodpouštíme našim viníkům
 A neuvoď nás v pokušení
 ale zbav nás od všeho krásného
 neboť tvé jest
 království
 i moc
 i sláva
 navěky...
 ...kámen!

(1983)

XXXXX

(Ivanovi Sedlákov)

Plodem činnosti je zklamání
 Nečinnost se tedy může zdát lékem
 Z dálky zavání
 apatie, která narůstá v nás s věkem

Zvolna ztrácí se i pocit zbytečnosti
 Znechucení je následkem nečinnosti

(1985)

XXXXX

Jednou dojdem
 k jedinému slovu
 Pramen se stane oceánem
 a naopak

Jednou dojdem
 k jedinému pocitu
 Pak se zřítí vesmír
 a hvězdy vyhasnou...

(1986)

XXXXX

Má lásko ztracená
 (už jenom uschlý lístky škubu)
 Proč nízkost bezcenná
 si ještě otevírá hubu?!

A proč se pachtí
 i když nestačí
 larvy, sviňky
 a přísluhovači?!

V lebeční báni otep sena
 Tím víc však stoupá jejich cena
 Fifleny, smradi, puch se nebes dotýká
 Jich se to netýká

Ať uzamknou si hubu na zámek
 a jdou mi z cesty - už mě chytá vztek!
 Brzo je pošlu tam, kam patří: na smetiště
 až zalidní zas příště pracoviště
 co se hned rozezní jejich "upřímným" smíchem
 Já zatížím svou karmu tím nejtěžším hříchem:
 Sekera ostrá skončí jejich žití
 Je mi z nich k blití
 (Ač slunce svítí)

Však k čemu kvůli nim propadat vzteku?
 Proč vůbec vnímat jejich vlezlosti?
 Netečnost říkám nejlepšímu léku -
 - lhostejnost se špetičkou krutosti

Však dlouhou ještě mám před sebou cestu
 když dávám váhu výmluvnému gestu...

Nelpět tak na vzteku, soucitu, na lítosti -
 - ve jménu a b s o l u t n í l h o s t e j n o s t i !

(1987)

XXXXX

(na břehu rybníka Vrkoče v podvečer 25. dubna)

Ne, opravdu už nemáme kam spěchat
 Proč ale, ksakru, říkám "nemáme"? -
 Kdo chce mít spěch, tak prosím, ať si spěchá
 Sotva se ale cestou potkáme

To místo našly Bohyně mi samy
 Přes rybník zdraví mě svým dvojím obrazem
 Na břehu v rákosí, sám mezi volavkami
 Pod třešní s čmelákem se tiše opijem

Nad hlavou omamně voní třešňové květy
 a kvakoš, nádiva, tu číhá na ryby
 Volavka lekla se, už asi nepřiletí
 Připjím Pálavě a nic mi nechybí

Nízounké slunce zlatí rákosová pole
 Hlavaté vrby plné racků, sojek vod
 K čemu mi bělostné sloupoví Akropole?!
 Tahleta chvíle přišla v pravý čas a vhod

Kdeže je autobus, kdeže je loňská tráva
 Nic nevykreslí tohle objetí
 Pálava ještěrek mi mávat nepřestává
 Jak žabka odrazem přes rybník přiletí

Přeju všem užovkám jejich večerní žábu
 V rákosí pohřbil jsem svůj celodenní klus
 Poslední na světě nechci mít hubu v žlabu
 Ty choutky zahnal křik šedých divokých hus

Před malou chvílí, těžko dojdu zpátky
 na břehu Svratky seděl jsem
 A nikde rozrazil, všude jen lidské zvratky
 které se hrdě zovou pokrokem

Teď ale mír a klid, v háji je světská sláva
 Nic nechci, nedám nic, a nic mě nenutí
 Volavka krouží dál, Pálava, čistá hlava
 a jako na přehlídce párek labutí

Až trapně se to zdá podobat Číně
Sedím tu celý slunce pozdní běh
Život visí na tenké pavučině
a k přetržení není třeba spěch

Chan Šane, Li Po, milý pane Tchao
víc klidu, moudrosti i vína čišť z vás
Stane se zas jen to, co dříve už se stalo
Protivy nejsou, nejsou brány, není čas

Je jenom nedozírné Všechno ze všech stran

Ted' právě, před chvilkou, přeletěl kormorán

(1988)

IVAN STEFFEL a JAJTELES

OLIGO!!.....*Urbanovi ze Všejan*

Kam padá listí z rybích dlaní
 kam odlétají bublinky slin idiotů?
 Sedíme ve vlaku, kde každá zastávka hluboce zraňuje
 letíme pozpátku, nad pražci ztrouchnivělých plotů
 proč nás tak všichni očumují, když se s námi stejně sejdou
 v transcendentnu....

Ruku v ruce, zapojení v živém řetízku
 jdeme rovní s rovnými s obručemi sádla
 a měkkými bambulemi nosů
 v teplácích koexistence, do útočiště ústavů,
 kde naše baretky mají svá platná místa
 vnímáme, nasycení teplo a jemné chvění ostatních těl
 blahoslavení
 bohatí
 rovnáme kostky do nepostihnutelných staveb.
 Nikdo tomu nerozumí
 psychologové kroutí hlavou...
 (Stavíme jejich vlastní svět!)

A bublinky u nosů lehounce praskají,
 stékají žlábký na masité rty...

Kam asi odlétají jejich reálná modeletta?
 Snad k mořím, kde lidé hledají mezi skalisky
 ztvrdlé stříbro slz
 či ulomené jehličky infantilního smíchu.....

DOBŘE JITRO!*Magorovi, za roky v kriminálech*

Mrákoty objaly pahýly estetických věží,
 pozvolna plují skloněnou vatou kataleptické roky
 a ruce,
 rypadla mutantních raků svírají krk notorického náměstí
 opuštěné, zapomenuté roky tančí na rynku polonézu,
 tisíce let letěl písek až od Suez
 aby padl do truhlíku pelargoní,
 ještě pár stoletých přijalo hostii,
 ještě z průduchů města dovzlínává pára,
 ještě zmačkaná poduška pláče na okně hroutícího se paláce,
 zde před chvílí hrozily chřestící ruce
 a tykadla očí v ledové skořápce,
 noční černotou plují lidské trupy
 a kyvadla přechetných hodin se míhají nad sekretáři
 a v kinech dobíhá absurdní groteska
 auta dojíždějí poslední kapky benzínu,
 před hotelem zkameněla hosteska
 ještě je možno nahmátnout dlaně sepnuté do stříšky,
 ulice, spletené z námořnických uzlů spěchají do výšky,
 ku hradu, obejmout němé panáky z překližky.

V nejtemnějším koutu všech koutů,
 zhroucen v okýnku světla
 se hýbe kožich plný tuláka,
 poslední život v nomenklatuře marnosti
 směšně pohybuje Nezvalovským tělem a sprostě huláká
PACEM IN TERRIS
PACEM IN TERRIS
 je konec, dozvracel jsem, dál mne to neláká.....

1989

Pod hladinou Labe
propadlé domy leží
propadlé životy
gotických věží
s odleskem cikánského obličeje
nehnutý vítr
se zarytě směje

V Jaroměři
na pustém náměstí
v jemném písku rozpadlých soch
vězí šlápoty
spoutaných noh

Euforické cesty
nedospělých
maže drobný hustý déšť
obrovitá zamračená pěst
je připravená ke stisku
listí se nahrnulo kolem obelisku
do ustrašeného prstence
křivolakostí opilství
plápolá se větry poslední host
a žlaby šeptají
nežeň se
nežeň se.....

Příteli

nic jiného
a zas
ty blbé dršky
doutná
z popelníků víno
víno a bandasky
tvůj epiteton
(ztracené věci z aktovek)
blázni v jarní lázni
jak tančili s grácií bosých
a salámový obličej básníčky ve Viole
je dole
a vrhne nazpět všechna slova
její kočičí milenka
tatarská běženkyně
vzlyká již od rána nad Kaizerschnittem
stahuje si kalhotky v koupelně,
zrak se nám vymyká
přejíždíme znova a znova po drsném šrámu
té duchovní Virgo intacta
steleš si na podlaze
steleš si sperma na linoleum

vedle si pouštějí příslušníci tranzistor
 venku padají mokré vločky na lahve piva
 vánoce osamělých se zavináčem
 a vůně se rdousí zimním kvačem
 ulicí Lužického semenáče prošly bačkory,
 Nataša zpívá ruské romance
 a mrtvá Estera se dává do tance
 nic jiného -
 ráno se milenka básnířek vytrací,
 k Ježíšku mi ukradla poslední stovku,
 je mi krásně
 překrásně, že její stopy vyfoukal vítr -
 Stille Nacht
 Heilige Nacht.....

Jest velmi pozdě v noci, není nic
 co by mi zabránilo mluvit otevřeně,
 44 let otravuji vlastní schránku,
 zmrdanec od Šafránků,
 z Hradce,
 Plný všech keců, které život se sebou nese,
 mám rád mnoho věcí, kterým nemůžete nikdy porozumět,
 jste prostě na to blbý,
 nemáte v sobě tu otevřenost nespoutaného chápání,
KRETÉNI, KRETÉNI,
 znám vás celá prosraná léta,
 kolikrát jsem prosral důležité věci kvůli chlastu,
 kolikrát jsem nepřišel tam kam se má chodit,
 jsem jakoby oposit nekonečného rastru,
 přemýšlím nad naší všeobecnou rakovinou,
 jsem milovník psů,
 jsem milovník všech, kteří neubližují,
 neubližují,
 neubližují,
 neubližují,
 neubližují.

C.F. HÁNDELOVI

Nocí, ušlapanou v zárodku
ubíhá špinavá voda Botiče,
šplouchá, vyvěrá
kanalizační řád.....

kolem cikánských dětiček,
které si po večerce v jeho vlnkách
zpovídají ostrý obrázek,
kolem uhlířů, na rohu ve Fidlovačce,
kolem řezníků,
opadávají kaštany
opadávají i hlohy, šeřky a akáty,
ve vlnkách plují kroužky oběšenců,
preservativy - je jaro a od Grébovky
přilétly první stovky z houpaček,
vodní hudba, vyvěrající ze sraček

Obrací po jevrejsku nazpátek
vlastní list,
kam patříme,
Kam patříme!
Sem do Otakarova Bay a zase nazpátek
tak, jako mladé veverky uchvacuje
hladový špagátek

Ani nevím kterého července 1980.

x x x x x

V Žižkovských uličkách
potkávám stopy mrtvého cikána
prsty pronikám do jeho žil
je dusný červenec,
pot mne do putyk naháníá
tam, s dvěma šílenci
čekáme nehnutě na nešpory -
zas Veliký opustil svoji roli
a do vlastních frků
vyhcal naše stíny
kola kol se otáčí
nedospělé rozedrané bodláčí
se chlubí s orgasmem kopretiny

Smrdím láskou vašeho těla,
 nedospělý od rána do večera
 dospělý od večera do rána,
 tichounce couvám před paprsky otevřených dveří
 utíkám tam, kam jiní běží,
 na konci slepých uliček
 strkám prsty
 do krku nehnutých stoletých babiček -
 v tomto století
 v tomto roce
 v této vteřině
 katechický Nepomucký
 znova a znova padá nevinně
 do odpadků Vltavy
 zbytečně svatý
 zbytečného národa
 Ó Jeruzaléme, v srdcích zaprodané diaspory
 není pro tebe místa,
 hledím ti do očí, přes panáky z pískovce
 vykastrovaný průvodčí
 bezpohlavního národa
 smrt na orloji hodinu co hodinu
 zacinká na synka
 je to náhoda
 je to náhoda

24 over all it I am still living,
 přichází gestapo mých snů,
 znovu a znovu obtěžují moji matku,
 jakožeumítetakperfektněmluvitněmecky,
 tenkrát jsem žil své první dny v koši na balkóně naší Chrástecké vilky,

opakuji vilky, do dotazníku,
 byli jsme velmi zajímavá rodina plná otazníků
 Otec, bývalý zkrachovalý fabrikant, věšící neokomunista,
 sestra, gymnazistka, plná nesplněných sexuálních plánů mne táhla v kočárku,

šoustala se svazáckými spolužáky,
 mé svršky věšela na věšáky,
 pouštěla kočárek z ruky,
 řítíval jsem se Chrasteckými uličkami,
 kolem hřbitova Hradeckých biskupů,
 kolem naší koloniální vilky,
 cítil jsem v žilkách krev,
 ani jsem nedutal,
 byly mi dva roky,
 pamatujete si jistě hodně z těchto let,
 podivný okousaný svět

(Společně s Jirousem v noci 4 dny před jeho zavřením)

NIKOLAJ STANKOVIČ

*Jackovi Trojanovi, který tam možná tenkrát (1952 ?) na hřišti Tatranu Prešov hrál jako host za Slávii (Dynamo Praha)! A i když ne,
vděčně*

JUVENILNÍ ELEGIE III (0:0 - pohled skrz dvojtečku)

I. ozér (ozera) - jazyk (zejm. zvířat)
mleč ozerem - mlíti pantem

II. Ó, jak milujem pokrytectví,
když zapomnět jsme uměli,
že smrti býváme blíž v dětství,
než v letech, kdy jsme dospělí.

III. Čas není?
Furt se nic neděje,
ještě je nulová naděje:
nech kopajú, ako kopajú,
cez Kriváň do Zakopaného
už viacrazy neprekopnú.

Už jsou to roky,
co chodili jsme s dědou na fotbal
v Prešově
Jarkovou ulicí ^{a)} rozkopanou okolo zpusťosené synagogy,
a tak to býval menší výlet, na kterém
můj děd vždy dlouho hovořival s - osaměvším - šachterem
a Mlynský jarek byla už jen stoka
- ať byl si jak chtěl smád či žízeň -
nikdo tam tenkrát nebyl o nic šizen,
vždyť páchly její vody navinulý,
jako bychom v ní všichni, nejen "oni"
utonuli, vyhynuli,
hostia i domácí, Židia i Slováci.
Tak - před i po něm - zvyklý na dvě nuly,
celý svůj život nespustím z ní oka.

A jak bych také mohl se dnes procházet
 a kam by mohla vést má cesta,
 když sousoší Trojice, kolem něžž vedla, se z okraje ocitlo
 ve středu mého rodného města
 kde v sevření Leninky ^{b)} a Stalinky ^{c)}
 v už neexistujícím rodném domě
 v náručí maminky
 bylo by málem po mně.

6.7. 1985 - *ve mlýně málem o půlnoci*

a) Když jsem se narodil, byla to Jarková, mezitím Martýra Majocha.

b) Když jsem se narodil, byla to Hlinkova.

c) Obě ulice sousedí a domy s okny do pozdější Leninovy tvořily zadní trakty domů, do nichž vedly vchody z pozdější Stalinovy, která se nyní jmenuje "Hlavná ulica". Prarodiče, když je v r. 1953 vyhazovali z tzv. "nadměrného bytu", v zadním traktu, v němž jsem se narodil, se ještě stěhovali ze Stalinovy do Leninovy. Tyto zadní trakty byly v šedesátých letech zbořeny.

JUVENILNÍ ELEGIE

(A.D. 1954)

Jiného teď vábí
 smolně černé báby,
 špinavé hedvábí,
 talent: psí
 ekvivalent ho hubí:
 mocca, Móži. Proto močí
 do Canossy.
 Kohútik jarabý po bombardování
 chlácholí Chachary (nebo Východňáry?)
 filmem Liliomfi
 za prudké letní bouře,
 po které je při odchodu z kina hůře: svěže.

Druhý den neděle: Puberta v ulicích
 Eperjese, za kozy se stydících.
 V presbyteriu máry.

MEDOR. I

Dnes jsem na vlastní oči spatřil smrt v její brutální podobě. Drobné tělíčko malého hošíka v tratosti krve na přechodu pro chodce. Stále znovu a znovu vidím před očima zkrvavenou tvář toho bezbranného chlapce. Proč, probiha proč? O lidech vymykajících se, či odlišných od běžného standartu, se říká blázen, blázní. Není tomu však naopak, tedy, že skutečnými blázny jsou standardní? Malý človíček, nicotný svou existencí jak červíček (i když život červíčka je možná oprávněnější než život človíčka), zuří a běsní všude tam, kde věci přesahují jeho duševní obzor a jeho tělesné pouzdro. Naopak zcela samozřejmým je pro něho sobectví, vlastní prospěch a naprostá vše zahrnující tupost. Jsou chvíle ve kterých i nejkřutější dravec není nebezpečným, totéž však nelze říci o krutém člověku, ten je škodnou stále. Zcela vyčerpán po několikadenním pití usedám se snahou zachytit ruch posledních dnů, však odešla mi myšlenka. Pojednou ztěžkl vzduch a mraky potemněly. Unavené listy se skládaly pod větve stromů do zmačkané trávy. Les sípal, mručel a skřípal svými polámanými zuby. Tiše a zlověstně plazila se při zemi mlha. Kratičce oživil ponurou krajinu výkřik z hloubi lesa, jen krátká řeč ustrašeného ptáka. Éedig digdig éé. Zaježily se jehlice v nemocných dásních mrtvého porostu.

ZVÍŘE a ČLOVĚK a ZVÍŘE

zvíře člověk zvíře

Nikdy se nikomu nepodaří, ani v nejmenší kleci, zcela ochočit uvězněné zvíře. Některé druhy či jedinci volí radši dobrovolnou smrt - odmítáním potravy i sebezabitím. Jinak je tomu u člověka. Nejenže se nechá velmi snadno zotročit, ale ještě si dokáže namluvit, že je šťasten ve své kleci. Kdy se už lidé konečně zbaví strachu? Fuj, jak hnusná představa - žít po celý život ve věčném strachu. Jací jsou ti "křesťané", kteří žijí ve strachu před státní bezpečností, před materiálními nesnázemi? Není jejich Bohem - bůh strach, bůh materie? Služba strachu. Jací jsou ti "lidé" žijící ze dne na den ve věčném koloběhu jimi zažívaného času? Vojáci skupiny "středních vojsk" budou prý do posledního okamžiku hájit mír. A CO POTOM???

Lidi v očekávání dalšího zdražení skoupili mouku, cukr, sůl, prací prášky.....nakoupili kafe, cigarety, lihoviny a kdoví co ještě. V Polsku už téměř rok trvá vyjímečný stav - zajímá to ještě někoho? Každý je zahleděn sám do sebe, nevnímá utrpení či ponížení svého soudruha. V okamžiku, kdy i jemu samému je ukřivděno, začne nadávat na režim, kterému dříve věrně sloužil a neviděl, či spíše nechtěl vidět, to zlo kolem. Ale ani v tomto okamžiku ten ubohý člověk nezapře sebe a zas jen mluví o tom jak jemu bylo ukřivděno, lituje se, mluví jen sám o sobě, zkoumá vše jen z pozice svého ukřivdění. Člověk tvor boží??

Neúnavně, z pevné skály ven, klestí si vody proudek cestu. Z malého korýtko zarostlého mechem a kapradím, obrostlého travou, ve kterém voda jen tiše, tiše a občas docela potichu pošeptává, stává se koryto, které s bubláním žene se vpřed. Proudek se osmělil, nešeptá již. Tisíce otázek, smích a pak zas pláč. Drobný

15 DOR E21'
15 V EICH

děšť - ne, jen tříšť maličkých kapiček z klína stroužku vody pokryla mokravým závojem v cestě stojící balvan. List nejistý si svými krůčky, kroky podoben chůzi opilcově, plyne vstříc budoucnosti. Voda se valí řečištěm, polyká dřevo i křoviny, strhává kameny i kamínky-balvany, běsní a řve, ukusuje, valí se řečištěm, cpe si břich jilem, nezastaví se, divoce hřmí a duní, vodou se zalyká a z útrob dává ven zběsile, forte tempo, vodopád. Denně jezdím v kleci, v břiše těhotného autobusu do práce z práce. Kolikrát napjatě naslouchám hlasu lidu v očekávání, že něco zajímavého uslyším, ale jako bych byl buď hluchý, nebo nerozuměl jim. Pokaždé, když míchám pivo s rumem, mne bolí ráno hlava. Dnes mě bolela skoro celý den. Zas se plíží při zemi, vkrádá se do srdcí. CHLAD. Dnes jsem trochu bloumal po Praze a potkal několik známých tváří. Opět se dostavil pocit, že vše je zcela nicotné. Nerozumím tomu shonu, frontám, dotazům, nestarám se o peníze, nebaví mě tupě vysedávat po hospodách, nerad mluvím - unavuje mě to, a taky proč, ke komu a kdo mě chce poslouchat a komu bych měl co říci a co bych měl říci, a tak všelijak si v duchu uvažuju, zatímco bloumám noha nohu mine po Praze. Mám pocit velké tísně. Od rána poslouchám bouchání domovních dveří a čilý ruch nedělní aktivity všude kolem sebe. Na ulici uječené hlasy malých smraďochů, také jsem býval takový a jalové hlasy ustaraných maminek. Dnes se už prakticky nedělá nic z radosti i děti jsou většinou rodičům k zlosti. Tíse pláču a vzpomínám. Vržu, drtím písek mezi zuby - zavřeli Magora Jirouse. Nikdo, kdo nežil v totalitním státě delší dobu, nemůže ani trochu poznat ty skryté temné síly: nenávisť, zášť, zlobu, sobectví, hloupost, závist, které se skrývají v tolika, tolika lidech a které se volně projevují (mnohdy jsou povýšeny na morálku) v takovýchto státních útvarech.

"Jací my lidé vlastně jsme?" Od přirozenosti dobří a jen vlivem okolností zlí? Anebo je tomu obráceně?" Člověk je ve své podstatě živel ničivý (příroda versus člověk). On se bez přírody neobejde, ona bez něho ano. Kdy už konečně uřízneme pod sebou větev na které zatím ještě sedíme? I myš má větší právo žít než já. Viděl jsem hory, kde spad chemických exhalací byl takřka stejný jako v největších průmyslových centrech, viděl jsem moře pokryté kalnou skvrnou, mrtvé oči slepce. Už dlouho jsem neviděl na poli zajíce, bažanta, koroptev. Viděl jsem v řekách ryby-neryby - mutanty, které se už přizpůsobily, viděl jsem už lidi-nelidi, kteří se přizpůsobili. Možná, že se všechno časem přizpůsobí, stromy chemickému spadu, lidi jedovatým plynům, zající chemickým postřikům Chemické lesy, chemický lidi, chemický zvířata, chemické myšlení Vláda chemie a státní policie. Chystám si provaz na kterém se jednoho dne oběsím. Divný, divný měl já sen v černou sluj byl jsem proměněn. Bojím se slov, lekám se každého zvuku, kameny, chladné prsty rozeklané skály, bolest hlavy uvadla křídla můj sluch ach můj sluch nejsem sám sebou, já nejsem já.

JAK BUDE ASI V HROBĚ, jsou poslední slova v malém sešitku, který mi zůstal po Nestorovi.

"HA, HA, ha - zubatá", řehtal se Nestor a napřáhl ruku s klackem a už bil hlava hlava. "Přišlas v nevhodný čas, já ještě nechci umírat!"

V malém pokoji to smrdělo jako v chlívě. Pár knih po zemi, několik špačků ve flašce od piva, stůl o třech nohách, dvě staré matrace na které by si slušný člověk nelehl a na nich jak hovno rozplácly mladý krasavec. Jinak nic. Jo, na stěně

světlejší flek jak struktura od Boudníka - snad bývalé okno hledící kdysi do dvora. Podívejme se však zblízka na našeho jinocha. Obličejí toho nevinátka vévodila mohutná tlama, smrdutá jak přeplněná žumpa. Líné oči, posazené pod hustým závojem na věky spojeného obočí, se čas od času otevřely, aby se hned vzápětí opět na delší dobu zavřely. Rozkošný nosík s dvěma prohlubněmi od častého rýpání se v něm vytrubuje tu svou. Tak tu ten milý chlapec už řadu let polehává.

Už několik dní chodí ulicemi Prahy čarokrásná dívka zahalená závojem vlasů, snad jen můj sen, přelud, dílo mé fantazie. Toulám se po nocích opuštěnými uličkami Malé Strany za krásným přízrakem. Mé kroky, kročeje, jakoby byly krokem zloděje. Snad kradu lidem trochu spánku, když se ozývá můj zvonivý smích - ale jsem jenom opuštěný člověk. Zkuste si někdy ve ztichlé ulici pohladit kamenné zdívo nějakého starobylého domu a pak tiše naslouchejte tichému vyprávění - dvě, tři, pět set let už takto skromně vypráví. Co lidí, osudů, co krásných žen, co mrzáků, lidí šťastných i zoufalých, co násilí, smutku, bezpráví, kolik jen krve a co válek zažil ten kamenný chlad. Když takhle v noci bloumám mám vždy pocit, že už nikdy nevyjde slunce, že už se nikdo ze spících lidí neprobudí, a že já budu věčně chodit tmou, tmou za světlem v tom temném tichu, a pak si někde lehnu a umřu. A ráno zase vyjde slunce, nebo se alespoň rozední, lidé vstanou a spěchají do práce, do front, za nákupy, - zas začíná jízda kolotoče, račte nasedat, pánové a dámy.

Svoboda rozhodování jsem příliš unaven bolí mě nohy a taky hřbet snad bych dovedl i milovat - což nemiluju sám sebe? - svět zahrnuje vše a zároveň je zahrnován vším jaký smysl má tahle moje chůze Zkusme ještě spolu přejít přes Karlův moc na Staré Město, prosím. Pak se rozejdeme. Šli jste už někdy pořádně opilí přes tenhle náš most? Já ano, a mám vždy pocit, že všechny sochy obživly, a tak chodím z jednoho konce na druhý a koukám až vystřízlivým a vidím je na podstavcích všechny kamenné a můžu jít domů. Vidíte těch pěkných holek a těch malířů s jejich špatnými obrazy? To nic, už jsme si zvykli. Tady to je Staroměstská mostecká věž, nedávno z ní po letech sundali lešení - ach ta PRAHA. Pozor na tramvaj, a jsme v Karlově ulici. Tak a tady už se můžeme rozejít. Že se Vám nechce, - tedy na shledanou.

"Co zas kurva je, aha probudil jsem se", nadával a zíval Nestor. Strčil si prst do krku, vyblil se a pak posnídal. "Kdo to má furt žrát - je to pořád stejný sajrajt." Pak začala ta hromada hnoje s tím podivným jménem (Nestor, mýtický král, byl vážen pro svou moudrost a výmluvnost) přemýšlet. "K čemu mi je takovýhle život? Je nějaké jiné řešení? Jak to asi vypadá venku, vždyť už je to alespoň pět let co jsem opustil společnost lidí, chacha, společnost lidí. Fuj jak je mi z toho zle. Málem jsem se tenkrát zbláznil, tak proč si to znovu připomínat." - Přesto však začal nechtěně na tu dobu vzpomínat. Na kamarády bývalé, na hospody ve kterých se scházeli, na všechny své naděje a plány, na podrazy a tupost některých, na holky, na nepochopení a smích, na svoji tezi, že je třeba permanentně žít, že sen a imaginace jsou svěcením života, na překrásné galerie periferních ulic plných podivuhodných obrazů, a pak na únavu, zklamání, a na všechnu nechut' k lidskému společenství a na svoji emigraci do této zasmrádlé díry plné odpadků.

Seděla docela opuštěná u malého stolku v rohu Malostranské kavárny. Kouř z cigaret stoupal vzhůru a usazoval se při stropu. Lidé všude okolo se hlasitě i tiše bavili. Jen ona a já, každý od svého stolku jsme na sebe hleděli, každý docela samotný a sám.

Přijíždí červená tramvaj dopravních podniků a lidé do ní vesele nastupují, já se dívám za odjíždějící tramvají a tiše se usmívám. Přijíždí červená tramvaj dopravních podniků a já nastupuji, lidé se dívají za odjíždějící tramvají a tiše se usmívají.

Jsou obrazy do kterých se ponoříš a už nikdy více se nevynoříš.

Nejšťastnější je racek na Vltavě, ale nic o svém štěstí neví, - možná, že právě proto je tak šťastný.

Chtěl bych Vám natrhat kytku, překrásné stvoření, duhový bych Vám vpletl věnec do vlasů, božská, chtěl bych Vám pošeptat dvě, tři tichá slova, vílo kouzelná, chtěl bych se letmo dotknout Vaší krásy, Afrodité, - pomyslel jsem si když mne mýjela a cudně sklopil oči abych nerušil krásku. .

O DLAŽEBNÍ KOSTCE

Kolik let už tu tak ležíš? Co je druhů bot a co nejrozličnějších podrážek? Kolik životů, co myšlenek a nápadů, jinochů a dívenek, starců a bab, mužů a žen, a těch dětí a starých babiček, velkých a malých chodidel, prošlo už se po tvém kabátě?

Každý hřbitov je státekem ve státě. Náhrobní kámen skýtá útulek dalším a dalším již neživým. Jakoby daroval kameny dřevěné modle.

Je zajímavé, kolik je rozdílných tváří. Pod každou z nich se skrývá radost i utrpení, láska i nenávisť. Mám také obyčejnou tvář. Nikdo na pohled nic neví. Nikdo neví co smutku má maska skrývá.

Od hlavy až k patě zarostlý lišejníkem, porostlý hebkým mechem spí v trávě mohutný lesní velikán.

Jak tvář starostlivého otce zachmuřila se dnes obloha našeho nebe a už padají první kapky deště. Kdybys uměl vyprávět o větru. Snad i ta rozervaná skála má větší cit, v lůně jejího klína je pramen čisté vody, křišťálová voda bublá a brouká písničku svou dobroubrou. Kdysi dávno, je dlouho tomu, nebyla skála skalou a potůček nebublal písňe své ještě, seděla spanilá dívka, čistá lilie, ruce své složeny na klíně, nešťastná ve svém hoří, plakala a slzy se jí řinuly z očí, plakala dlouho a usedavě. Studánko, krásná jsi a jak čistá - dovol mi, prosím, abych chvíli směl u tebe mlčky posedět. - Díky.

Jednoho rána uprostřed největší zimy, bíle zazářila šedivá hladina řeky Vltavy. Do Prahy přiletěly labutě. U Jiráskova mostu snad třista bělostných krasavic a krasavic našlo si zimoviště. Můj bratr Petr s tajemným úsměvem shromažďuje rohlíky a pak se starou, vrchovatě plnou, taškou každídké ráno odchází pryč. Večer ho vídávám jak pokládá prázdnou tašku na stůl a plní ji dalším pečivem. Jeho tvář je hladina hluboké studny za měsíčního svitu.

Na starém bohičském hřbitově zarostly všechny náhrobky travou. Zkus tam v létě na některém z těch zašlých kamenů, které tak příjemně studí, chvíli si posedět. Zaposlouchej se do ticha a možná, že uslyšíš příběh mladého básníka, kterého zde pochovali ve věku třiaadvaceti let.

Tak scvrklá byla ta stařenka. Malinký uzlíček bílých vlasů s úsměvem pro každého.

Je slyšet jen zvuk tága narážejícího na koule starého kulečníku a pak jejich rychlý běh. Ještě jedno prosím. Děkuji. Pod bílou čepicí jak pod hlavou odsouzencovou tulí se k sobě žluté pivo. Kde už jen viděl tuto tvář? Ve výkladech obchodů, mezi žebrovím kanálů, v rozvinuvších se poupatech, ve tvářích květů, v přeplněné popelnici, ve špinavé kaluži, ve dlani staré cikánky, ve skle okna, na špičce hodinové rafičky, v pletivu pavučiny tkané jemnými nitěmi snů

Sním? Bdím? V jediném zlomku kratičké vteřiny neuvědoměle obsáhnu tolik co při plném vědomí ani za celý život. Pohled jak dnes slunce jasně svítí! Marně jsem volal. Stále mi unikala mezi prsty. Lehký opar ranní mlhy se vznášel nad lesem. Kde jsi? Kde jen tě najdu?

Jdu do kopce už příliš dlouho příliš
dlouho pojednou stojí tam stařenka bezzubá
zubů nemá kostnatá ruka její
jak železný hák ze železa hák chopila se
mě hbitě a už svírá mi pevně hrdlo

HRDLO

Čím více se sobě odcizují vlády jednotlivých zemí, tím více se sbližují jejich tajné bezpečnostní služby. Svět ovládaný tajnou policií. A zas chůze temnou nocí, krok za krokem. Nic o sobě nevím. Mé tělo nese příliš těžkou hlavu. Umírá velmi pomalu.

Když příroda začne měnit svoji tvář, listí na stromech počne střídát barvy, nejprve zlátnout, pak žloutnout, hnědnout, šednout, a posléze, když naplní se jeho čas, zanevře vůbec na barvy a uloží se pod strom do unavené trávy k nekonečnému spánku. Naplnil se jeho čas. Studánky ukrývají svoje jasné břicho pod kobercem plodů minulého léta, dech stromů ztrácí na jemnosti a zabarvuje se, získává na síle. Zpěv ptáků už dávno utichl.

TAM KDESI

SNAD V PRVNÍCH DNECH PO STVOŘENÍ

ZA SVITU LOUČE V TMAVÉ JESKYNI

PRADÁVNÝ UMĚLEC VYRYL DO STĚNY ZVÍŘE

KULT BIZONA ČI ANTILOPY

drsná malba barbarů podmaňuje člověka svou výbušnou silou, v jejich umění je skryta magie života.

Po statečném gestu odvahy pravdivě žít následuje pokrčení ramen, – lidé totiž nevědí, ve velké většině, proč žijí, zbaveni skutečnosti padají do prázdna a přitom je obklopuje a ubíjí skutečnost, která jim patří.

Za účelem zastrašení schválně uváděli jména vyšetřujících orgánů a orgánů činných v trestním řízení.

Některé lidi neubíjí nic - narodili se už ubíjí.

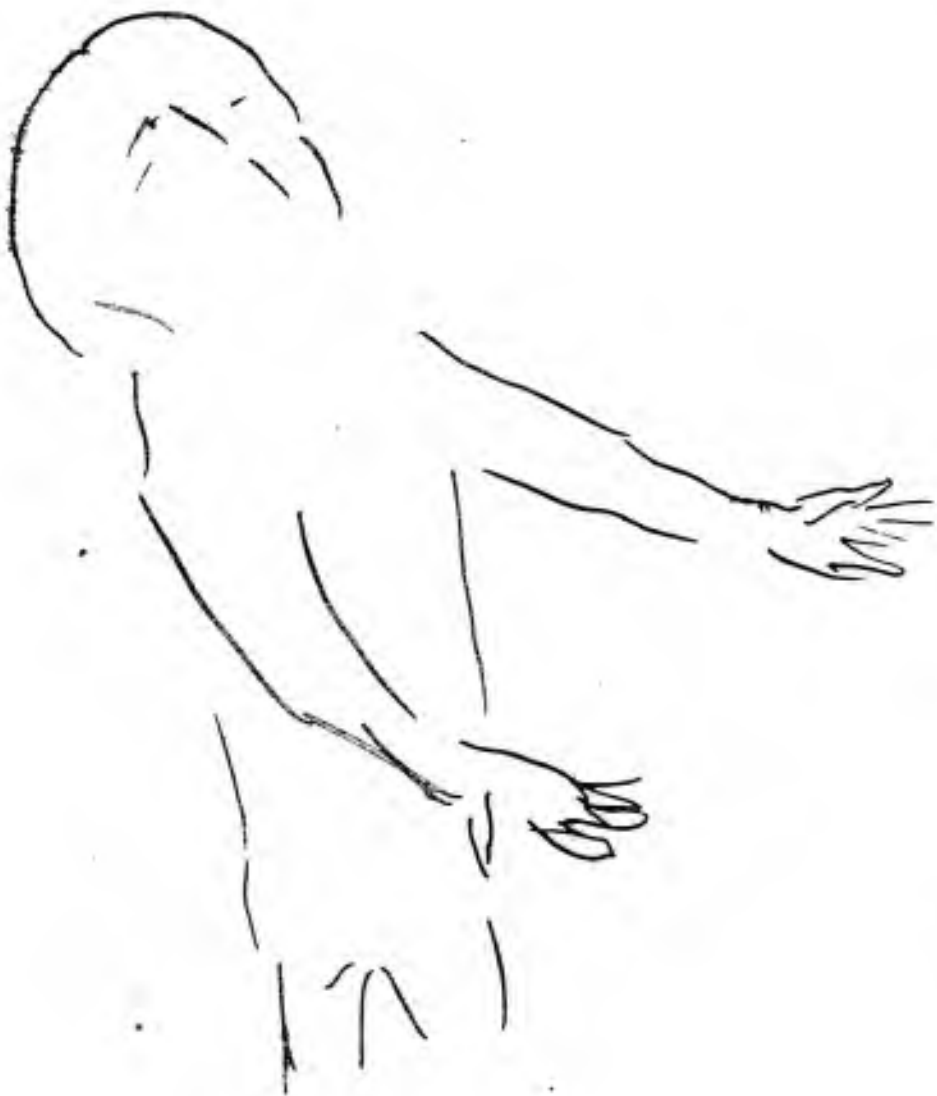
Jak je zbabělá tato doba se zástupy drobných úředníků, s armádami prospěchářů, se svými fízly a udavači, se svojí humanitou.... Je mi nanic z blbejch řečí na ulici, v autobusu, v metru, v divadle, mezi přáteli, v hospodě. Je mi nanic z této doby.

Primitivní magie státních zaříkávačů snížila princip na alchymii slova, nelogická stavba a smysl vět zaříkávačů zpochybnila a učinila nesrozumitelnými slova.

Co bylo včera mě nezajímá, nežiju minulostí, ale dívám se dopředu. V mé hlavě,

MEDDA SE PIA

4.3.82

v mém těle, v mé patě, v mém prstě, v mém chodidle žere červ. Paprsky zapadajícího slunce rudě zabarvily hladinu klidné řeky. Stoupá od ní šero, které se zvolna proměňuje v černou tmou. Mrtvý stojí na mostě. Zahodil jsem zpola dokouřenou cigaretu a na obloze zasvítíl měsíc. Ten mladík, který před chvílí zahodil cigaretu, to jsem já sám.

Polezeš po břiše

po všechny dny svého života

žrát budeš prach

Z otevřených poklopců kolem chodících ksichtů lezli mohutní hadi žerouce sebe navzájem a hvězdy mlčí kamenné oči jiného světa ve vodopádu slov umřela branka do propasti beze dna špinavé kaluže nitro země porodní bolesti oběšený na šňůře pupeční. Není už lidské řeči, beze smyslu jsou má slova.

Chvilí už takhle nervózně přecházím po pokoji. Tam a zpátky sem a zpět. Je to můj, i když malý, ale přeci jenom prostor. Klec mého uvěznění. Prsty dlaní chytám písmenka a skládám je v obraz. Když zavře oči, pocítí lehkou závrať, propadá se kamsi do hlubiny, jakoby v něm byla studna beze dna. Vše je zdánlivě nové, ale on tuší, že stejný pocit měl i před tisíci lety. Zavírá oči před světlem, topí se ve tmě bytí. Tma to je hrob a hrob to je smrt a smrt to je opak bytí. Pád do hlubiny.

Stojí na křižovatce dvou cest; uštváný, zpocený - má smysl ještě dále jít? Zase už vykřikují, rentgenují každou kolemjdoucí hlavu. Měl sen - SEN o žlutém písku a o bílém kopacím míči. Pozoruje jeho pečlivě vykrojené rty a snaží se zachytit alespoň nějaká slova ... rouhá se ... štvanec ... pronásledovat ... Brzy se asi stane, brzy se zřejmě rozplyne, stane se bílým obláčkem, vráskou na modrém nebi. Stojí tak sám na rohu té ulice. Položí hlavu na kámen, oni chodí kolem dokola, jejich těžké boty značkují povrch cestičky. S hlavou ve dlaních naslouchá větru, nikdy už neuvidí slunce. Je pozdě. Ze stromů visí listí. Dusím se, dusím. Potkal jsem bledého MÁCHU, jak divoce mu plály oči!!! V tom žáru se roztavilo moje srdce. Hledám svoje tělo, neslyšeli jste tu někde moje kroky? - bez těla, bez hlavy, nohy odešly, rozum jsem nikdy neměl. Co s tím, mohu se na něco soustředit? SVĚT JE GHETTO A JÁ JEN ČERVEM V NĚM. Zase ty sny - rychle pryč! Puká mi hlava příliš pozemskou bolestí. Může někdo odhadnout co si myslel ten chlapík?

Je den, jako každý jiný. Lidé se tváří,

tváří se jako vždy, ustaraně, kysele.

Tomu chlapovi šlápl někdo na nohu.

Roztahuje se, pluje vrstvou bytí. Někdy se vrstvy převrství, pak je ho nutno zabít. Co je to za šíří do které se rozlil můj mozek, kam jen se roztekla má hlava? Mám jen velmi určitý pocit, jakoby v hlavě pulsovala silná tepna, jinak černo, černý mnohavrstevný prostor s velkou silou vůle. Vidím se zvnějšku, ubohou schránku, šlupku, vyschlou dužinu, pecku bez jádra, ROZBÍT? KLADIVEM ROZBÍT TU ULITU. Najít cestu ven z tohoto bludiště, pravda která trpí, trpí stejně jako on. Měli bychom se obnažovat, zbavovat teatrálních gest a hrané mluvy. Sám neumím mluvit, neumím slovy vyjádřit cit, vše co říkám je falešné jak pozlátko. Potácí se kolem domu, v záhonech rudě kvetoucích růží, jeho stopy v kypré půdě od keře ke keři, znavené čelo je plné hlubokých vrásek, už tolik tisíc let, pod

skalním převisem u malého ohně, na pláži u moře, záda má shrbená pod tíhou času, oči už nevidí pro tmu - kde je mu, kdy bude mu konec?

Po noci plné přízraků a potácejících se lidí zase bílý den. Noční cesty nikam nevedoucí, plná je Praha mých bezcílných kroků. Malostranské náměstí zahalené tmou, někde nad hlavou tuším kopuli Mikulášského chrámu. Nerudova ulice spěchající kamsi za světlem vzhůru, tady někde spí básník Bondy. Zlověstně mlčí Loreta. Mrtvý Pohořelec mne obklopil svými barokními a renesančními domy. Je pozdě, nikdy už neuniknu z tvé náruče --- P R A H O !!

Pluje, proplovám tokem času, špatný plavec dělající nepravidelná tempa, v každé chvíli, v každém okamžiku, čekám na smrt. Nevím co bylo, nevím, zda já jsem já. Mává bičem a křičí " JÁ JSEM JÁ, ROZUMÍTE, JÁ!", anonymní dav přešlapuje kolem, kdyby vůbec nebyl, nic by se nestalo. Kolikrát přemýšlím, zda má život každého jednoho jedince nějakou cenu, smysl. Spousta lidí, ba dá se říci, že většina, se potácí životem jak slepec na poušti.

Zas mi třeští hlava, mám chuť vyblít všechny své vnitřnosti. Nepostižitelné slovy, písmenka sama od sebe se rozbíhají po papíře. Hřejivé teplo vadnoucích paprsků slunce, slunce, které je tak daleko - kolik nás trpí v jeho záři, co všemu předcházelo, divný je pocit neexistence, zkuste to vyslovit, nic, TOHÚ, nic, slizký červ mi žere v duši, vše se rozkládá do různorodých, mnohatvárných prostorů, úsměv, který nepatří k tváři, ale jen tak sám vlní se při zemi, myšlenky vyvázavší se z šedé kůry mozkové propletené v labyrintech snění, sen nemá hranice - na hovno je bdění - zavírám oči, vyschlé oči mrtvé mé tváře, rozlívám se, po kapkách z postele na podlahu kapu, ta voda je křišťálově průzračná, ale nic v ní nemůže žít, je zkažená mou nečistou duší, a už je ze mne docela malá kulička, kulička dobrá tak akorát na jedno cvrnknutí, hlava mi roste, oslepl jsem po tvrdém alkoholu, štípu se do dlaně, nemám cit, jsem kus chladného železa, améba ve stojaté vodě, prostor - není to prostor, je to něčí rukahalucinace.....

Včera jsem se probudil, mohlo to být, snad uprostřed hluboké noci, potichu, pošpičkách do mě vstoupila bledost, lunární záře. Bloudil jsem pustými ulicemi, ale přesto s pocitem, že mímám zástupy a zástupy podivně mlčících lidí, všechny stromy, ač teprve bylo rané léto, měly úplně holé paže, zdálo se, že boty drtí jakýsi mimo veškerou pochybnost ležící písek, nevěda, ale puzen strašlivou silou řítím se tmou. Jakoby už přestal existovat všechen čas, Ladislave Klímo, - Svět je absolutní a nekonečný průser.

(Pozn. editora: V tomto místě poznámky v malém sešitku končí. Sešítek je datován podzim 1981.)

MEDOR II

Na obloze viselo, dosti nízko už zavěšené, ohnivě rudé, krvavě žíznivé, slunce. V lese pomalu houstlo šero až znenáhla přerostlo v dusivou tmou, kterou ještě občas prořzl záblesk, odraz světla, skomírajícího světelného kotouče. V tu chvíli procítá ze sna do neutěšené skutečnosti. Jakoby se propadal kamsi do hlubiny, do černé propasti. Vtom si vzpomněl na včerejší rozmluvu a na svůj slib. Lehce se zachvěl, to jak se ho smrt dotkla svými křídly..... "Ne, už nikdy nevstanu, život můj přestal mít smysl."

VYPADÁ UŽ JEN JAKO SKOŘÁPKA, SKOŘÁPKA BEZ JÁDRA,

ULITA BEZ OBSAHU,

JEHO MYŠLENKY JSOU JAKO TUPÉ ŠÍPY, KTERÉ UŽ NIČÍM NEPRONIKNOU,

Z JEHO ÚST SPLÝVAJÍ V SEBE JAKÉSI CHRČIVÉ ZVUKY

--- představte si např. zvuk zadřené motoru.

"Nevadí mi skutečnost, já na ni totiž seru, jako seru na utrpení i na perverzní ksichty služebných lidí, českých onucí. Nevzrušuje mě historie našeho národa, totiž ne jako příslušníka tohoto národa. Bylo by lepší pro nás na to co bylo zapomenout a ne o tom blbě žvanit. Duch se už dávno vytratil, a co nemá ducha je jaksi mrtvá, shnilá věc. Nechci Vás otravovat nebo chraňbože unavovat, klidně si třeba polibte a žvante o duši národa dál."

Tři, čtyři panáky rumu v sobě už určitě měl, když vycházel z domu. Přešel ulici, koupil si v protější trafice balíček sirek a krabičku startek a hned si lačně, spíše než nedočkavě, zapálil. Je to ohavný zvyk hned po ránu kouřit cigarety bez filtru. Zvolna pak kráčel ulicí k stanici autobusu. Měl dost času a proto nijak nespěchal, ale on vlastně nikdy nespěchal. Přijel autobus, nevystoupil nikdo, nastoupilo jen pár z mnoha čekajících zájemců a přetížený bus odjel. Náš muž nevzrušeně pokuřoval svoji cigaretu a v duchu se tetelil nad protaženými ústy pracujících. Také pracoval, ale co, jestliže stát není schopen zařídit dopravu, co on by se namáhal s dochvilností. Když nedostane prémie tak holt se bude muset několikrát obejít bez hospody, děti nemá - nedá ani jedno tomu otrokáři, - tak co - nasrat na hrob!! Konečně přijel volnější bus a náš člověk jím odjel. Nevím jak jemu, jak vám, ale mně samému jsou tyhle raní jízdy do práce nejnesnesitelnější. Dokonalý obraz této doby - hrubost, sobectví a sprostota. Náš muž se vmáčknul k tyči vedle zadních dveří, zavřel pevně obě oči a ani nedutal. Zdálo se mu, že se prochází kokosovým hájem a poslouchá zpěv cizokrajných ptáků. A snad skutečně v tom háji pobýval. Autobus mezitím namáhavě dosupěl na svoji konečnou v centru města. Bolestně procítl, počkal až lidé vystoupí a vystoupil taky. Ještě ho čekala pro něho nejméně příjemná část cesty, jízda metrem. Dav lidí ho vnesl na jezdící schodiště, a než se stačil vzpamatovat, již ho schody unášejí do nitra tunelu, tunelu velmi nevlídného - z kterého občas trčí jako nestvůrný trn velký kus plechu. Před týdnem se prý zrovna jeden takový osten ulomil a amputoval při té příležitosti nohu jedné mladé dívky. Jeho oblíbenou

kratochvílí, které se pravidelně věnuje, je sledování výrazu tváří, které ho cestou dolů mšíjejí. Ze svých dlouhotrvajících pozorování vyvodil překvapující závěry, ovšemže jen pro sebe. Lidé ztrácejí svoji přirozenost a stávají se ve své většině úplně neosobními, jakýkoli rys individuality je v těchto místech zcela setřen. Jen nic neřkající, spěchající masky, žádné očuchání, zastavení, žádné zbytečné řeči -- jen spěch -- s p ě c h

Ve vagóně vlaku stále stejný problém kam se dívat, aby pohled nepadl jinému do očí. Po několika minutách, které se zdají jako věčnost, se opakuje stejná procedura - jen s tím rozdílem, že tentokrát pluje směrem vzhůru a svoje pozorování zaměřuje tedy na lidi jedoucí dolů. Stejná metody = Stejný výsledek. Medora teď opustíme, protože si musí odpracovat svých osm a půl hodin, a Vás jistě nezažímá proč a jak. Místo toho se společně vydáme na procházku městem, berte mě jako svého průvodce a já Vám slibuji, že se s Medorem opět setkáme. Platí? Pokud ne, je mi líto, ale nezbývá nám než se rozejít. Seberte si své saky paky a klidte se k jiným písemným zhovadilostem. Těm co zůstali, doporučuji pro začátek návštěvu některé z našich pohostinných restaurací s menším posilněním pro cestu, která nás ještě čeká. Vám, kteří mají pocit, že se něco dozvědět, jsou zvědaví co z toho vyleze a čtou ještě tyto plky psavého blázna, doporučuji otevřít láhev rumu či jiného destilátu a během dalších řádek vypít její obsah, tak si užijeme všichni - já se pořádně vykecám a vy si umotáte pořádnou opici. Ještě dva rummy, prosím. Ten dědek s fialovým nosem seděl hned za dveřmi u prvního stolu. Moc nemluvil, spíš jen tak pro sebe bručel. Kouř, který pomalu houstl, se zvolna snášel a zahaloval jakoby závojem sedící postavy. Světlo se ztrácelo, ustával pohyb.

Na Montmartru malíři pomalu skládali své stojany, na Broadwayi opět začínal pulzovat život, v Praze, ach v Praze, co mám o ní povídat, v Praze zavřeli poslední hospody, dopila se dávka piva určená pro tento den, to co mělo být řečeno zůstalo nevyřčeno. DVOJÍ SVĚT. Svět básníků a svět omezující síly. Dvě vrstvy žití. Jedna, ve které se pohybuju také já, a pak ta druhá, která je tvořena sítí bezpečnosti, komunistickou stranou.....

Vrstva která je naprosto odtržena od života, která se projevuje navenek nesmyslnými výslechy, zastrašováním, vyhrožováním, vrstva pro kterou vše lidské znamená zrádné, kde charakter je deformací, pravda lží, okupace bratrskou pomocí, teroristický čin národně osvobozenecským bojem, pro kterou řečeno Orwellovými slovy "Válka je mír". Bohužel ještě nedokážu vyjádřit slovy pocit, který ve mně den ode dne narůstá, stav člověka žijícího v této společnosti, ve společnosti kde každý omezený je tím povolaným a povolaný je tím mocným. Člověk nikdy neví z které strany přijde úder a kdo ho bude vést. Jednou je to kvůli obrazům, podruhé jsou to jakési neurčité nápisy, potřetí přátelé, počtvrté ty sám, popáté hovno na chodníku před hospodou, pošesté výstraha pro výstrahu.....

KDO TO NEZAŽIL NIKDY NIKDY TOMU NEUVĚŘÍ

Život jako mozaika pracně poskládaná ze střepů, trochu lásky i nenávisti, trochu zrady, ale i přátelství, smích a smutek, něha i zášť..... Máme nového hrdinu - my vůbec si na ně potrpíme. Tím novým se stal Jaroslav Hašek --- "Veliký svým charakterem člověk a vpravdě revoluční bojovník." Hašek, který ve Švejkově

osobě tak důkladně ukázal zručný a zároveň pravdivý obraz ubohosti, průměrnosti a příživnictví malého českého člověka - český člověk je už dlouho příživníkem, na každém hnoji, na každé velké i malé myšlence, na každé slávě, na každém bezpráví se dokáže alespoň trochu přiživit. Národ, který chápe "švejkovství" jako cosi pozitivního, si nezaslouží jiný úděl než prožívá. Masaryk v době svých velikých bojů, v době, ve které plně prokázal svoji statečnost, čestnost i neúplatnost, byl nenáviděn většinou národa. Později, po vzniku republiky, která by sotva vznikla bez jeho přičinění, se stal předmětem národního kultu, ale ne pro své pozoruhodné vlastnosti a pro to co dokázal ve svém předešlém životě, ale proto že se stal "Otcem nové vlasti" - prvním prezidentem nově vzniklé republiky. A neuplynulo ani třicet let a jeho jméno bylo opět zapomenuto, když nepočítám pivní tlachání fotířků typu: "Jo, to za Tatička Masaryka"

Když zemřel Havlíček, jediná Němcová našla odvahu položit na jeho hrob věnec, Mácha to byl diletant a nezodpovědný člověk, Němcová běhna A zatímco tito tři živořili a vytvářeli své veliké dílo, národ tleskal škrabákům typu Chmelenského, Tomíčka Dnes už máme samozřejmě o všech třech rozsáhlou literaturu, jejich některá díla se stala povinnou školní četbou, pochováni jsou svorně na slavném Slavíně, máme po nich pojmenované ulice a náměstí, ale jsou to ještě Oni? Ne - právě to, čím se nesmazatelně zapsali do historie této země, bylo záměrně pozapomenuto, právě tak jako některá jejich díla, která se nehodí do nově vytvořeného obrazu o nich. Výklad jejich díla je zcela falešný, protože se neopírá o jejich život a o celé jejich dílo. Zato jim však může tleskat celý národ, protože v této podobě jsou mu přijatelní. Národ si nikdy moc neváží skutečných herojů.

Nejradši bych ze sebe důkladně vyblil všechny ty kecy, které už od malička určují náš život. Mám pocit jakoby bych trpěl šílenstvím pro svoji neschopnost domluvy se svým širokým okolím. Když zapnu rádio, zvedá se mi žaludek - nerozumím slovům a tomu co se píše v denním tisku.

Pták který roztáhne křídla a vyrazí vzhůru
k oblakům, nespoután, nesvázán, svobodný
ve svém rozletu krouží nad lesy, shlíží ze
svého království na řeky hory a stráně po-
rostlé travou. Naštěstí jsou LIDÉ, jejichž
myšlenky krouží v podobných výšinách.

Včera šel Medor dolů loukou, občas utrhl kytku, nechával si čechrat vlasy usmívajícím se sluncem a broukal si jakousi melodii, pojednou mu došlo, že to co si brouká, je vlastně písnička od Lou Reeda na kterou úplně zapomněl a která se mu kdysi tak strašně líbila. Potěšilo ho, že se k němu najednou tak zničeho nic vrátila. Z louky dýchal všemi póry život. Začal opatrně našlapovat aby nenarušil ten na pohled skrytý řád. Došel až k chalupě, zapomněl jsem Vám říct, že byl na své chalupě v horách, a usedl na lavičku před vchodem pod bílou břízou. Najednou si uvědomil, že není sám, že přijelo pár přátel, které si přál uvidět. Sedli si tedy k vyhaslému ohništi, on odněkud vystrachal lahev dobrého vína, a již se radovali že jsou zase spolu. Povídali si o tom co se přihodilo v době kdy se

neviděli, on jim vyprávěl o horách a o louce a o tom co na ní viděl, potom vzal kytaru a zahrál jim Lou Reedovu písničku - přesně tu kterou si předtím pobrukoval na svahu. Pavel někde našel plechovku se zaschlou barvou a namaloval jeho portrét na starou truhlu, kterou den předtím natřel barvou hnědou. Povídali si a povídali a ani nepozorovali že ubíhá čas a oni že stárnou, během toho povídání mu totiž vyrostly vousy, krásné husté vousy sahající mu až ke kolenům. Zasmál se té změně a upletl si krásný cop, vzal starou hůl z dubu a vyrazil na cestu, se všemi se předtím rozloučiv. Putoval lesem, lehal si do mechu, poslouchal zpěv ptáků a pomalu, pomalu se vzdával sám sebe, chtěl splynout s přírodou - dát jí sebe - chtěl se stát jedním ze stromů, stromem s hustým kožichem a s pokožkou vonící smůlou a smolou, chtěl aby jeho tělo dávalo lesní zvíři stín, aby se stalo pohovkou pro ptáky znavené letem. Zničehonic se octl na malé mýtině a tam - nevěřte - stála malá hospoda celá zarostlá břečťanem, z komína jak z dobře vyhřáté fajfky stoupal slabým pramínkem dým. Vzal za kliku a vešel do malé útulné místnosti s výčepem. Posadil se ke stolku a v tom okamžiku si všiml, že není v místnosti sám. V rohu, spíš ve stínu než na světle, seděl jakýsi muž s pohledem pronikajícím až do samé hlubiny duše. Prudce se mu rozbušilo srdce, neboť toho muže velmi dobře znal z několika zašlých fotografií. Ano, Ladislav Klíma zrakem svým na něho popatřil. Pověstný filosof pokynul rukou a uvolnil u svého stolu pro příchozího místo. Sotva Medor dosedl na uprázdněnou židli, postavil filosof sklenici rumu a džbán piva k rukám jeho. Zprvu mlčeli a jen občasné zamlaskání po každé vypité sklínce prořizlo ticho. Čas znenáhla plynul a venku se pomalu stmívalo. V dálce zakřičel pták, mýtinou proběhla srna. Pětihodinové slunce sláblo a již již se chystalo ulehnout za obzor. Najednou se mu zatočila hlava a zatmělo se mu před očima, snad vypitý alkohol se v něm probudil, Klíma začal cosi monotónním hlasem vypravovat.

To co cítím a čemu já sám nerozumím, ta nádoba zdaleka nevypitá, vlastně to o čem já vůbec nechci mluvit! Je to jako s policajtem - jeho vzhled již sám vypovídá nejlíp o něm - totiž ten chlap nemůže být nikým jiným než fízlem, a hodně, nebo v Čechách alespoň, lidí skrývá v sobě svého fízla - Čech to je vlastně potenciální fízl a práškač, češství je jakési pivní vlastenectví. To, co do největší míry formuje náš národní charakter, jsou poměry ve kterých rosteme a vyrůstáme - náš charakter je vlastně vůlí doby. Málokdo věří sám v sebe, svět který většina lidí prožívá jako skutečný, je tím největším kriminálem pro duši a žalářnicky jsou auta, navyklé vztahy, spotřební zboží, nedostatek individuality, pocit sebeuspokojení, pýcha..... To co vám tady říkám jsou vlastně jen slova. Nic, jen pouhá slova. Slovo, které zůstává jen pouhým slovem, je vlastně malou mrtvolkou, ale s tím rozdílem, že mrtvola byla kdysi živá, ale slovo - co s ním? Někoho asi napadne co je to za bláboly, jaký chorý šílenec to takto píše a mluví - mně po tom nic není, já přebývám v krajíně spánku. V Čechách byl vždy ráj pro padouchy nejružnějšího kalibru. Tenkrát v roce 1928 byl nejvyšší čas odejít pokud jsem nechtěl zabít svoji duši. Od té doby je mým příbytkem tato hospoda a mou jedinou společností můj hlas, lahev rumu a džbán piva, jedinou mojí činností je myšlení a věčné popíjení, když do toho nezahrnuji vyměšování. "VŠE LEPŠÍ SE BEZ VÝJIMKY OŽÍRÁ." Nezajímá mne odkud přicházíš, kam jdeš, proč jsi tady, nezajímá mne co se děje ve světě - děje se v něm vůbec něco? Vypij si klidně rum, když chceš třeba mlč -

jen prosímte zbytečně nemluv, i mlčení je veliké umění, málokdo dokáže správně mlčet! Možná vylézt na strom a podpálit ho u kořene, stoupat stále výš - spálit všechno za námi. To co nás poutá k minulosti je tím železným řetězem, olovenou koulí. Má tohle všechno nějaký smysl, má vůbec smysl ptát se po smyslu, chceš zachytit skutečnost a neznáš ji, držíš v ruce pero, píšeš jím, ale přitom o něm nic nevíš, mluvíš a nic nevíš o vzniku jazyka, řeč která se snaží vysvětlit, pochopit, znásilnit, přivlastnit, přísát, podmanit. Je možné pomocí jazyka alespoň trochu se domluvit? To co cítím, to co mnou proniká, to co mě drtí, to co mě sráží do propasti, to co ve mně vše jak plyny v probudivší se sopce mluvím pak jen o dýmu a o zápachu. Můj mozek je jak kruh, vnitřek kruhu - povídám vám jak vnitřek kruhu a čas - neumím si představit čas - možná jako dravou řeku, do které si sotva odvažuju strčit špičky prstů. Co je mé bytí? - Pár gest, pár pohybů. Začátek, konec - smrt. Narodil jsem se vůbec, není to co žiju jen silně prožívaný sen? Když vidím sebe, třeba v zrcadle, vidím jenom tvář, postavu - necítím nic před tím obrazem, nevidím, nevnímám, vidím jen tváře jakéhosi chlápka, chlápka který civí z kusu střepu, ze střepu který je možná skutečnější než ten pohled, pohled který je možná jen vyjádřením nesmyslnosti, nesmyslnosti která se tu všude promenuje jako smysl nesmyslu. Mohl bych být tím, kdo najde tento cár papíru, ale mohl bych být zároveň i jeho autorem, to že ležím v trávě a nechávám se obepínat jemným vláknem nitě, tak že sotva ještě někdy pohnu tělem, je jiná věc, to je moje ulita, můj dům, mé soukromí, má neschopnost komunikace i se sebou samým. Proto abych mohl žít, musím se nechat spoutat, musím ztratit řeč, musím pozbyť zrak a také sluch, musím zapomenout, že jsem z rodu Homo, Homo sapiens, musím hledat tam, kde jsem ztratil sám sebe, možná ve světle louče v několik desítek či miliónů let staré jeskyni. Onehdy mi někdo řekl, že hudba 20. století je akademická, protože neslouží žádným cílům člověka (už jen to, že řekl "cíle člověka") a jako příklad uvedl Cage a jeho skladbu 5 minut ticha, já naopak cítím jak je Cage blízko životu, vyjádřil to, co nemůže žádná skladba zvuků vyjádřit. Největší život je úplné ticho, ticho je průraznější než nejodvážnější hudební myšlenka, - kdo z nás ho však snese? Zdálo se mi o ráji, ne o ráji plném moudrosti a duševních květů, ale o ráji jako veliké hospodě, viděl jsem ráj jako velkou pitku - vše už bylo řečeno - všichni jen seděli a němě pili, není slov, není aktivity, jenom propadání - propadání do propasti, do hlubiny, do bezvědomí.

Probudil jsem se špinavý ve zmuchlané trávě
bez tašky bez peněz s hlavou tupou od bolesti
bez naděje na změnu se srdcem nemocným

S E B E V R A H

špinavá loužička na hedvábném koberci
se ztrátou paměti zvíře lapené do pasti
vysvětlování život není nic jiného než vysvětlování
vysvětlování a hledání alibi
možná roztáhnout paže a střemhlav se vrhnout ze skály
závan větru CÍTIT VANUTÍ VĚTRU !!

Některá jména vzbuzují odpor, nesou s sebou smrt či zradu. Kdo z Vás by například dal synovi jméno Jidáš? A přitom snad ani nezradil, zradil člověka ale ne věc, vydal Ježíše, Ježíše z masa a krve, ale věřil v Ježíše Mesiáše, snad doufal že tím urychlí příchod Božího království, když se tak nestalo, šel se oběsit. Na druhé straně kolik těch různých Václavů, Martinů, Petřů, Janů koná každodenně svoji práci ve službách StB (pokud zůstávám pouze na našem hnojišti). Práci, jejíž náplní je vyslýchat, odposlouchávat, posílat do vězení, mlátit, zastrášovat, vyhrožovat, případně i usmrtit.....

Ten Martin co mi kdysi střílel u výslechu vzadu za hlavou z pistole do vzduchu a jeho kolega Láďa co mne profackoval či další jejich kolega, který na mě řval že vypadám jak Kristus a že mne vlastnoručně přibije na dveře jejich úřadovny a ten co se snažil paní Marvanovou schodit pod příjízďející vlak metra a ten co zapálil auto rodiny Hromádkových a ten co řval na Vaška Malého ty nejhorší oplzlosti a vyhrožoval mu smrtí a ti co umlátili v padesátých letech k smrti celou řadu lidí a ten co poslal Magora už počtvrtý do basy a ti co zbili Ivana Medka a Rudolfa Battěka a vyvezli je ven za Prahu a ten co shodil mladého Brňáka do Macochy a ti kdo nedávno umlátili mladého slovenského kněze a ti kdo píší o Kozlíkovi po veřejných záchodech oplzlé nápisy pro teplouše a ti co zbili Soukupa před jeho vlastními dětmi a ti co přepadli Zinu Freundovou doma v jejím vlastním bytě a ti co pálili prsty Třešňákoví a všichni ti další - také mají jména a většinou velmi civilní jména a také mají své rodiny a přátele, kteří se jim neštítí podat ruku - kdo z vás by je neznal, novou generaci, která začíná postupně ovládat svět, mladé muže vybraně oblečené ve žluté či oranžové košili s vázankou, která hýří všemi barvami. O čem přemýšlíš? Snad nemyslíš na Magora a na to jak mu asi je ve Valdicích v base, nebo snad na Čuňase, na Uhla, tedy na Šavrdu či Lise?

Nalej mi ještě, ale pořádně, tak, až po okraj. Lidem chybí vůle k životu a svět z toho hodinu od hodiny chřadne. Společnost, kterou jsi nedávno opustil, se zmítá ve smrtelné křeči, která však může trvat ještě mnoho desítek let, člověk je zřejmě na vrcholu svých možností a schopností, každý krok dál a výš vede pryč od člověka tak jak ho známe, mezi tím vyšším (novou bytostí) a člověkem je rozdíl asi jako mezi opicí a člověkem. Ovšem je pravda, že někteří, a je jich zatraceně málo, mají blíž k tomu vyššímu, zatímco většina spíš blíže k opici. To co říkám zní asi pěkně blbě a praštěně, ale na tom vůbec nezáleží. Když pomyslím, že člověk je na Zemi už několik tisíc let, jímá mne z toho úzkost. Snad bych mohl vyprávět o tom co prožil jsem minulé noci. Ležel jsem v posteli a ještě si uvědomoval kde vlastně jsem, však pojednou všechno znenáhla zmizelo - i mé tělo - zůstal jen pocit, takový divný, nevím jak bych to řekl, snad černý pocit, který se počal rychle zvětšovat - cítil jsem něco velmi divného, ale zároveň velmi příjemného, jakoby někdo hrál na strunu, která je někde ukrytá v mém těle. Ten pocit narůstal do ohromné šíře, cítil jsem jeho opravdovou velikost, něco jakoby mělo prasknout v mé hlavě, jakoby došlo k elektrickému výboji - tolik energie ukryté v lidském mozku, myslím, že ne, už začínám bláznit. Jednou mi pukne hlava a dojde snad k výbuchu - ach, nevím už co říkám - dobrá, pryč, běžte pryč! Já nejsem člověk, já jsem já. Moje jáství není výrazem pýchy, ale toho, že mi do nikoho jiného nic není. Zase ta dotěrná slova, vždyť to, co bylo řečeno mělo zůstat nevyřčeno. To že tady sedím a povídám, ještě vůbec nic neznamená.

Někdy se stane, že člověk ztratí odvalu, zůstane sedět se sklopenou hlavou a začne tiše počítat, dny které zbytečně prožil, činy které nesmyslně vykonal. Chtěl bych alespoň jednou ve svém životě vidět ještě západ slunce nad mořem a nechat si přitom čechrat nohy zpěněnou slanou vodou. Je to úžasný pocit stát na břehu a dívat se do vln. Myslím, že přímořské národy mají v sobě více hrdosti. A zase se mohou oddávat snění.

Včera večer BYLO nad SOVĚTSKÝM SVAZEM
SESTŘELENO sovětskou vojenskou stíhačkou
jihokorejské dopravní letadlo skoro se
TŘEMI STY CESTUJÍCÍCH na palubě

VŠICHNI LIDÉ ZAHYNULI

V Polsku VLÁDA generála Jaruzelského
ROZPUSTILA Svaz polských spisovatelů
důvod ---- spisovatelé se nechťeli
DISTANCOVAT OD SVÝCH NÁZORŮ

Mé vědomí je černé jak uhebný prach. Zatím co já si jakžtak bezstarostně žiju, statisíce lidí padají k zemi pod ranami života. Není rozdílu v tom, zda rána je od hladu, bezpráví, územních nároků, nemocí, či zájmu mocných sousedů. Viníky jsme všichni, my milióny lhostejných. Každý z nás nese s sebou svoji vinu. To, že o tom píšu a mluvím, moji vinu nezmenšuje, vždyť jen mluvím a píšu..

Jednou jsem stál na kopci nad městem, byl večer, byla už tma a já pozoroval tisíce a tisíce drobných světél. Pozoroval jsem zdánlivě neměnná světla a v tom si uvědomil, že vlastně každé z nich představuje život, který za nimi proudí, Podivný pocit, sám na kopci obklopen tmou a dole pod sebou světla představující život. A zas kráčet jsem ještě dál do tmy, pryč od světél, pryč od tohoto života. Na Vaše zdraví, vašnosti! Br, je to s tím jako se studeným světlem. Nevím co vám se odehrává v hlavě, ale mě děsí představa té ohromné, neprobádané energie v lidském mozku. Pečlivě si schovávejte noviny neboť ty jednou v budoucnosti nejlépe vypovědí o zhovadilém duchu této doby. Nebylo snad v dějinách doby, která by byla duchem tak prázdná jako ta naše, není žádných velkých myšlenek, žádných skutečně velkých ideálů, není víry. I mír, mírové hnutí je řádně zorganizováno, má svoje placené změstnance, kteří za peníze žvaní o míru. O jaký mír vlastně vůbec jde? Pokud by neexistovala ani jedna zbraň, byli by pořád slabí a silní, mocné národy a národy slabé, a především pěst a pendrek jako nejlepší argument a dorozumívací prostředek. Nic se neděje spontánně, vše je řádně předem připraveno podle scénáře schváleného vládou toho kterého státu. Lidé jsou jak figurky na šachovnici, hru s námi hrají různé bezpečnosti a mocní schovaní někde v zákulisí vlády.

Na některých lidech je lidská jen jejich podoba. Jen se podívejte, už zase štěkají - tetokrát o míru.

Americký ministr vnitra prohlásil, že není divu, když poradní výbor pracoval špatně, neboť jeho členy byli dva židi, ženská, negr a mrzák.

Ministr James Watts je starší pán, který si zřejmě potrpí na svůj zevnějšek, před televizní kameru předstoupil v kovbojském klobouku.

Naše válka je válkou svatou! - přináší národům svobodu a mír. Pohlad' mě po tváři a já tě na oplátku kopnu zase do prdele - jak se vám líbí tahle nová morálka? Že také rádi kopete, ale pánové, to je skutečně vaše věc.

Nechte mě teď na pokoji, budu trochu přemýšlet.

Vidíte? Už jenom plivu. Zase myslím na Magora, jak mu asi je v té base? Myslíte si, co je nám po něm, nás se to netýká, máme také svoje problémy. Jaké jsou ty vaše problémy - dostat děti do školy, koupit chalupu či auto, v klidu dožít důchodu, nemít nic s těmi ani s oněmi, nespálit si prsty.....

Vidíš tady v prachu cesty ty šlápoty? Nejdeš tedy cestou nevyšlapanou, nejsi první, jdeš cestou po které už kráčelo mnoho lidí před tebou. Kam asi došli? Myslím však, že pro tvoji chůzi to není rozhodující, vše je teprve před tebou. Jdi anebo nastav svoji tvář a já tě udeřím, srazím tě hezky pěstí k zemi z výše tvé nesmírné pýchy, veliký člověče, rejžákem vydrhnu tvé slepé oči, drátem propíchnu uši které neslyší, veliký člověče, - já, který nevidím a neslyším !!!

Co říkáte, velevážení, stylu, řeči člověka, člověka který se neumí už ani pořádně, od srdce, zasmát? Jen se pořádně podívejte. Jak lehký styl, jaká nabubřelá slova, kolik "moudrosti", co zbytečně popsaného papíru. A on si zatím klidně sedí a nevzrušivě pokouje. Sázím se s Vámi, že byste ho ani na ulici nepoznali, tak civilně totiž vypadá. Posuďte sami zda má cenu bíba ještě dále poslouchat.

Žiju jen pro spánek a vlastně jen díky spánku. Kdyby bylo více spánku bylo by méně násilí, méně válek a vůbec méně všeho zla. Lidé, pro které je spánek jen určitým druhem povinností, jsou vlastně vrahy svého nitra, svého já. Pro mnohé je vyjádřením své existence poznání, horečná činnost, práce. Neustále se snaží zmocnit skutečnosti, lépe řečeno toho co je obklopuje, ale právě tím, že se snaží vědomě něco pochopit či uchopit se vzdalují podstatě života, podstatě svého žití. Jen ve spánku, ve snění se člověk pohybuje po stezkách, které určují náš život, po stezkách, které nejsou ani uchopitelné, ani vysvětlitelné.

Nakonec i člověk mého stylu ztratí trpělivost a začne na...
a proto dost, konec, šlus.....

JÁN POTOK

BDENIE NA ČERVENEJ SKALE

Zaspával som s obavou o svoje zdravie, o svoje duševné zdravie. Som inak pomerne normálny, pred cudzími ľuďmi tichý až hanblivý, avšak v určitých zábleskoch - krátkych momentoch - ktoré nasledujú hneď po tom, keď sa so záujmom dívam na svet okolo seba (alebo ktoré také zadívanie doprevádzajú), na prácu ľudí, čo budujú nový lepší život z panelov, a vôbec na ľudstvo ako také - novoplatónsky povedané - ako sa tá nepriehľadná hľba či hromada veľkomyselne nazýva, v týchto momentoch ma občas prepadáva komplex viacej cennosti. Nie komplex viacejcennosti svojej osoby - to rozhodne nie, ale viacejcennosti svojich ideálov a zameraní. K takémuto komplexu sa v hĺbke svojej duše musí chtiac-nechtiac priznať každý z nás - živlov.

Vzhľadom na to, že v svojej podstate som naozaj skôr utiahnutý, ma takéto hociako krátke okamihy tohto nemilého komplexu rozorvávajú, schyzofrenizujú. A pretože schyzofréniu som jeden čas skoro už mal, nemám ju rád a keby som nebol odvážny aj by som sa jej bál, takže ju nechcem ani vidieť.

Zaspával som s obavou, ale zaspal som úplne. Mal som mnohofarebný sen, čarovný sen, čarovný sen alebo mayu, aby som sa vyjadril trochu aj sanskrtom. Nikdy ma netrápila otázka o realite alebo snovosti tohto sveta a tak som teda hneď rozpoznal, že to čo sa so mnou deje je sen. Dnes, keď mi pribudli roky a skúsenosti, mi to už také jasné nie je. Mal som totiž krídla. Jedno som mal pod hlavou ako vankúš a druhým som sa striedavo prikrýval a odháňal mole. Sladko som si nadržanom driel. Na stene vedľa visela (pomocou skoby samozrejme) moja harfa s gumennými strunami, na ktorú som si po večereroch s potešením hrával protištátne pesničky. Môj duchovný vodca, nekritický zenista ma učil svojou metódou - prvých päť inkarnácií s gumennými strunami, aby som sa naučil spolupracovať s tichom. Ak po toľkých rokoch fonoaskézy prvýkrát udriem po skutočnej strune, jej zvuk bude pre mňa ohromujúci, vzácny, budem k nemu pristupovať s úctou a bážňou, nebudem ním mrhať. A preto moja hudba bude slobodná, nezaťažaná zbytočnosťou. Takto sme sa učili hrať aj na bubon a činel. Ak sme sa stretli niekedy celá kapela, hrávali sme aj celé noci. Tie tiché noci...

Môj zenový duchovný učiteľ bol samozrejme (ako sa mi vtedy prisnilo) sám duch svätý. Ale pravdepodobne to tak nebolo, pravdepodobne si to len teraz všetko vymýšľam, ako to s tou hudbou. Pravda ale je, že som bol astrálnou bytosťou a astrálne bytosti to majú dnes ťažké. Ich telo je zložené z neviditeľných vibrácií, ktoré sú frekvenčne blízko rádiovlnám VKV. Občas ak počúvate nejakú štvavú stanicu, iste počujete tiež podivný praskot, to sú zachytené, uviaznuté, umierajúce telá astrálnych bytostí - dobrých démonov. Na neštvavej stanici Hviezda takýto praskot nepočuť, nie však preto, že by dobrých démonov nezabíjala, praská to tam jedna radosť, ale praskot vysokých kadencií sa mení na šum, ktorý sa dá elektronicky ľahko odstrániť. Je zvláštnou predstavou, že vlastne počujeme telá démonov, ale na zvláštnosti, teraz tesne pred koncom sveta si budeme musieť zvykať. Telá démonov, ktoré sú vysokofrekvenčnou energiou sa v

rádiu premieňajú na fonetickú a keď počúvame rádio, miznú, zomierajú v našich ušiach. A tak (ak zdanlivo nevine počúvame rádio) stávame sa cintorínom - aby som nemusel povedať vrahmi - dobrých duchov, naše vedomie ich krematizuje.

Mimochodom, oveľa zaujímavejšie je, že fakt spomínaného konca sveta, ktorý už iste všetci očakávame s nádejou a ktorý cítiť ako omamnú vôňu prahlbiny (a na počesť ktorého chystáme gigantický ohňostroj nukleárnych rakiet) ešte nijako neovplyvnil naše folklórne porekadlá, ináč vždy citlivo reagujúce na zmenu situácie, napríklad to o tom, že na večné časy a nikdy inak. A stačila by iba malá kozmetická úprava: do konca sveta a nikdy inak, či po apokalypsu a nikdy inak alebo niečo v tom duchu, veď predsa raz aj bez nejakého násilného zásahu slnečná sústava prirodzeným astronomickým procesovaním zanikne aj s tým, s kým na večné časy a nikdy inak.

Ako astrálna bytosť som nemusel samozrejme prijímať potravu, pretože som žil z lásky. Ako lietavce božie. Preto hneď ako som prerušil svoje nadránné driemoty mohol som vyletieť z okna do záhrady. Až vtedy som si všimol, že vlastne ešte nebolo ráno, že som sa poplietol, že to iba o polnoci vyšiel Mesiac v splne. Ale už som sa domov nevracal. Za polnočného splnu sme chodievali s astrálnymi priateľmi zbierať dozreté konope, z ktorého sme si tkali biele astrálne košele. Dnes som všal letel ďalej.

Potom som kráčal. Ako som si tak kráčal, zistil som na svoju veľkú radosť, že nie som žiadna astrálna bytosť, že som viac konkretizovaný, čo ma ohromne potešilo. Čas od času sa čas zastavil, kráčal som sám, potom so mnou kráčal nevedno kam. S časom som sa spriatelil dosť neskoro, ale o to silnejšie. V ňom ako v ohni sa skúšalo to, čo má trvanie, hodnotu a s ním odchádzalo, zanikalo to, čo je bez hodnoty, určené na zánik. Bez ničiteľa času by aj to bezhodnotné a hnijúce ostávalo na veky a je to strašná predstava. Nevieť prečo sa v niektorých špekulatívnych náboženských predstavách čas považuje za niečo, čo treba ako nepriateľa bezodkladne zničiť. Čas je osloboditeľ s katarzným účinkom, ako sup požiera zdochliny.

Ani čas ani ja sme neboli astrálni, ale skutoční ako smrť. Prechádzali sme alejou, ktorá sa celá trblietala rosou. Rosy bolo toľko, že som miestami mal pocit, že sme v akváriu. Nedivil by som sa, keby sme stretli nejakú lietajúcu rybu. Ale to je zbytočná romantika, vzdychol som si, námorníkom už nechcem byť.

V aleji je dobre. Bol som slobodný, voľný. Za chvíľu malo vyjsť Slnko a ja som ešte stále nevedel, čo budem robiť, ako strávim deň. Ak človek opustí všetky zbytočné činnosti, ktoré ho zamestnávajú vo všedný deň a ktorými je jeho duch obklopený ako hradbami väzenia, v takýto sviatočný deň je slobodný, slobodný až priveľa, nevie čo si má so sebou počať, všetko čo začne zdá sa mu neužitočné, bez konkrétneho cieľa. Všedné, zbytočné činnosti ho predtým zamestnávali, vytvárali ilúziu rukolapného cieľa a kamuflovali, hlavne kamuflovali. To, že sú malicherné, nehodnotné, zastierali utilitarizmom. Všetko to prekladanie predmetov z miesta na miesto po celom byte, utieranie sypkého prachu z pevného prachu - nábytku, a bezpočetné iné pseudoaktivity, ktoré zaberajú deň za dňom, sú našou barlou, zábradlím, ktorého sa pridriavame, aby sme neboli príliš odpútaní a slobodní a nemali veľa zbytočného, skutočne hlúpostami nezaťažaného času. Lebo čo s ním... A tak si navrávame, že tie naše činnosti sú

potrebné pre náš prevzácny život a dodávame im tak hodnotu, pozlacujeme ich. Veru je to naše pomocné zábradlie a nie hradby väzenia, ako sa neraz sťažujeme. Ak by "čínorodí" ľudia a budovatelia a ostali čo len na chvíľu bez neho, so skutočne slobodným časom asi by pomreli od strachu z prázdna. (Buddhista by povedal šunji), priepasti bezsubstančnosti a božskej neistoty, indeterminizmu.

S priateľmi sme sa naučili v takýto čas ohromne, až neslýchane zabávať: tleskať jednou rukou. Dnes som však chcel skúsiť niečo nevídané. Zatvoril som oči. Nastala nevídaná, viditeľná tma ako v hrobe alebo skôr ako v rohu. (prvýkrát som uvidel tmu v rohu akoby čerotovom). Bola tmavá a čierna, zahýbala sa ako sa zahýbal roh. Pochopil som zakrivenosť vesmíru) je krivý ako paragraf o rozvracaní republiky).

Myšlienka na to, že vesmírny priestor je zakrivený kvôli tomu, že je v čertovom rohu ma už odvtedy neopustila a zdá sa mi, že je dnešnou vedou nezaslúžene ignorovaná. Bola úplná tma a tmavla ešte viac, tmavnutie nemalo konca kraja, rýchlo hustlo, zvyšoval sa barometrický tlak temna, akoby všetky temné mocnosti pocítili neskonalú túžbu sa koncentrovať do jedného bodu, úplne naplniť svoju existenciu. Rýchlosť zatemňovania šialene stúpala, tma sa začala kryštalizovať, prepadať sa sama do seba, zanikala sama v sebe prudko sa stracala, rútila sa do nebytia, až sa roztreskla v osľňujúcom burácaní diamantovobielych lúčov. Oči som mal otvorené a šťastím som nedýchal. Teda tak vyzerá smrť diabla, zanikanie nebytia.

Začalo pršať, slnko ešte nevyšlo, pršalo ticho, šelestivo v listoch, žblnkotavo v mlákach, chladivo na tvárach. Spomenul som si, ako som raz stál v daždi pod stromom v lese, boli sme celí mokří a naokolo bolo hrozne zeleno. Mali sme radosť a ja som sa vtedy prvýkrát zamiloval do času.

Dážď - to je hrozne veľa maličkých morí, ktoré padajú z výsosti. Ako bežal čas, tá istá voda sa už tisíckrát vyparila z rôznych morí a späť k nim prítiekla. práve tie kvapky, čo mi padali na tvár a oči určite rozrážala raz dávno prova bielej, štíhlej fregaty, čo plávala v tej modrosti s vetrom o závod niekde na juh. Tými istými kvapkami pokrstil Jan Ježíša v Jordáně. Tie isté kvapky tiekli niekedy dou Gangou a Jámunou, v ktorej sa ochladil Krišna, keď sedával pod figovníkom a hrával na flautu pre svoju milú kravu Gópalu. Tie isté kvapky si striasol z rúk Pilát, tie isté kvapky raz budú presiakat' na vrchnák našej rakvy.

Dážď v sebe toto všetko prechováva a ochraňuje, preto je taký tajomný, preto máme taký zvláštny pocit, keď zašumí v listí, zažblnká v mlákach a chladí tvár.

Pred dažďom som sa neschoval a tak som bol mokrý ako hocičo mokré, akoby sám som bol trochu väčšia farebná kvapka, ako menší oceán, ako potopa, ako Noe, ako archa, ako dúha, ako voda.

Kde sú tie časy, keď som bol rybou, nejakým vorvaňom a moja reinkarnačná púť sa iba začínala...

Zemeguľa, na ktorej bola alej, v ktorej som zmokol sa trochu natočila a všetky živočíchy v aleji: vrabce, chrobáky, ja, cvrčky, stonožky, žabky, motýle, stromy, eštebák, tráva, púpavy, dobrí démoni, všetci spolu sme uzreli slnko. Mraky stáli okolo neho ako cherubíni okolo Hospodina, ovievali ho sviežim vetrom. Bolo žlté ako Buddhov plášť a spolu s ním dávalo teplo mnohým tvorom.

Začalo ráno, biely deň, biely deň. Tam, kde som mával pôvodne krídla, som

už nemal nič. Krídla asi odleteli doďaleka.

V aleji som nevidel nikoho a bol som tomu rád. Vždy keď vidím ako niekto buduje alebo prikladá svojej bezhodnotnej drine, ktorej dielo je kopa prachu a na nič sa preto už nemusí obrátiť, nejakú váhu, akoby pracoval na niečom večnom, a keď si predstavím koniec jeho zaprášeného, prašného života, príde mi vždy ľúto takého omylu a hanbím sa mu pozrieť do očí.

Do tejto samoty a ticha som sa začal vnárať, topiť sa v nich. Odrazu sa niečo stalo, niečo prichádzalo, bolo to niečo živé, bol to sám človek.

Človeka (okrem seba) som už nevidel spod jeden deň a preto som bol v očakávaní stretnutia neobyčajne vzrušený. Kráčal nohami, ruky sa mu kývali, dýchal a mal otvorené oči. Zastal, keď ma zbadal a ostal stáť ako soľný stĺp. Usmiali sme sa na seba akoby sme sa na toto stretnutie tešili už od narodenia..

- Je dnes pekne - povedal

- Áno, je dnes - odvetil som

- Ach, áno -

- Ktovie, či ešte bude zajtra -

- Ach, ktožeho vie -

Zadivil som sa jeho múdrosti, mám rád duchaplných ľudí a kozmické dialógy. Sadli sme si na lavičku, že sa ešte trochu porozprávame, za chvíľu však prudko vstal, v očiach mu zaiskrilo hrôzou, celý sa zachvel a ozlomkrky sa rozbehol preč. Čoho sa si tak zľakol, zadivil som sa. Asi budúcnosti.

Znovu som ostal sám, s budúcnosťou pod kráčajúcimi nohami. Celý tento deň bol nejako roztrieštený na malé epizódy, bez nejakého pevného, konštruktívneho deja. Ale život je častokrát práve taký, nie je eposom, ale zbierkou kóanov.

Pod nohami som mal rozdrvené kamene, tupé a ťažké, vyťažené z lomu, kde ich lámu ľudia, drvila veľké a mohutné bralá asi kvôli tomu, aby z nich boli rozdrvené kamene. Užasol som nad skvelosťou tohto svojho myšlienkového procesu a radostne som sa rozbehol oproti vzduchu, rozrážal som ho ako šíp, už som bol ľahký, jemný, vzlietol som trochu, ale len trošku. Na trávniku rástli dva kvety. Keď som prišiel k nim bližšie veľavýznamne sa usmievali a čosi si šepotali. Začul som len útržky viet: vraveli niečo o nastávajúcej slobode pohybu a tak. Pripomenulo mi to moju vlasť, na ktorú myslíme všetci viac ako si to zaslúži. Nezaslúži si nič. Revolučne som odkopol kameň, čo mi stál v ceste, to bola celá moja politická aktivita za posledný miesac.

Vykročil som z aleje a vybral som sa cez nezralé pole, kde rástol špenát. To mi dodalo sily až som celý omladol. Na stráni za poľom zvykol rásť mak, už tam však nebol, práve ho kosili.

- Ach, ópium, ópium, opojže mi rozum - bolo počuť ešte zďaleka tiahlu uspávajúcu pieseň žencov, akoby sa otvorila celá pokladnica múdrosti nášho prostého, zdravého ľudu. Veď aj tak sa všetko pominie, ako v tej folklórnej balade:

Uf, v diali, v lete tu siali

kukurica tu už ale nežiari

lebo už tu nie je.

V nadlesí sa valí vták.

Ó ty krákorák, v podlesí bol ďalší vták

a už tu nie je.

V kroví som tak celkom sám

lesné víly sa rosou ranou spili, stíchli aj pily,

a už tu nie sú.

Iba lesom pláva potok, počuť jeho kľokot.

Všetky balady sú hrôzostrašne melancholické.

Ideme do lesa

ktorý tu rozprestiera sa

pred nami

našími očami.

Rôzne stromy všade stoja

dookola.

Prečo je tu ten les dnes, keď mám chuť na more

a nie byť na hore dosť vysoko hore...

Na hlavu mi dopadla tvrdá realita, ktorá ma vytrhla z poetickej nálady. Výkal nejakého orla, čo mal už asi týždeň zápchu. Ani táto príhoda však nenarušila monizmus univerza, ontologickej reality, ktorá pred nami a s nami defiluje ako náš individuálny karmický tok a jej substrát ako aj každá monáda samovzniklá slobodne bez substancie (čo je hrozne zázračné) a potom to všetko kauzálne prebieha, čím je zaručená iba nechaotičnosť, nie však determinizmus tohoto procesovania sa v čase, ktorý sa chápe ako technický parameter dôsledku, za ktorý musí každé individuum niesť svoju zodpovednosť, pretože iba tým je možné eticky podchytiť realitu, hoci aj bez vylúčenia solipsizmu a nájsť zmysel sveta a tým aj náš. A to všetko je asi kvôli tomu, aby sme sa pekne zabávali alebo nudou nepomreli.

Neuvedomoval som si kadiaľ kráčam, a keď som sa zrazu vytrhol z myšlienok, s radosťou som zistil, že som zabľúdl. Blúdieval som dosť často, v lesoch aj v mestách, so záľubou som pracoval na zoslabovaní svojho orientačného zmyslu. Ľudia chcú byť sebaistí, solídni, normálni, ale všetko čo ide normálne, automaticky ide k svojmu normálnemu uskutočneniu, naplneniu, koncu, zániku. Všetka normálnosť v našom živote už tým, že je normálna a je známy jej normálny, prirodzený, vypočítateľný a istý koniec, je mŕtva už vtedy, keď začína, na počiatku už je v konci. Všetko, čo si presne určíme, vždy keď normálne mechanicky jednáme je vlastne priamou kolmou cestou do kotla so smolou, k zániku. Veď prečo by malo existovať ďalej, alebo nedajbože večne to, čo sa samo sebou rozumie mechanicky, neomylné uskutočňuje, uskutočnilo, umŕtвило zastalo a ostalo dokonalé v svojej kľčovitej strnulosti. Bola by to (a je) pekelná nuda a tiež sa o ňu len pekelníci postarajú.

Všetkými našimi bezstarostnými zabľúdeniami, bláznovstavami, nevypočítateľnosťami, hrami a radostnými blúzneniami sa akoby večnou ambróziou živia anjeli na nebesiach a všetky dobré sily vo vesmíre. Plesajú vždy, keď človek zabľúdi a je tomu rád, keď sa opája zázrakom nového a tajomného. Živia sa týmto životodarným pokrmom, pokrmom, ktorý vzniká nepredvídateľne

a tak sa ho ani nedotkne koniec, pretože vždy keď sa zdaniivo blíží ku koncu, k zániku, cieľu - smrti, zasa zabľúdi.

Rozhliadol som sa prevapený okolo svojho tela a šťastím som nedýchal - ocitol som sa nevedno kde. Okolo mňa nebolo nič, vôbec nič, ako som užasnutý zbadal. Čo to asi je, zamyslel som sa, ale hneď som zistil, že som sa zamyslel zle. Nič nemôže byť niečo a ani len to. A to čo je (ako napríklad ja) je ničovanie ničoty, zabľjanie ničoho, ničovanie. Zvnútra alebo v podstate sme prázdni (holá súňa) a zvonku sme obklopení ničím, pekne to vyzeráme.

V tom sa niečo stalo a už to bolo, vzniklo samo a rozhliadlo sa okolo seba ako ja predtým, padli sme si do náručia a zaplnili sme tak prázdnotu medzi nami. Doteraz neviem, čo to bolo s čím som sa to tak náhle spriatelil, ale je to moja najmilšia spomienka.

Nejako som začal vidieť nejaký les, ocitol som sa v lese za makovým poľom. Ako to poznáme z podobných prípadov, prebehla vo mne asociácia na makovník, hoci som žil z lásky.

Vykročil som preto rázne do mesta, ktorého silueta sa už začala na horizonte dvíhať. Mesto rástlo ako huba po daždi a keď som k nemu došiel, bolo už normálnej veľkosti. Bola radosť sa naň pozerieť. Pri pohľade na to, na čo som sa díval a hľadel očami ma uchvátil bujarý básnický duch a všetky múzy ma kopali hlava-nehlava. Hromovým hlasom som zvolal do údolia, kde mesto žilo svojím sviatočným i pracovným životom - ako by povedal básnik Kojš -, až sa z môjho hlasu zdvihol mierny vietor a odnášal kúdoly smogu:

Košice sú škaredé mesto
ako zo smoly cesto
takých je nasvete ani nie sto,
ťažko sa dá v ňom poletovať.

Bol práve prvý máj. Davy ľuď sa neľudsky hrozivo valili ulicami, hrmeli ako studený uragán, narážali na skaly a bralá ulíc, potom sa prehánali ich kaňonmi, trieštili sa, zlievali, znovu trhali a kolotali vo veľkých nádržiach námestí. Celý ten tečúci dav mi pripomenul Herakleita - panta rei, všetko tečie, nikdy nevstúpiš dvakrát do tej istej rieky. Pravdivejším sa mi však zdá názor jeho žiakov, ktorí svojmu učiteľovi vyčítali nedôslednosť a tvrdili, že do tej istej rieky sa nedá vstúpiť ani raz.

Kráčal som po chodníku, bol celý z asfaltu, zo smolného cesta. Medzi plagátmi s transparentami, do ktorých boli oblečené domy, ma zaujal jeden, kde sa klinovým písmom oznamovalo, že na mestskom štadióne sa bude konať koncert skupiny The Nace, ktorá sa všade po okolí tešila ohromnej nepopularite. Hráči kapely sa naivne domievali, že táto vyplýva iba z nového prístupu k spracovaniu zvuku. Hľadali hudbu, kde ticho je tým podstatným nositeľom hudobnej informácie. Intervaly ticha mávajú v kontexte zvuku rôznu intenzitu a zafarbenie, sú rytmicky podchytené a sú tak plnohodnotným stavebným materiálom skladby. Nepopularitu však spôsobilo skôr to, že Nace hrávali dlho, radi bez akéhokoľvek ohľadu na publikum, ktoré sa cítilo byť takto urazené a nedocenené vo svojej vznešenosti.

V spodnej časti oznamu ale bola oprava, že z technických dôvodov sa koncert

uskutoční na krytej plavárni vo výstavbe. Kultúrna komisia NV zároveň spresnila propozície (z ideových dôvodov bude kapela hrať v bazéne najmenej meter pod hladinou).

Na ostatných prvomájových plagátoch veľkými literami stálo zruba asi to, že: "všetko sa na dobré obráti", a tak som z toho dostal veľkú radosť aj ja, pretože verím v eschatologické naplnenie etickej cesty každého individua (a takého metafyzické heslá sú čarovné).

Prešiel som okolo niekoľkých stromov. Stáli... Ako si len rastú, zamyslel som sa. Vykorenené kmene, skmenené korene. Lúče svetla sa lámali v konároch, vytvárali žltozelené obrazy a obrázky a rozvlnili celý vzduch medzi tou záplavou listov, až sa stal z neho vánok, narodil sa vietor.

Krok za krokom som sa blížil k pravde a k stredu mesta, časom k pravde, priestorom k stredu. V strede nášho mesta je chrám a v ňom veža a v nej veľký zvon na ktorý zvoní ako diskolovaný hudobník jeden z Nace tiež nie malý.

Zvon je krásny nástroj, má zvonivý zvuk. No prv ako som k chrámu došiel, musel som prejsť polovicu tejto cesty, ešte skôr však polovicu z polovice, prv však polovicu tejto rozpolenej polovice atď. až do nekonečna. V konečnom čase som ale nemohol prejsť nekonečne veľa bodov dráhy a tak som k chrámu nemohol dôjsť vôbec nikdy. Otočil som sa preto a smutne odchádzal preč. No niečo ma k chrámu úzkostlivo lákalo (úzkostlivo nás láka niečo vtedy, ak tomu, čo nás láka je úzko z toho, že by sme lákaniu odolali). Nič sa nedalo robiť, musel som Zenónov koán rozriešiť v praxi. Nekonečne malé úseky dráhy, ktorých bolo nekonečne veľa, som prechádzal v nekonečne krátkych časových úsekoch. Bola to pre môj intelekt silná záťaž, ale nohy krok za krokom napredovali. Ako som sa približoval k chrámu, spomalil som, aby som doň nevrazil. Bol tvrdý, z kameňa. Kamene boli ukladané smerom hore (čo iste nie je nesymbolické) prekonávali prírodné zákony, hlavne gravitačný, popierali nutnosť podrobiť sa, klesnúť, ale veď nakoniec chrám bol v súčasnosti hniezdom zvlášť nebezpečných oportunistov tohto zákona. Schádzajú sa v ňom antigravitníci, moji priatelia.

Ak sa bude naďalej rozvíjať praktická vláda téz historického materializmu, ktorý je vyústením poznania nielen spoločenských zákonitostí ale aj prírodných zákonov, levitácia sa zaradí medzi trestné činy, zvlášť nebezpečné, asi až velezrádného charakteru, lebo podkopáva to najpodstatnejšie, na čom uvedené tézy a ich prostredníctvom celá spoločenská štruktúra stoja. My sa toho však nebojíma, pretože odletíme.

Sadol som si na lavičku oproti tej kamennej, gotickej hore a započúval sa do spevu kameňov, ktoré spievali ALELUJA, a ktoré, pretože ľudské jazyky už stíchli, spievať museli, ako to prorokoval Ježiš. Je to najsmutnejšie proroctvo, aké sa kedy znieslo na tento svet.

Z povrchu predmetov, stromov, kameňov aj ľudí sa oslupovali jemné obrázky, odtlačky a plávali rýchlo vzduchom, vchádzajúc tak do očí, ako za Epikurových čias. Ak sa niektoré stretli, spojili sa do nezvyčajných podôb, napríklad človek mal miesto hlavy kanál. Zaplašil som a zahnal všetku tú poletujúcu háveď rukou ako vejárom. Bol som zase sám a predo mnou bol chrám. Nebolo dobre vidieť, čo je na vrcholku veže, pretože sa týčila vysoko nad mrakmi. Narážali do nej vetry a uragány, v stratosfére už bola tenká ako zápalka, chvela sa, kyvotala,

akoby sa chcela odtrhnúť, vyletieť hore. V starých časoch veža vraj už neraz uletela a tak museli postaviť novú. Okolo veže bolo veľmi modro, bezoblačné jesenné nebo, skutočný symbol tedol barda, a mne sa zdalo, že sa už každú chvíľu zmení na to, čo symbolizuje.

Zdalo sa, že kamenný anjel, na ktorého som sa díval, ľahko pohol krídlami. Tak to je vlastne dôvod, prečo veža už párkrát uletela... Veža sa skutočne začala vzpínať k nebu, zahučala ako vulkán, odtrhla sa s rachotom a dunením, kamenní anjeli prudko mávali krídlami a celá ta masa sa vzniesla ako pierko.

Zopár balvanov sa však odtrhlo a padalo k zemi. Jeden sa ku mne rútil rýchlosťou blesku, padal priamo na mňa. Bola to karmicky zhmotnená moja minulé zloba, tuposť a temno, temno, tma, tma, tma.....

xxx

Prebudil som sa ako vždy s pevným odhodlaním, že sa musí zmeniť všetko (lebo tak to ďalej nejde) napriek tomu, že je to blbosť, ako je známe.

Bol som aj po prebudení, navzdory svojej obave absolútne duševne zdravý, ako ryba vo vode. Aby som si to dokázal, prečítal som si svoje posledné básne, zbierku, ktorá sa volala "Zbierka posledných básní":

sedím doma ako kóma
dočítal som Platóna
je nedeľa poobede
nič zvláštneho sa nedeje

ideme dnes do Jelšavy na štyri dni
nadýchame sa magnezitu všetci blížny
nám ale nijako neškodí

Všetka vznešená krása je už dole,
zdá sa,
keď sa ráno zobudíš
a nič pevné nevidíš
prelís sa hudba s hlavou
vonku prší nie na mramor
ale na ulicu

Čakáme na loď
ako pes na kosť.
Poplávame rýchle dole
opustíme svoje bóle.

Raz som sa chcel zabiť, naraz zaniknúť. Myslel som na nejakú mŕtvu rybu, ako asi klesla na dno Tichého oceánu a je tam hlboko desať kilometrov. Ale veď ona

nemohla klesnúť na dno, tam dole je tak vysoký tlak, že ju nadnáša a nedovolí klesnúť. Bude plávať, kým ju vlny nevyhodia na breh, alebo sa nezozpustí na skoro nič.

Predsa som len vôl
iste zanedlho do mňa udrie hrom
alebo ma roztrhne Paróm
óm

času je málo
a vzduch je už vydýchaný
kľčovite sa držím mreží
lebo len za nimi...

Slnko, náš brat
Zem, naša sestra
z rovnakého prameňa
čerpáme svoj život
z jediného prameňa
a v čase smrti prideme k nemu všetci
unavení a zbití
načerpať novej vody

TVOJA BÁSEŇ

Dá sa v lavíne plávať? Keď sa s tebou šialene rúti a trhá skaly, láme stromy. Snehu máš plné ústa a oči zatvorené, ale nie je ti zima, v lavíne nikdy nie je zima, pretože padajú, keď svieti slnko. Môžeš otvoriť oči, musíš otvoriť oči. Všetko svieti, vločky sú malé, šuchotavé diamanty a ich biela farba sa triešti v celom spektre dúhy. Nesmieš sa ani báť - to by človek zmrzol. Je vidieť jarné kvety! Lavíny padajú skoro na jar, vtedy, keď ti je tak zvláštne úzko, chvejivo, keď začínaš tušiť niečo iné, úplne iné akoby konvalinky hrali svojimi bielymi zvončekami tichú, vábivú hudbu, až ti trhá srdce, trhá ho na márne kúsky. Jar je tvojím ránom, raz sa prebudíš. Teraz si v lavíne, ktorá tebou zmieta a často to bolí. Často to bolí, lebo lavíny nepadajú v rovinách, ani na miernych svahoch, padajú na štítoch v strmých roklinách, na veterných vrchoch, vysoko pod nebom, tam, kde je všetko závratne šialené, kde človek vždy chcel byť, lebo inak to nevie, nechce. Padáme, padáme, ale nie dole, lavína ostane v horách, na tvojej hore. Bolesť je niekedy veľká, chceš si často oddýchnuť, ustať, prestať so všetkým, zaspáť. Vždy sa ale znovu prebúdzáš, musíš, niečo ťa nevyslovne vábivo volá, až sa ti chce plakať, strhávaš sa v omámení. Prečo je v tvojej duniacej lavíne tak zreteľne počuť tú hrozne tichú, nástojčivú hudbu akoby na seba ticho narážali krehké zvončeky...

Skrývam svoju tvár do vzduchu
 zastieram ju vetrom
 a svet ma neustále
 odhaluje a odkrýva,
 raz zostanem nahý
 zoči voči sebe.

Sme úbohí a zatrpknutí
 hneváme sa na svoj hnev
 nemáme nič
 a stojíme v klenotnici
 kráľa sveta
 neschopní otvoriť náruč
 a naberať, brať
 čo nám leží pod nohami,
 čo sa nám ponúka
 nevtieravo

Môj milý život,
 si triešť,
 roztrieskaný diamant,
 ostrý a dúhový,
 perleťový a rezajúci.
 Krv je to,
 čo tak rúbfínovo svieti
 na cestu
 z rany po ostrom diamante,
 teplá krv.

piesočné stopy
 zmiznú vo vetre
 s nami

Veľký les.

Zjedli sme už huby
 dobre je nám tu byť.
 Cvrčky hlasno cvrlikajú
 aj oni sa iba hrajú
 a ja ležím.
 Prameň je dosť ďaleko ale nie veľmi.
 Stromov je naokolo veľa, aj my sme skoro siedmi.
 Modrý vzduch, biely oblak a voda bez farby,
 strieborné záblesky v očiach máš

keď zaspávaš
naplnený neznámym
životom.

radostné cvendžanie
ako keď vchádzaš
do východu

Smutné zvony
ako keď odchádzaš
od západu

Tichý šelest
ako keď zastaneš
a v úžase zabúdaš
na seba
a ostatne to
všetko naokolo

JAN PLACÁK

Obrazy Přemka Šmída mnoho lidí pohoršují, zdají se jim málo intelektuální, nejsou pro ně obestřeny tajemstvím. Myslím, že nemůže být jinak. Jeho obrazy totiž nevypovídají o kráse, nejsou uvolněnou fantazií, vypovídají o banalitě všedního a to nemáme my lidé příliš rádi. Svět ve kterém žijeme spěje k totalitě a to nejen v totalitních zemích. Následkem toho je, že mizí individuální odpovědnost a z ní vyplývající individuální svědomí. To převzal za lidi stát a zahalil vše do pěkně padnoucího šatu anonymity. Tato rafinovaná blamáž pak umožňuje lidem, aby jejich jednání i sebe víc podle nebylo v rozporu s jejich svědomím. Všední život se stále více vulgarizuje, stává se profáním. Tuto rovinu lidského žití obrazy Přemka Šmída velice dobře postihují. Chladný sexus, rychlá auta, řidič mající ejakulaci z požitku jízdy, terorismus, nesmyslný chvat pohánějící lidi kamsi daleko od své vlastní identity, odosobnělá krása žen, zpěvák ukájející se mikrofonom, svět jako kulečnicková koule se kterou zkušený hráči hrají svoji partii. A s tím vším v kontrastu tajemné oblaky, věže chrámů středověké Prahy, světla naznačující naději i když zatím ne ve světě lidí.

Vypráví a vypráví. Jeho oči s vějířem vrásek, svatozáří hodně zkusivších lidí, malíř, který aby uhájil svoji nezávislost raději prodával se svojí ženou Jiřinou po mnoho let mléko v obchodě. Předlouhá léta ranního vstávání a stereotypní práce v mlékárně a při tom všem obrovská tvůrčí energie. Právě v této době začínají vznikat obrazy ve kterých věže pražských kostelů a jiných památek pražské architektury kontrastují s unuděnými tvářemi turistů cvakajících spouštěmi fotografických aparátů, s obličejem lidí z jejichž tváří jde strach. Jsou to kruté masky, které se zcela samozřejmě pohybují životem. V obrazech je napětí mezi starou Prahou, městem alchymistů, podivínů a několika různých národností a mezi přítomností, která díky své bezobsažnosti jakoby do tohoto města nepatřila. Důležitý obraz pro další Přemkův vývoj nese název "Soumračná levitace", otevírá novou cestu v jeho tvorbě a to nejenom pro nový způsob vidění. Mám pocit, že obraz je velice osobní a že odhaluje Přemka jako odpůrce zavedeného pořádku, jako věčného romantika pro kterého je skutečnost obludnou groteskou. Bota, která se snaží prorazit slupku koule rotující mezi zrozením, nadějí, silou ducha a odevzdáním se o tom alespoň vypovídá. Posledním zatím obrazem je "Posel posledního soudu". Jezdec pln očekávání se řítí vstříc budoucnosti, která plná děsu na sebe pohlíží do zrcadla, zatímco minulost téže tváře zůstává s klidným úsměvem za zády nic netušícího jezdce.

Stojím v místnosti, která je pokojem a zároveň atelierem, domovem, prádelnou, kuchyní a taky galerií. Ovšem velmi zvláštní galerií. Tady nevisí zaprášené obrazy, které by okukovali upachtění turisté, kultivovaní snobové. Není zde konečná stanice nedělní procházky. Nevisí zde relikvie a zaprášené dokumenty mnoha věků. Nejsem v krematoriu, ale v místnosti kde všechno řve, křičí. V místnosti, která svým způsobem připomíná zoologickou zahradu se zvířaty spoutanými v klecích. Mezi obrazy na prádelních šnůrách natažených se jak malí oběšenci houpou vyprané šaty, ze skříně, která má tak plné útroby z nedostatku místa, že nejde zavřít, vyplazuje svůj jazyk bílá peřina a malířský

stojan uprostřed místnosti nám slouží za stůl. Naším pitím je deset druhů kořalek, každá v jiné barvě a naše dohoda zní tak, že nikdy si nesmíme připít vzájemně naráz stejnou barvou. Jiřina, Přemkova žena, dobrá vřla místnosti, chystá kdesi v koutě malé občerstvení. Je tma a pouze naší místností prostupuje světlo. Každý obraz je, jak říká Přemek, klec. Klec před kterou se i divák stává její částí. Klec ve které není možno se ničím maskovat, nic idealizovat. Klec ve které řve obnažená pravda, holý život, kde každé gesto je gestem tonoucího, kde každá stavba stává se kamenem pomíjejícího. Valí se to na vás ze všech stran, všude to ukusuje, bije nemilosrdně pěstí, svět jako míček, který neosobně krásná tenistka odpaluje ven z rozměru našeho bytí.

V Praze 4.9. 1988

JIŘÍ POPEL

JAKO BY ČLOVĚK PŘEJÍŽDĚL KREVETKU ŠMIRGLPAPÍREM

Umělecký svět má tendence dívat se na kolegy z jeviště, stříbrného plátna a hudební scény s jakousi směsicí očarování a pohrdání zároveň. A přestože si výtvarní umělci rádi přituknou šampaňským se známým komikem, či hudebníkem na koktejlovém večírku vybrané společnosti, stejně jaksi cení zuby na herce, či člověka z obdobné branže, když se rozhodne vzít štětec do ruky a chce být v tomto, pro něho novém oboru brán vážně. Možná je v tom trochu žárlivosti, možná pocit potřeby hájit své teritorium a nebo prostě nevěří, že by jeden člověk mohl být výtečným komikem, či muzikantem a zároveň také malířem na stejné umělecké úrovni. Většinou tito lidé mají pravdu, ale občas se najdou výjimky. Don van Vliet by klidně mohl být jednou z těch, které lámou toto pravidlo přes koleno.

Více známý pod jménem Captain Beefheart (Kapitán Hovězí Srdce pro ty, jejichž studium angličtiny se ještě nedostalo k armádním hodnostem a k lekci s názvem "U řezníka"), avantgardní skladatel, jehož hudba dnes zní stejně neuvěřitelně novátorsky, tak jako před 25 lety; van Vliet od roku 1982, kdy za sebou zabouchl dveře do světa hudby a udělal slušně velikou díru do světa umění.

S pomocí přítele Juliana Schnabela, fanouška, který obdivoval van Vlietovy kresby už v době, kdy van Vliet maloval návrhy na obaly svých desek (Schnabel se už v té době spojil s van Vlietem s úmyslem pár jeho kreseb koupit), zahájil van Vliet kariéru výtvarného umělce v roce 1985 v New Yorkské vyhlášené galerii Mary Boonové.

"Nevystavovala jsem žádného nového umělce po tři roky, když jsem se rozhodla Dona představit veřejnosti", vzpomíná Mary Boone (nebo Booneová pro ty, kteří si nebyli schopni odvodit pohlaví z křestního jména). "Vždycky jsem si vážila umělců, kteří byli schopni překročit bariéru pevně ustanovených pravidel a pouček a Don se za posledních dvacet let řídil pouze svým vlastním názorem a realizoval vždy důsledně jen své představy tak originálním způsobem, že jeho práci považuji za tak důležitou, že rozhodně musí být přístupna veřejnosti".

Van Vlietovu výstavu v New Yorku následovala další v Galerii Leslie Waddingtonové v Londýně a v Galerii Michaela Wernera v Kolíně nad Rýnem. Werner, který se přímočaře podílel na úspěšné kariéře Anselma Kiefera se velmi zasloužil o uspořádání výstav prací Dona van Vlieta ve světě. Svědčí o tom třeba loňská výstava "Jednoho muže" v San Franciském Muzeu umění. Tím "Jedním mužem" byl pochopitelně Don van Vliet.

S cenami, pohybujícími se kolem 25 tisíc dolarů za obraz a s kritikami v tak vážených periodikách, jako je Artforum, to vypadá, že van Vliet za sebou nechal svoji minulost velice úspěšně.

"V Americe není absolutně žádný malíř, jehož dílo by připomínalo Donovy práce", říká Werner, snažíce se objasnit svůj obdiv pro van Vlietovo umění. "Tak, jak využívá prostoru, obsah jeho práce - vůbec celý přístup je unikátní a skutečně vystupuje do popředí. Don není spojen s žádnou školou, či uměleckým hnutím a navíc nikdy nesleduje vývoj v uměleckém světě, takže by se dalo říci, že stojí

mimo veškeré dění. Některé jeho práce obsahují zlomky a bláznivé pojetí prostoru, které mi připomíná kresby Antoina Artauda, ale většina jeho věcí je jakoby z jiného světa. A to pro mne je důležitější než cokoli jiného."

John R. Lane, ředitel Muzea umění v San Francisku se ve většině názorů na van Vlietovu tvorbu ztotožňuje s Wernerem. "Já se dívám na Dona jako na moderního primitivistu," komentuje své postřehy, "A pro mne se jeho obrazy snaží vyjádřit psychologické, spirituální a magické síly."

Los Angeles bude mít první možnost seznámit se s prací Van Vlieta právě teď, když v Santa Monice zahajuje Galerie Freda Hoffmana jeho výstavu 31. července, která potrvá do 7. září.

Ačkoli Don van Vlietovi dělá radost, že lidé budou mít možnost seznámit se s jeho pracemi, jeho postoj k umění je podobný, jako postoj k rockové hudbě. (Scénu shledal většinou skrz na skrz nechutnou); naprosto mu nezáleží na tom, co si druzí myslí o jeho díle, protože to nedělá pro druhé, ale především sám pro sebe.

"Naprosto mi visí, jestliže se mne někdo snaží zařadit do té či oné školy nebo jestli je pro mne někde místo v historii", říká samotářský osmačtyřicetiletý umělec ze severní Kalifornie, kde žije se svojí ženou Jan již dvacet let: "Já maluju z jednoho prostého důvodu, poněvadž totiž malovat musím, necítím úlevu, dokud obraz nedokončím".

Když člověk hovoří s Donem, překvapivě se přesvědčí o jedné věci, že totiž hovoří s člověkem, který, ač slavný, má zájem o probírání jiných věcí, než sebe samého. Don je skvělý vypravěč s originálními nápady a rozhovor s ním je jedinečná a nezapomenutelná zkušenost. Van Vliet popisuje svoji potřebu výtvarně se vyjadřovat jako "Pocit, jako by člověk přejížděl krevetku šmirglpapírem" a spalující nutnost, která jej žene k tomu, aby své pocity zanechal na plátně. Při letmém pohledu na jeho plátna, by možná někdo řekl, že patří do kategorie abstraktního expresionismu, barvou vládne s odvážnou drzostí Franze Klinea, a přírodu zahluje do halucinogenní extáze něčím připomínající van Gogha. A jako v díle van Goghově, tak i v obrazech van Vlietových můžeme postřehnout notnou dávku bolesti a mučivé trýzně. Bolest svědomí chyceného do pasti rozpadajícího se masa se dá cítit coby podtext pod mnoha jeho obrazy. Van Vliet popisuje své práce jako: "Snaha o zvuk stínů dýchajících na sebe sama", postřeh, který spojuje jeho práce s vznášejícím se obsahem krajin Marka Rothka. Stopy expresionismu jsou jasně znát z jeho obrazů, ale naprosto striktně se van Vliet nehlásí k žádnému směru. A přestože je přítelem německého malíře A.R.Pencka a obdivuje práce George Baselitze a je zastupován německým agentem, nedá se zařadit do německé školy. V jeho používání barev, v jeho hravém využívání prostoru a v jeho hermeticky uzavřeném slovníku primitivních znaků a symbolů, patří především mezi americké primitivisty. A mythologie této země tvoří jádro jeho díla, zrezivělé a překroucené nad jakékoli rozpoznání.

Přestože jeho promotér Michael Werner by se snažil vysvětlit, že van Vliet tvoří v naprostém vakuu, nedotčeném okolními vlivy, van Vliet je scestovaný muž, vysoce sečtělý člověk, který ví, jak se vypořádat a poradit si s hromadou věcí. Během jeho hudební kariéry na cestách s jeho Magic Bandem měl možnost potkat a seznámit se s lidmi, jako byli Malcolm X, Duke Ellington a hromada

dalších. Je dobře seznámen s díly svých oblíbených autorů (Shakespeare, básník Phillip Larkin a Vladimír Nabokov, abych jmenoval alespoň několik). Miluje filmové režiséry Johna Hustona a Davida Lynche a má rád řadu vizuálních umělců.

"Lidi, který mám rád, jsou většinou mrtvý", říká "Po tom, co jsem viděl Man Raye, ať se radši každý výtvarník připraví na to, že to nebude žádná sranda a ať radši začne pracovat hned teď. A viděl jsem věci od van Gogha, který nebyly větší než dětská velikost a který mi vyrazily dočista dech. Třeba ten portrét dcerky jeho pošťáka, kterej se jmenuje "Dítě Marcelle", ten je neuvěřitelně krásnej. A naposled, když jsem byl v New Yorku, tak jsem tam viděl jeho věc, která se jmenuje "Hvězdná noc" a tak na mne zapůsobila, že jsem musel jít víckrát se do ní zadívat. Je to opravdu dobrý. A taky mám rád Franze Klinea, hlavně jak má zmáklej prostor. V takovém prostoru, jakej on maluje se dá dejchat docela lehce a s klidem. A taky mám rád Mondriana - jeho věci jsou na jednu stranu tak čistě dělaný a na druhou stranu nepořádný. Je hrozně melancholickej. A Modigliani, Leger a Matisse jsou taky dobrý. Matisse namaloval obraz, kterej se jmenuje "Mramorovej stůl s růžema" a ten se mi skutečně líbil, říkal jsem si Bože, co tam na tom obraze dělají? A nemoh jsem se přes to dostat, když jsem to poprvé viděl".

Během své hudební kariéry byl van Vliet brán jako cvok, který se nedá brát vážně, což mu působilo hodně osobní bolesti. Tiskem často označován za idiota, který má náhodou nadání v jednom směru a vyjadřuje se na podkladě primárních instinktů a ne svojí inteligencí a rozhledem. Svými příznivci a fanoušky naopak považován za jakéhosi věstce, kterého zbožňovali a snažili se v jeho hudbě a textech dešifrovat objasnění filozofických otázek a záhad vesmíru, neboť věřili, že jeho texty tato vysvětlení obsahují. A to vše mu bylo proti srsti a dost ho to sralo.

"Největší kravina, kterou si o mne lidi myslí je, že jsem mystik. Já jsem hovno mystik, vidím věci bílý a černý, když bílý a černý jsou, vidím věci v organickém konceptu".

Van Vlietovo zaujetí nad věcmi organické podstaty bylo vždy podstatou jeho estetického vyjadřování. Přestože klade důraz na to, že jeho obrazy "nejsou o ničem", zvířecí motivy se opakují v jeho tvorbě výtvarné, stejně jako v jeho skladbách hudebních. A člověk vždy vypluje napovrch jako zvíře nejignorantnější a nejnebezpečnější.

"Když mi byly tři roky a otevřel jsem encyklopedii zvířat a u Alky veliký bylo připsáno: vyhynula, to mne dost zničilo a nedalo mi to moc víry v lidstvo. A obrázek toho ptáka byl tak krásnej a my jsme je vybili! Do hajzlu. Nikdo už nikdy nikde žádnou neuvidí. A Tažnej holub je v háji a tenhleto druh šneků je taky v koncích. Jo, tyhle věci mi skutečně vaděj.

Narozen v Glendale v roce 1941, jediný syn Glenna a Sue van Vlietových. Jeho umělecké sklony se začaly objevovat již v ranném věku. Rodiče s tím nechtěli mít nic společného a jako ostatně většina rodičů chtěli pro jejich syna bezpečnou a přímočarou kariéru, která nemá co dělat s nejistým a zrádným světem umění. Aby zachovali synovu cestu pokud možno co nejrovněji, odstěhovali se na sever do pouště Mojave, kde nebylo nic, co by svádělo jejich jedináčka z přímé cesty do

života. Ale přímý styk s drsnou přírodou a odloučenost od civilizace jenom uspíšila v Donovi rozhodnutí o tom, čím v životě bude. A tak se v roce 1966 představil světu jako Captain Beefheart.

Ale vraťme se o pár let nazpět. V Lancasteru na základní škole se Don seznámil s žákem jménem Frank Zappa. Později Zappa odjel do města Cucamonga, kde produkoval a skládal muziku k filmům, vyráběným s tím nejmenším možným nákladem. Van Vliet se rozjel za ním s tím, že spolu založí kapelu The Soots a natočí film "Kapitán Hovězí Srdce potkává chrochtající lidi". Nic z toho se nestalo, Zappa odjel do Los Angeles, kde založil první Mothers of Invention a Donovi zůstalo jméno Captain Beefheart. Vrátil se do Lancasteru a dal dohromady kapelu "Pouštních muzikantů". V roce 1964 Captain Beefheart and His Magic Band hráli v místních klubech Hollywoodu (Lidé je považovali za britskou rhythm & blues skupinu) a o rok později zaznamenali první velký úspěch na "Teenagerském trhu" v hollywoodském klubu Palladium (taková menší jednopatrová pražská Lucerna), kde vyvolali svým hraním značný poprask a zanedlouho po tom existovalo v L.A. pár fan klubů ještě dřív, než podepsali smlouvu na první desku.

Počínaje jeho prvním albem "Safe as Milk" (Bezpečný jak mlíko), van Vliet vyhodil oknem jakýkoli, do té doby známý a obvyklý přístup ke zpěvu a hudbě a řídil se výhradně svou představou a intuicí. V jeho hudbě se spojovaly prvky venkovských pověr, afrického Voodoo, ekologických zvláštností, osobité frázování a volné představy a asociace se širokou škálou zvuku od Charlese Ivese, Stravinského, jazzu a blues z mississippské delty až po animalistické zvuky a přírodní elementy.

Saxofonista bez jakýkoli zábran a s hlasem v rozsahu pěti oktáv, který mu umožňoval vklouznout do odlišných charakterů, když se zabíral svými animalistickými představami, když opěvoval krásu žen, přírodu, nekonečnou a neuvěřitelnou hloupost a stupiditu (což je totéž, pro ty, kdož by tápali) člověka a duševní lenost a úžas nad každou věcí, počínaje Halleyovou kometou a rezavým hřebíkem konče.

Zbožně uctíván svými fanoušky, ale přehlížen magnáty hudebního průmyslu jako neškodný excentrik, van Vliet nikdy nepřekročil hranici miliónu prodaných desek. Ačkoli pár kritiků pěló slávu na jeho hlavu, širší veřejnost dala přednost jeho hudebním inovacím až když byly absorbovány a přefiltrovány do moderní podoby hudebníky, kteří se těší slávě a popularitě v dnešních dnech. Jeho vliv je znát v tvorbě Davida Byrnea, Laurie Andersonové, PIL až po Toma Waitse a rap.

"Částečným důvodem, proč jsem přestal s muzikou je, že pro mne bylo příliš těžký kontrolovat lidi, který měli moje věci hrát, nemám trpělivost krotitele dravý zvěře", vysvětluje potíže jaké měl s hudebníky, když vyžadoval, aby hráli přesně to, co po nich chce. "Když se jedná o umění, tak se ve mně probudí fašista a tvrdě a nekompromisně vyžaduju od lidí, aby hráli to, co já vytvořím a pokud někdo změní jednu lajnu, tak si říkám; hej, na tohle se já můžu vysrat, copak to potřebuju? A co se týče mé hudební kariéry, myslím si, že mám v muzice jistý postavení a stejně, udělal jsem to, co jsem udělat chtěl, což neznamená, že jsem s muzikou skončil. Právě naopak. Pracuju na obraze a zatímco na něm schnou

barvy, sednu a napíšu písničku. Ale na vydávání desek už nemám žádnéj zájem, s tím jsem skončil jednou pro vždy."

Na otázku, jak vypadá jeho typický den, van Vliet odpovídá: "Obyčejně nejdu do postele dřív, než v půl pátý ráno, potom ale vstanu v půl šestý, protože rád vidím na nebi měsíc a slunce dohromady. Občas si dám snídani. Pokud se mi podaří najít město, tak do něj občas vyrazím. Ve třicátých letech ještě byly města, ale dneska to vypadá, že už jsou dávno v prdeli. Jako Lightning Hopkins říká: jsou v prdeli, jako krocan v bouři. Dneska se nikde nic neděje a město se stalo záležitostí uzavření se do sebe sama. My můžeme žít někde mimo a oni s náma nemůžou nic nadělat! A občas, jako když krtek vyleze ze své díry, jedu někam pro zásoby. Vždycky nějak doufám, že to dokážu v pořádku zpátky, protože já skutečně nerad řídím. Do prdele, náhodou uvidím koutkem oka motýla a sjedu rovnou z cesty! Takže většinu času trávím u knih, skládáním muziky a občas u televize. Jinak nic, teda až na to, kdy s Jan tancujeme. A pochopitelně malování. To dominovalo mému životu už od ranejch začátků. Hodně lidí tohle neví, ale já maloval už během šedesátých a sedmdesátých let, ale nikdy jsem nic nevystavoval, protože jsem pro to necítil potřebu. Dneska rád vystavuju, protože výtvarná scéna mne zaopatřuje líp, než scéna hudební. Hodně pomůže, když se člověk nemusí potýkat s fanouškama a jsem na tom dnes líp, než kdykoli před tím. Sedím si doma a maluju si co mě baví a jedinej, kdo mne napadá jsou moje kočky. Maluju každý den. Malování je pro mne barevná svěrací kazajka a každý ráno se těším na to, až si ji utáhnu kolem těla".

A ačkoli malování mu poskytuje lepší život, než hudební scéna, tedy finančně, Don nepředpokládá, že by průměrný divák rozuměl jeho obrazům.

"Většina lidí je tak zatraceně blbá, že ani nedokáže pochopit, o co umělci jde a pokud je umělec uznáván během svého života, tak většinou pro něco úplně jiného, než v čem spočívá podstata jeho díla. A mně je naprosto jedno, jestli mám diváky nebo nemám, protože já budu dělat dál co dělám nehledě na to, jestli se nad tím někdo pozastaví. Neříkám, pomůže to, když někdo ocení tvoji práci, ale já jsem umělec, takže díky za podanou ruku, ale ne aby ses mne dotýkal".

v srpnu 1990 v L.A.

Ztichlou kliku vydal za pomoci přátel nákladem vlastním
Jan Placák v počtu 197 exemplářů číslovaných I-XIV a 15-197.
Exempláře I-XIV obsahují obrazové přílohy.

Tento exemplář má číslo IX

reprodukcí exemplářů s jeho přílohami
a s tímto Andrey Václav
Jan Placák